

**T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÖNETİM ve ORGANİZASYON PROGRAMI**

**YENİ BİR ORGANİZASYON: ÖZEL
GÜVENLİK TEŞKİLATI
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)**

GÜRKAN BAKKAL

İSTANBUL-2009

**T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÖNETİM ve ORGANİZASYON PROGRAMI**

**YENİ BİR ORGANİZASYON: ÖZEL
GÜVENLİK TEŞKİLATI
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)**

**GÜRKAN BAKKAL
050744073**

**DANIŞMAN:
Prof. Dr. Ercan AKYİĞİT**

**İSTANBUL
2009**

YEMİN METNİ

Sunduğum Yüksek Lisans Tezimi, Akademik Etik İlkelerine bağlı kalarak, hiç kimseden akademik ilkelere aykırı bir yardım almaksızın bizzat kendimin hazırladığına and içerim. ...25. / ...12./ 2009

Aday: Gürkan BAKKAL

YENİ BİR ORGANİZASYON ÖZEL GÜVENLİK TEŞKİLATI

Tezi Hazırlayan: Gürkan BAKKAL

ÖZET

Güvenlik insanlık tarihi kadar eski ihtiyaçlardan biridir. Dolayısıyla bu ihtiyacın karşılanması tarihin her döneminde insanlar açısından yaşamsal bir önem taşımıştır. Bu ihtiyacın giderilmesi ,teknoloji ve bilimin gelişmesiyle doğru orantılı olarak gelişme göstermiştir. Kişiler ve devletler güvenliklerini sağlama konusunda temelde aynı, uygulamada farklı yöntemlerle insanların hayatlarını güvenlik altına almaya, daha huzurlu bir yaşamsal alanının oluşmasına yardımcı olmaya çalışmışlar ve günümüzde de çalışmaktadırlar. Ülkemizde de genel ve özel kolluk haricinde, özel sektörün teşvik edilmesiyle özel güvenlik teşkilatları oluşturulmuştur.

Özel güvenlik teşkilatı, iç güvenlik hizmetlerinde istihdam edilen unsurlardan kaynaklanan mali sarfiyatın boyutlarının fazla büyümesi, iktisadi ve tarımsal faaliyet ve yatırımların daha fazla ön plana çıkması sonucunda ‘yakın güvenliği kendin sağla, uzak güvenlik bana aittir’ yaklaşımından hareket edilerek iç güvenliğin belli bir kısmının özelleştirilmeye başlanması ve güvenliği sağlayan bir sektörün ortaya çıkmasıyla kurulmuştur. Dedektiflik ve yakın korumada hızla gelişmekte ve ivme kazanmaktadır.

İzlenen yöntemlerin esasında devlet tarafından sağlanan güvenlik hizmeti, genel kolluk ve özel kolluk biçiminde kendini göstermektedir. Yalnız sonraki yıllarda ve günümüzde devletçe sağlanan güvenlik hizmeti yanında özel kimselerce sağlanan güvenlik hizmetleride mevcuttur. Nitekim 2495 sy kanun ve müteakibinde 5188 sy kanun ile bu konu yasal zemine oturtulmuş ve bizim tez konumuzu oluşturmaktadır.

Özel güvenlik teşkilatının yapısal durumu, tarihçesi, yönetim ve organizasyonunun işleyişi, ülkemizde Özel Güvenlik teşkilatının bulunduğu noktanın incelenmesi amacıyla hazırlanan bu tez çalışmasının genel kapsamda yapılan değerlendirmelerle; bu alanda ileride yapılacak çalışmalara katkı sağlaması umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Genel Güvenlik, Özel Güvenlik; Yakın Koruma.

A NEW ORGANISATION: PRIVATE SECURITY ORGANISATION

Prepared By Gürkan BAKKAL

ABSTRACT

The need of security is as old as the history of human being. That's why, providing their security has always been the vital aim of people throughout the history. As the technology and science developed, the means of providing security also developed. Although people and the governments have different security methods in appearance, they are always the same in their main idea. The idea behind all these means of security is to provide people a more secure and peaceful life. In our country, apart from the governmental security organisations, many private security organisations have been appeared recently.

Private security organisations have increased rapidly because the financial amount needed to provide the security of organisations has increased and it became difficult for the governments to finance this amount. Starting from this point, the security policy of the governments has a new face: Provide your own internal security, the government will provide external one. This policy led to a new sector : private security organisations. By the coming of this sector, the role of detectives has also gained importance.

The following subjects are general security and special security. Special security is important for us. In that time number of 2495 and number of 5188 laws are completing our subject. So our subject is in.

In this study, we present the history, management and organisational structure of private security organisations and try to enlight the security systems. We hope this study will help the future studies on the field.

KEY WORDS: Security, general security, private security, and close protection.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM:

GENEL OLARAK GÜVENLİK KAVRAMI, TARİHÇESİ VE AYRIMI

1.1. GÜVENLİK KAVRAMI.....	4
1.2. GÜVENLİĞİN TARİHÇESİ	5
1.3. GÜVENLİK İLE İLGİLİ BAZI AYRIMLAR	14
1.3.1 GENEL GÜVENLİK.....	15
1.3.2.ÖZEL GÜVENLİK.....	21

İKİNCİ BÖLÜM:

YENİ BİR ORGANİZASYON OLARAK TÜRKİYE'DE ÖZEL GÜVENLİK TEŞKİLATI

2.1. Türkiye'de Özel Güvenlik.....	27
2.2. 2495 sayılı Kanun ve Getirdikleri.....	28
2.3. 5188 sayılı Kanun ve Getirdikleri.....	29
2.3.1. 5188 Sayılı Kanununun Amacı	31
2.3.2. Özel Güvenliğin Hukuk Temelini Oluşturan Kavramlar ve Kurumlar	31

	Sayfa No.
2.3.3. Özel Güvenlik Örgütünün Oluşumu.....	33
2.3.3.1 Özel Güvenlik İzni ve Özel İzin	33
2.3.3.2. Geçici Acil Güvenlik İzni	37
2.3.3.3. Özel Güvenlik Şirketi ve Faaliyet İzni	38
2.3.4. Özel Güvenlik Komisyonu	40
2.3.4.1. Özel Güvenlik Komisyonunun Görevleri.....	42
2.3.5. Özel Güvenlik Görevlisinin Görev ve Yetkileri.....	43
2.3.6. Özel Güvenlik Görevlisinin Silah Bulundurma ve Taşıma Yetkisi.....	46
2.3.7. Özel Güvenlik Görevlisi Olabilmek İçin Aranılan Şartlar.....	49
2.3.8. Özel Güvenlik Görevlisi Çalışma İzni.....	53
2.3.9. Özel Güvenlik Görevlisinin Kimliği.....	59
2.3.10. Özel Güvenlik Görevlisinin Kıyafeti.....	61
2.3.11. Özel Güvenlik Görevlisinin Eğitimi.....	62
2.3.12. Özel Güvenlik Görevlisinin Tazminatı.....	71
2.3.13 . Özel Güvenlik Görevlisinin Yasakları ve Cezai Yükümlülükleri	71
2.3.14. Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası	75
2.3.15. Özel Güvenlik Görevlisinin Denetimi.....	80
2.3.16. Özel Güvenlik Görevlisinin Ceza Uygulamasında Görevinin Niteliği.....	83
2.3.17. Özel Güvenlik Görevlisinin Sosyal Hakları ve Hukuki Durumu.....	84

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:

AVRUPA BİRLİĞİ MEVZUATINDA ÖZEL GÜVENLİK VE TÜRKİYE'DEKİ DURUMLA KARŞILAŞTIRILMASI

3.1. AVRUPA BİRLİĞİ'NDE ÖZEL GÜVENLİK KURUMLARI VE ÇALIŞMALARI.....	89
3.2. MECLİS'E GİREN SİYASİ PARTİLERİN SEÇİM BİLDİRGELERİN- DE VE PROGRAMLARINDA AB NORMLARINA GÖRE ÖZEL GÜVENLİĞİN YERİ.....	103
3.2.1. AKP Seçim Bildirgesinde ve Programında Özel Güvenliğin Yeri.....	104
3.2.2. CHP Seçim Bildirgesinde ve Programında Özel Güvenliğin Yeri.....	105
3.2.3. MHP Seçim Bildirgesinde ve Programında Özel Güvenliğin Yeri.....	107
3.2.4. DSP Seçim Bildirgesinde ve Programında Özel Güvenliğin Yeri.....	107
3.2.5. DTP Seçim Bildirgesinde ve Programında Özel Güvenliğin Yeri.....	108
3.2.6. BBP Seçim Bildirgesinde ve Programında Özel Güvenliğin Yeri.....	108
3.2.7. ÖDP Seçim Bildirgesinde ve Programında Özel Güvenliğin Yeri.....	109
3.3. HÜKÜMETİN PROGRAMINDA AB NORMLARINA GÖRE ÖZEL GÜVENLİĞİN YERİ.....	109
3.4. AVRUPA BİRLİĞİ NE MENSUP BAZI ÜLKELERDEKİ VE TÜRKİYE'DEKİ ÖZEL GÜVENLİK UYGULAMALARI.....	115
3.4.1. Bazı AB Ülkelerindeki Durum.....	116
3.4.2. Türkiye'deki Durum Yeni Bir Organizasyon Özel Güvenlik Teşkilatı...	120
3.5. ÖZEL GÜVENLİK SEKTÖRÜNDE GELİŞMELER VE SEKTÖR UYGULAMALARI.....	123
3.5.1. Özel Güvenlik Görevlisinde Tek Tip Kıyafet Uygulaması.....	124

	Sayfa No.
3.5.2. Özel Güvenlik Görevlisinin Silah Kullanma Yetkisinin Hukuki Durumu Kullanımı.....	124
3.5.3. Öze l Güvenlik Sektöründe PersonelKullanımı, Sosyal Haklar,Eğitim ve Denetim.....	126
3.5.4. Öze l Güvenlik Sektöründe Rekabet.....	130
3.5.5. Yakın Koruma.....	133
SONUÇ VE ÖNERİLER	135
KAYNAKLAR	140

KISALTMALAR

a. g. d.	:	Adı geçen dergi
a. g. e.	:	Adı geçen eser
a. g. g.	:	Adı geçen gazete
a. g. m.	:	Adı geçen makale
AY.	:	Anayasa
AKP	:	Adalet ve Kalkınma Partisi
Al. Mer.	:	Alarm Merkezi
BK	:	Borçlar Kanunu
Bkz.	:	Bakınız
Bakanlık	:	İçişleri Bakanlığı
CHP	:	Cumhuriyet Halk Partisi
CIP	:	Çok önemli işadamı – Sivil
CMUK	:	Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu
CoESS	:	Avrupa Birliği bünyesindeki Özel Güvenlik Çalışanları Birliği
Ded.	:	Dedektif
EGM	:	Emniyet Genel Müdürlüğü
Genel Müdürlük:	:	Emniyet Genel Müdürlüğü
G.G.	:	Genel Güvenlik (Kolluk)
GSGOD	:	Güvenlik Sistemleri ve Gözetim Organizasyon Derneği
İç. Bak.	:	İçişleri Bakanlığı
İşK	:	İş Kanunu
İHAS	:	İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi
İHEB	:	İnsan Hakları Evrensel Beyanname
KİK	:	Kamu İhaleleri Kurulu
Kn.	:	Kanun
Kanun	:	Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun
Ö.G.	:	Özel Güvenlik (Kolluk)
ÖG	:	Özel Güvenlik
ÖGG	:	Özel Güvenlik Görevlisi

ÖGEM	:	Özel Güvenlik Eğitim Merkezi
ÖGH	:	Özel Güvenlik Hukuku
ÖGHK	:	Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun
ÖGHKUIY	:	Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulamasına ilişkin Yönetmelik
ÖGK	:	Özel Güvenlik Komisyonu
ÖGMS	:	Özel Güvenlik Mali Sigortası
ÖGT	:	Özel Güvenlik Teşkilatı
PVSK	:	Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu
s.	:	Sayfa
S.	:	Sayı
sy.	:	Sayılı
Sektör	:	Özel Güvenlik Sektörü
Şube	:	Özel Güvenlik Şube Müdürlüğü
TT.	:	Takip Tarassut
TCK	:	Türk Ceza Kanunu
TOBB	:	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TÖGF	:	Türkiye Özel Güvenlik Dernekleri Federasyonu
TSYHK	:	Türk Soylu Yabancılarla İlgili Kanun
UNI-Europa	:	Avrupa Birliği Çalışanlar(işçiler)Birliği
VIP	:	Çok önemli kişi – Kamu
Yönetmelik	:	Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Yönetmelik

GİRİŞ

Devlet olmanın en büyük olgusu güvenlidir. Devlet, tüm güvenliği bir kamu hizmeti olarak sağlamak zorundadır. Bununla beraber zamanla Özel Güvenlik kavramı hayatımıza hızlı bir şekilde girmiştir.

Güvenlik tüm ülkelerde tarih boyunca devlet eliyle sağlanmış bir kamu hizmetidir. Devlet bu yetkisini devretmekten daima kaçınmıştır. Ülkemiz bakımından da güvenlik hizmetleri anayasa ve ilgili yasalarca Devlet tarafından gerçekleştirilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nda zaman zaman güvenlik hizmetlerinde, büyük aileler, aşiretler veya değişik kuruluşlar kullanılmıştır. Bu anlayışın sadece tarihsel bir değeri olduğunu söylemek zordur. Nitekim günümüzde de Güneydoğu' daki koruyuculuk sistemi için aynı şekilde düşünülebilir. Tarihte yaşanan güvenlik konusundaki yetki devri daima Devlet'e sorun getirmiştir. Örneğin Osmanlı İmparatorluğunda bu bağlamda aşiret isyanları ve hatta eyalet isyanları yaşanmıştır.

İç göç ve sanayileşmenin bir sonucu olarak hızlı kentleşme, kentlerde ortaya çıkan düzensiz nüfus artışı ve heterojen nüfus yapısı ile küreselleşmeden kaynaklanan sosyal, ekonomik ve benzeri faktörler nedeniyle, dünyada olduğu gibi ülkemizde de suç çeşitliliği ve suçlu profillerinde önemli ölçüde değişkenlikler görülmektedir.

Güvenli bir ortamda yaşama ihtiyacını giderilememesi ve suç korkusu toplumu rahatsız eden en önemli olgudur. Hayat için gerekli olan güvenli bir ortam, seyahat ve huzur, öncelikle tehlikenin önlenmesi ile mümkündür. Suç olgusunun mağdura verdiği zararlar yanında, psiko-sosyal etkilerinin toplumda oluşturduğu tahribat ta hesaba katıldığında, sadece bu kapsamdaki maliyetinin dahi ne kadar büyük boyutlarda olabileceği tasavvur edilebilecektir. Demokratik ve insanca yaşamın vazgeçilmezlerinin başında hiç kuşkusuz huzur ve güven gelmektedir. Güvenliğin olmadığı bir yerde özgürlük, demokrasi ve insan haklarından söz etmek mümkün değildir.

Ülkemizde güvenlik olgusu, gelişen yeni anlayışlar ve suç işleme yöntemlerinde meydana gelen değişikliklerle birlikte farklı bir mecraya girmiştir. Gelişen sosyal ve ekonomik faktörlerin bir yansıması olarak suç ve suçluluk da farklı bir yapıya kavuşmuş bulunmaktadır. Artık klasik suçla mücadele yaklaşımlarının da bu anlamda etkinliğinin sorgulanması gerekmektedir. Hatta bu bağlamda güvenliğin sadece devletin işi olamayacağı; özel kesimce de bir şekilde kendi güvenliğinin sağlanmasına sistemli bir yaklaşım sergilenmesi anlayışı kendisini göstermektedir.

Bu yaklaşım ise özel güvenlik kavramını doğurmuş olup, ülkemizde özel güvenlik kurumlarının sayısı günden güne artmakta ve bu hizmetlerde görev yapan kişilerin suç önleme fonksiyonları önem kazanmaktadır. Özel güvenlik olgusundan suç önleme yönüyle beklenen faydanın sağlanabilmesi bakımından bu birimler ile resmi güvenlik birimleri arasında görev, yetki ve işbirliği açısından sistematik bir iletişim kurulmalıdır.

Resmi güvenlik birimleri, sorumlu oldukları bölgede görev yapan özel güvenlik görevlileri ile her zaman irtibat halinde olacak, özel güvenlik görevlilerince yerine getirilen koruma ve kollama görevinin bir parçası olarak suçla mücadele kapsamında risk unsurları, muhtemel tehlikeler ve alınabilecek önlemler konusunda özel güvenlik görevlilerini yönlendirmelidir.

İşte “Yeni Bir Organizasyon: Özel Güvenlik Teşkilatı”adını taşıyan bu çalışmada, ilk bölümde güvenlik kavramının tanımıyla birlikte tarihsel gelişimini ele alınmaktadır. Genel kolluğun, güvenliğin içerisinde özel güvenliğinde tanımı yapılarak, özel güvenlik konusuna ön bir giriş yapılmaktadır.

Özel güvenlik konusuna detaylı olarak çalışmanın ikinci bölümünde yer verilmektedir. Özel Güvenlik konusu, tarihten günümüze kadar gelişimiyle ele alınmakta, hayatımızda hızla yer almaya başlayan özel güvenlik görevlilerinden ve onların hayatımıza girmeleri için gerekli hukuksal süreçten bahsedilmektedir. Bu çerçevede halen yürürlükte olan 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun(ÖGHK) detaylı olarak anlatılarak bu Kanun’un getirdiği yeniliklerden bahsedilmektedir. Ayrıca tüm bunlar yapılırken 5188 sy ÖGHK’ un yerini aldığı yasa

olan 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunla karşılaştırılmaktadır.

Bu çalışmanın son bölümünde ise özel güvenlik konusunda görülen eksiklikler ve ihtiyaçlar ele alınarak güvenlik konusunda yüzyılımızın baş döndüren teknolojik gelişmeleri ve Avrupa Birliği'ndeki Özel Güvenlik uygulamalarına değinilmektedir. Bu sektörde oluşan eksiklikleri ve yasal boşluklar dile getirilmektedir. Nihayetinde bu eksikliklere ve ihtiyaçlara çözüm önerilerine yer verilmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK GÜVENLİK KAVRAMI, TARİHÇESİ VE AYRIMI

1.1. GÜVENLİK KAVRAMI

“Güvenlik kavramının pek çok farklı tanımı yapılabilir; en genel anlamıyla güvenlik her türlü zarardan korunma, tehlike bulunmama hali şeklinde tanımlanabilir.”¹

“Güvenlik aynı zamanda, Devlete, topluma, kişilere mal ve eşyaya yönelik sabotaj, tehlike ve kazaları önlemek için alınan hukuka uygun önlemlerin alınmış olduğu hali belirtir.”²

Bir başka deyişle “Güvenlik; toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu, emniyet halidir.”³

Hatta “Güvenlik, dışarıdan gelebilecek tüm tehlikelerden arınmış olmak veya bu tehlikelerin gelmesini tamamen engellemek anlamına gelmektedir.”⁴

Yine güvenlik birimi mensuplarınca çıkarılan bir sözlükte ise “Güvenlik, tehlike bulunmama hali, emniyet.”⁵ olarak ifade edilmektedir.

---

¹ Köprülü, O.F., Özel Güvenlik Hizmetlerinin Örgütlenmesi ve Güvenlik Sistemleri, İstanbul, 2002, s. 7.

² Bozkurt, A.V., Yönetim Fonksiyonları Açısından Özel Güvenlik Hizmetlerinin Örgütlenmesi ve Türkiye’de Uygulama Örnekleri, İstanbul, 1999, s. 6.

³ Uçar, T. & Uçar, Ş., Özel Güvenlik Metodolojisi, İstanbul, 2005, s. 11.

⁴ TDK Sözlük, Ankara 1998, s. 342.

⁵ Sevindik, A., Polis Terimleri Sözlüğü, İstanbul, 2003, s. 146.

Bir başka tanıma göre ise güvenlik; “Milli ekonomiye veya devletin savaş gücüne önemli ölçüde katkıda bulunan kurum ve kuruluşlarda verimli ve huzurlu bir çalışma ortamının sağlanması için tesislerin ve personelin her türlü fiziki, fikri ve fiili sabotaj ve saldırılara, sanayi casusluğuna, yangın, yağma, yıkma, zorla işten alıkoyma ya da işi yavaşlatma veya yönetimi sarsma yahut yöneticilere sağlanması, lüzumlu koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınmasıdır.”⁶

“Günümüz modern ve demokratik toplumlarında iç güvenlik hizmetlerinden sorumlu kolluk teşkilatları bir görev gücü olarak değil, güvenlik hizmeti sunan bir servis olarak algılanmaktadır. Diğer bir ifadeyle günümüzde, klasik kanun koruyuculuk yaklaşımından toplum destekli ve birey memnuniyetini esas alan bir güvenlik hizmeti sunumuna geçiş hedef alınmaktadır.”⁷

Tüm bu bilgilerden sonra bize göre Güvenlik, huzurlu ve tehlikesiz ve sorunsuz yaşama şekli ve şekli oluşturan sistem, organizasyon ve mevzuat bütünüdür. Vatandaş açısından Güvenlik tehlikeyi düşünmeme halidir. Güvenliği sağlayan açısından da daima tehlikeyi düşünme halidir.

1.2. GÜVENLİĞİN TARİHÇESİ

Güvenlik tarihi insanoğlunun var oluş tarihi kadar eskidir. Çünkü insanlar hayatını idame ettirecek ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra hemen akla gelen güvenlik olmuştur. İnsanlar devlet olmadan öncede kendi güvenliklerin sağlamak yollarını bulmuşlardır. Fakat özel güvenliğin tarihte başlangıcı tam olarak tespit edilememektedir.

Denebilir ki güvenliğin tarihi insanlık tarihi ile aynıdır İnsan sosyal bir varlık olması dolayısıyla, toplu olarak yaşama eğilimindedir. Bunun bir sonucu olarak da gerek doğa kaynaklı, gerekse beşeri bir takım tehlikelerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Doğa olayları, tabii afetler, insanların toplu yaşamalarından kaynaklanan bir takım

---

⁶ Köprülü; a. g. e., s. 8.

⁷ DTP, Dokuzuncu Kalkınma Planı’ Adalet Hizmetleri ve Güvenlik’, Ankara 2007, s.3

problemler, çeşitli kişilik bozuklukları, çeşitli anlaşmazlıklar, değişen dünyada ortaya çıkan bir takım gereksinmelerin yol açabileceği potansiyel suçlar insan hayatının her an tehlike altında bulunduğu anlamına gelebilir.

‘‘Tarih boyunca insanlar çeşitli dış etkenler karşısında kendilerini korumaya çalışmışlardır. İnsanların toplu yaşama eğilimleri özgürlük eğiliminden daha eski ve daha önceliklidir. Dolayısıyla güvenlik kavramının tarihi oldukça eskidir.’’⁸

İnsanlar önce kendilerini korumayı öğrenmişlerdir. İnsanlığın var oluşundan itibaren, dışarıdan gelebilecek tüm tehlikelere karşı kendilerini savunma taktikleri ve becerilerin bulmuş ve geliştirmişlerdir. Korunma bütün insanların istediği güvenli bir hayat yaşamının gereğidir. Korunma; içgüdüsel olarak tüm canlılarda var olan bir unsurdur. Dışarıdan gelebilecek her türlü tehdit ve tehlikeye karşı canlılar kendilerini özgü korunma şekilleri geliştirmişlerdir. Bu bağlamda denilmektedir ki; ‘‘İlk insanlar kendilerini vahşi hayvanlardan ve tabiattan korumayı öğrenmişlerdir. Öncelikle günümüzde ilkel tabir edilen ateş, ok, mızrak vb. silahlarla başlayan güvenlik tedbirleri günümüzde modern silahlarla sağlanmaktadır. Tüm bu gelişmeler silahlarda kendini gösterdiği gibi, insanların vücutlarını kullanarak yaptığı savunma sporları olarakta görülmektedir.’’⁹ Uygarlıklar geliştikçe ve Devletlerin devlet olma bilinci oluştuğunda güvenlik hizmetlerini devlet tarafından sağlanılmıştır. Özel mülkün ve kişilerin korunması için personel istihdam edilmesinden esinlenerek oluşturduğu düşünülen özel güvenlik kavramının tarihçesinin Roma İmparatorluğu dönemine kadar uzandığı düşünülmektedir.’’ antik Roma’da yangınlar oldukça önemli bir sorun olduğundan, ‘‘vigiles’’ isimli ve ‘‘şehri gözetleyen görevliler anlamına gelen personeller çalıştırılmaya başlanmıştır. Aynı zamanda polis ve itfaiyeci görevini üstlenen ‘‘vigiles’’lerin sayısı ilk olarak Sezar döneminde arttırılmış, daha sonraları da bu görevlilere olan ihtiyacın artmasına bağlı olarak yeni vergiler aracılığıyla kaynak oluşturularak ‘‘vigiles’’lerin sayısı arttırılmıştır.’’¹⁰ Gece bekçisi niteliğinde çalışan bu görevliler Ortaçağ boyunca da varlığını korumuştur. Modern devletin ortaya çıkması ile de Güvenliğin devletin temel görevlerinden biri haline gelmiş ve artık devlet tarafından yerine getirilen bir hizmet şeklini almıştır.’’Ortaçağ da güvenlik konusunun çıkış noktası Romalılar olduğu

⁸ Mutlu,A., ‘‘Özel Güvenlik Tarihçesi’’, Özel Güvenlik Meslek Dergisi, İstanbul, 2008,s.8

⁹ Bakkal,G., Atatürk’ün Güvenliği ve Atatürk’e Karşı İşlenen Suikastler, İstanbul, 2005, s. 8.

¹⁰ Adnan Ceylan; Örgütsel Davranış, İstanbul, 2006, s. 42.

düşünülmektedir. Romalıların da çıkış noktası tabii afetler ve yangınlar olarak ele alınmaktadır.”¹¹

”Avrupa’da Endüstri devrimi gelişmeleri keşifler, buluşlar, reform ve Rönesans bunun sonucunda sanayileşme zenginleşme ve kent kültürü suç oranlarının hızla artmasına sebep olmasındır. Devlet birey ve kurumsal güvenlik konusunda yetersiz kalmıştır. Bunun sonucu olarak özel güvenlik ortaya çıkmıştır. Özel Güvenlik Teşkilatı ihtiyaçtan doğmuştur. 1950 li yıllarda, toplumsal refahın artışına ters orantılı olarak suç oranı da artmış, bu duruma polis hazırlıksız yakalanmış, iş gücü ve kaynak sıkıntıları yaşanmıştır. Bu belirgin boşluk, o dönemde çeşitli özel güvenlik organizasyonları ile doldurulmaya çalışılmıştır. Bu organizasyonlar uzun yıllar varlıklarını sürdürmüşlerdir. İlk özel güvenlik gücü olarak Amerika da 1850 (Pinkertonlar) ve İngiltere de 1935’de (Securicor) kurulmuştur. Özel güvenlik şirketlerinin yararı ve polis güçlerine olan katkıları, İngiliz Polis Federasyonu gibi bazı karşıt örgütlere rağmen, günümüzde kabul edilmektedir.”¹²

Yeri gelmişken, tarihsel süreçle bağlantılı olarak Türkler’de güvenliğin tarihçesine Selçuklular’dan itibaren kısaca değinmek istiyoruz. Bu çerçevede denilebilir ki; Selçuklu Hakani Selçuk Bey’den, Osmanlı İmparatorluğu dönemlerinde tıpkı Timur ve Uluğ’da olduğu gibi “Subaşılar”ın devletin askeri ve mülki amirleri olduğunu görüyoruz.

Osmanlı İmparatorluğu’nda toplum düzenini korumak sorumluluğu ve yetkisi sırasıyla padişah, sadrazam, subaşı, yasakçı ve asesbaşlılarına aitti.“Bostancı başı, Cebeli başı, böcekçibaşı, Çavuşbaşı, Muhzırağa, Salma, Cuhadır ve Veziriazam asayişini sağlayan diğer görevlilerdi”.¹³

Orduya dayanan Osmanlı İmparatorluğu, şehirlerde ve bilhassa İstanbul’da asayişini de orduya bırakmıştı. Asayiş için Baş Karakullukçu’nun emrindeki Kullukçular, ordudan geçici olarak alınır ve İstanbul’da üç ayda, taşralarda dokuz ayda bir değiştirilirdi. Bunların muhafazasıyla meşgul oldukları mıntikalardan toplanan bir ücretleri vardı. Tazminat devri bitişinde nispeten sivil idareye ve daha sonraları da,

¹¹ Ceylan; a. g. e., s. 43.

¹² www.caginpolisi.com.tr/45/18-19-20-21,htm.08.112008

¹³ Hiçyılmaz,E.,Teşkilatı Mahsusa ve Casusluk Örgütleri,,İstanbul .1996,s.18

tamamıyla polis teşkilatına devredilen asayişe nezaret vazifesi, zamanla ileri ülkeler düzeyine yöneltmiştir.

Nitekim tarihsel bilgiler içeren bir kaynakta da belirtildiğine göre;“Yarım asır evvel de şehirlerde asayiş böylece polis tarafından korunurdu. Adı Zaptiye olan jandarmaların vazifesi, daha ziyade mülhakatta idi. Fakat şehirlerde de polise yardımcı kuvvettir.”¹⁴

Merkezde bir zaptiye nezareti vardı ve polis teşkilatı da bu nazırın emrindeydi. Padişahın arzusu ve emrinde bulunan bu icra kuvveti iç politikaya da karışır, padişah aleyhtarlarını izlerdi. Zaptiye müşavirinin her şeyi semt karakollarıydı. Duruma göre bazı mahallelerde karakol bulunurdu. Eski polisler koyu lacivert kumaştan elbise giyerlerdi. Yakaları iki parmak eninde ve kapalı idi. Apoletlerle kollarda yeşil – beyaz bükme kordondan işaretleri vardı. Başlarda askeri püsküllü fes, ayaklarda çizme vardı. Neferler, kasatura ve tabanca, komiserler de kılıç taşırldı. 1908 Meşrutiyetinde boz renk ve kırmızı zırhlı elbise kalpak ile kıyafetleri değişen polislerde zihniyet de değişti: Bu değişim içinde mesleki okullar açıldı.¹⁵

“1826’da amaç dışına çıkan yeniçeri Ocağı’ nın kaldırılması ve yerine kurulan Askeri Muhammediye sonraları Asker-i Redifiye bütünüyle askeri bir yapıya sahipti. Serasker, emniyet ve düzenin korunmasından sorumluydu. Osmanlı - Rus savaşından sonra (1879), sadrazam Sait Paşa Zaptiye Müşavirliği’nde reform hareketlerine girişti. Fransa ve İtalya’dan uzmanlar getirildi. Bu arada, Fransız jandarma yönetmeliğinin uygulanması konusunda çalışmalar yapıldı. Özerk yönetmeliğe sahip olması ve zabıtcı örgütü kimliği nedeniyle 14 Haziran 1839 tarihli bugünkü jandarmanın kuruluş yılı olarak kabul edilmiştir.”¹⁶

“Ülkemizde Osmanlı Devleti döneminde 1839 tarihli Tanzimat Fermanı ile ilk Anayasamız olan Kanuni Esasi’ nin yürürlüğe girmesinden itibaren kişi hürriyeti ve güvenliği devletin asli görevleri arasında kabul edilmiştir.”Cumhuriyet anayasaları da

---

¹⁴ Hiçyılmaz,a.g.e,s.19.

¹⁵ Hiçyılmaz,a.g.e,s.20.

¹⁶ Bakkal.G., Türk Polis Teşkilatı, Malatya , 1999, s. 3.

daha derin ve kalıcı aynı zamanda özgürlükçü bir şekilde kişi hürriyeti ve güvenliği kavramını ele almıştır.¹⁷

“Sait Paşa'nın yönetimden, yabancı subayların da topraklarımızdan ayrılması, reform hareketlerinin yarıda kalmasına neden oldu. Sadece örgütün adı Jandarma Dairesi Merkeziye olarak değişmiştir(1879).1900'lere gelene kadar çok değişik çehreler taşıyan toplum düzeni konusunda İstanbul önem taşıyan kent oldu.”¹⁸İstanbul 'daki asayiş ve güvenlikle ilgili görev dağılımına göre; Cebecibaşı, Topkapı Sarayı çevresinde sorumlu kişiydi. Galata ve Kasımpaşa bölgelerinin sorumluluğunu Kaptan Paşa sağlıyordu. Galata Çavuşu, Galata'da, Tersane Çavuşu ise, diğer yerlerde asayiş ve emniyetini yerine getiriyordu. Kalyoncular, bu çavuşların emirleri altındaydı. Beyoğlu ve Tophane'de Topcubaşı görevliydi. Baskıncıbaşı ise, Yeşilköy, Kağıthane, Eyüp, Üsküdar bölümlerinden sorumluydu. Boğaziçi'nin iki yanı ve Adalar da Bostancıbaşı'nın yetkisi altındaydı. Yeniçeri Ocağının kaldırılmasından sonra gerek Osmanlı başkentinde ve gerekse illerde iç güvenlik hizmetlerinin eskisiyle kıyaslanmayacak ölçüde gelişmesine rağmen güvenlik hizmetlerinin birçok makam ve kişilere bağlı olarak yürütülmesi uygulaması sürmüştür. Örgütlenme açısından ve uygulamadaki bu karışıklığı ortadan kaldırmak amacıyla 10 Nisan 1845'de (12 REBİ - ÜL EVVEL 1261) İstanbul'da "POLİS" adıyla bir teşkilat kurulmuş, yeni kurulan polis teşkilatının görevleri yine aynı tarihte yayınlanan Polis Nizamnamesinde belirtilmiş ve bu durum yabancı elçiliklere de bir yazıyla duyurulmuştur. Bugüne değin kaynağının ne olduğu bilinmeyen 1845 tarihli Polis Nizamnamesinin kaynağının 12 Messidor an VII (1 Temmuz 1800) tarihli "PARİS EMNİYET MÜDÜRÜNÜN GÖREVLERİNİ DÜZENLEYEN KARARNAME" adlı metin temel alınarak hazırlandığı bazı emniyet birilerince hazırlanan tarihçelerde belirtilmiştir.1845 tarihli Polis Nizamnamesi'nin kendisinden yarım yüzyıl kadar önce çıkarılan "Paris Emniyet Müdürü'nün Görevlerini Düzenleyen Kararname" ile madde madde karşılaştırılması sonucunda kaynağının bu metin olduğunu ortaya koymaktadır. "Polis" adıyla ilk kez kurulan teşkilata ve yabancı elçiliklere de duyurulan 17 maddelik Polis Nizamnamesi ile getirilen yeniliklere rağmen karışıklıklar tümüyle ortadan

---

¹⁷ Bakka, a.g.e, s.5

¹⁸ Hiçyılmaz, a.g.e, 20

kaldırılmamış, Başkentte polis hizmeti Yeniçeri Ağası yerine geçen Serasker, İhtisap Ağası ve Polis adını taşıyan bir teşkilat tarafından yürütölmeye başlanmıştır. Taşrada polis hizmeti ise, sipahiler ve İstanbul'da olduğu gibi memleketin birçok illerinde kurulan Asakir-i Mansure Alaylarına verilmiştir.”1846 yılında yayımlanan bir genelge ile polis hizmetlerinin serasker tarafından yönetilmesinin askerlerin asıl görevlerini aksattığı belirtilerek yalnızca polis hizmetlerini yürütmek üzere ve seraskerlikten bağımsız olarak "Zaptiye Müdürlüğü, Zaptiye Müdür Yardımcılığı" ve polisle ilgili yasaları hazırlamak için, "Zaptiye Meclisi" kurulmuştur. Kısa bir süre sonra da bu meclis kaldırılmış ve yerine "Divan-ı Zaptiye" ve "Meclis-i Tahkik" kurulmuştur. Böylece hem İstanbul hem de illerin güvenlik işleri Zaptiye Müşiriyetince yürütölmüş ve bu makam, teftiş memurlarıyla ikinci defa olarak 1867 de kurulmaya girişilen polis teşkilatının bağılı olduğu tek yer olmuştur. Bu Tevhidi Zabıta Dönemi 1879 yılına kadar devam etmiştir. Bu yılda Zaptiye Müşiriyeti kaldırılmış ve yerine görevi sadece polis işlerini kapsayan Zaptiye Nezareti kurulmuş, Polis ve Jandarma bir daha birleşmemek üzere ayrılmışlardır.”¹⁹

Emniyet Genel Müdürlüğü kaynaklarında ise son dönem gelişmeler şu şekilde ele alınmaktadır:” 1876 yılında Tanzimat ve Islahat hareketleri çerçevesinde Avrupa'daki örneklere göre bir polis teşkilatı kurulmasına birinci meşrutiyetin ilanından sonra oluşan hükümet programında yer verilmiş ve 1879 da Zaptiye Nezareti kurulmuştur. Başlangıçta İstanbul ve çevresinde teşkilatlanarak güvenlik işlerini yürüten zaptiye nezareti daha sonra ülke çapında kuruluşları bu nezaret tarafından tek merkezden yönetilmiştir. Bugünkü Emniyet Genel Müdürlüğünün görev ve yetkilerini yürütmüş olan Zaptiye Nezareti 1909 da kaldırılmıştır.1845 yılında kurulan polis teşkilatı 1867 ve 1879 dan sonra da 1881 - 1886 - 1898 ve 1907 yıllarında yapılan düzenlemelerle sürekli gelişmiş ve genişlemiştir. Bu dönemde; 1881'de İstanbul'da düzen ve güvenliği sağlayan Asakir-I Zaptiye teşkilatı kaldırılmış ve yerine Polis Teşkilatı kurulmuştur. Bu merkez kuruluşu İstanbul, Üsküdar, Beyoğlu Polis Müdürlükleri ve Beşiktaş Polis Memurluğu olarak, dört polis dairesi de merkezlere bölünmüştür. Her polis dairesi bir polis müdürü ile bir başkan ve iki üyeden oluşan bir polis meclisi ve her merkez bir serkomiser tarafından yönetilmiştir. Zamanla, polis

---

¹⁹ <http://www.polisiye.com/devam.asp.yazid=616.12.04.2009>

meclisinin üye ve her daireye bağlı serkomiserlerinin sayısı çoğalmıştır. 1886 yılından sonra, İstanbul polis müdürlüğü dışındaki diğer müdürlüklere mutasarrıflık adı verilmiş ve polis müdürüne de mutasarrıf denilmiştir. 1898 yılında da İstanbul'da bir sivil polis teşkilatı kurulmuştur. Taşra teşkilatı, başlangıçta 15 ilde kurulmuş ve her il polis dairesinin başına bir serkomiser verilmiştir. Zaptiye nezaretinin sonu olan 1909 yılına doğru illerin çoğunda polis teşkilatı kurulmuş, bazılarını polis müdürü bazılarını da serkomiserler yönetmişlerdir. 1881 yılında fiilen kurulmuş olan Polis Teşkilatı'nın görev ve yetkilerini belirleyen ilk hukuksal metin 6 Aralık 1896 da yayınlanmıştır. Bundan sonra 19 Nisan 1907 tarihinde ilk Polis Nizamnamesi yayınlanmıştır. Söz konusu nizamname, polisin idari, adli, siyasi görevlerini, merkez ve taşra kuruluşlarını hiyerarşi, polisin Asakir-i Nizamiye ve jandarma ile ilişkileri, polisin yetkileri, izinde iken polisin görev ve yetkileri, polis müfettişlerinin görevleri, polis meclisinin görevleri, polisin seçim ve tayin usulü, polisin cezalandırılması, yargılanması, polisin ödenekleri ve benzeri hususları kapsamaktadır. 22 Temmuz 1909 yılında çıkarılan "İstanbul Vilayeti ve Emniyeti Umumiye Müdüriyeti Teşkilatına Dair Kanun" ile 31 Mart ayından sonra artık yaşaması imkânsız olan Zaptiye Nezareti kaldırılarak, yerine Dâhiliye Nezaretine bağlı ve memlekete şamil polis işlerinin yürütülmesiyle görevli "Emniyet Umumiye Müdürlüğü" ve İstanbul Vilayetine bağlı bir polis müdüriyeti kurulmuştur. 1911 yılında çıkarılan bir kanunla 1909 yılında yürürlüğe konulan İstanbul Vilayeti ve Emniyeti Umumiye Müdüriyeti Teşkilatına dair kanunun dört ve beşinci maddeleri değiştirilmiş, Emniyeti Umumiye Müdüriyeti ile İstanbul Valiliği arasında çıkan sürtüşmeler sebebiyle, başkent in polis hizmetlerine ilişkin işleri Emniyeti Umumiye Müdürlüğünden alınmış ve doğrudan Dâhiliye Nezaretine bağlı olarak oluşturulan İstanbul Polis Umum Müdürlüğüne verilmiştir. Böylece kurulmuş olan İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi, kent in polis hizmetlerini, 24 Şubat 1923 de kaldırıp yerine İstanbul Polis Müdürlüğü kuruluncaya kadar yürütmüştür. Milli Hükümet in kurulmasına kadar, ülkenin iç güvenliğine ilişkin işler, Umum Jandarma Komutanlığı, Emniyeti Umumiye Müdüriyeti ve İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi olmak üzere üç teşkilat tarafından yürütülmüştür. Kurtuluş Savaş ında Polis(30 Ekim 1918–29 Ekim 1923)Mondros Mütarekesinin yapıldığı 1918 tarihinden, Mili Polis Teşkilatının kurulduğu 24 Haziran 1920 tarihine kadar, bütün yurtt a Osmanlı Devletinin Polisi olarak hizmet etmiştir. 24 Haziran 1920 tarihinden, İstanbul Polis

Müdüriyeti Umumiyesi'nin kaldırıldığı 24 Şubat 1923 tarihine kadar geçen sürede ise polis teşkilatı ikilemiş, birisi merkezi İstanbul'da ve Osmanlı Devletine tabi olarak Kurtuluş Savaşı boyunca ve gittikçe daralmış olan bir bölgede ve yalnızca İstanbul'da, diğeri ise, merkezi Ankara'da hızla genişlemiş olan bir bölgede, İstanbul hariç Misa-ı Milli ile çizilen sınırlar içinde faaliyet göstermiştir. Mondros Mütarekesi ile Osmanlı Devletine bırakılan topraklar üzerinde, 15 vilayet 35 bağlı Liva ve 17 bağımsız Liva kalmıştır. Merkezi Yönetim; Vilayet Liva, Vilayetlere bağlı Livalar ve doğrudan Dâhiliye Nezaretine bağlı bağımsız Livalar, Kaza, Nahiye ve köylerden oluşmuştur. Bu yıllardaki vilayetler ve bağımsız livaların nüfusunu kesin olarak saptamak mümkün olmamıştır. Ancak Devlet İstatistik Enstitüsünce 14 Nisan 1919 tarihli Hükümet tahminleri ve diğer veriler değerlendirilerek nüfuslar belirlenmiştir.

23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulmuş ve bu meclisin 2 Mayıs tarihli oturumunda hükümet teşkili ile ilgili "Büyük Millet Meclisi İcra Vekillerinin Suret-i İntihabına Dair" 3 nolu Kanun'u kabul etmiştir. Bu kanunun birinci maddesine göre "şerefiye ve evkaf, suhiye Muaveneti içtimaiye, iktisat (ticaret, sanayi, ziraat, orman, maden) maarif, adliye, mezahip, maliye ve rüsumat, defteri hakani, nafia, dâhiliye, (emniyeti umumiye posta ve telgraf) müdafaa-i milliye, hariciye, erkânı harbiye-i umumiye işlerini görmek üzere 11 zattan mürekkep icra vekilleri heyeti" kurulmuştur. Milli Hükümetin 9 Mayıs'ta açıkladığı programında iç güvenlikle ilgili olarak aşağıdaki ifade yer almıştır. "İç siyasetimizde bütün çalışmalarımızın hedefi, milletin birlik ve dayanışmasının korunması ile genel güvenliğin kurularak asayişin her yerde teminidir..."²⁰ 24 Haziran 1920 de Milli Hükümetin Emniyeti Umumiye Müdürlüğü kurulmuş, 1 genel müdür, 1 genel müdür yardımcısı ile emniyet, seyrüsefer, memurin şubelerinden ve 6 kişilik Teftiş Kurulundan oluşan küçük bir kadro ile çalışmaya başlamıştır.

" Milli mücadele sırasında polis kadrosu oldukça düşmüş ve bu nedenle 1922 tarih ve 1379 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kadroda mürettep üyelerin noksanlığından dolayı polis divanının kurulması mümkün olmayan vilayet ve müstakil livalardan, divan kurulmasına lüzum hâsıl oluncaya kadar polislerle ilgili soruşturma ve cezaların polis teşkilatının amiri tarafından ifa ve o yerin en büyük mülkiye memuru

²⁰ Emniyet Genel Müdürlüğü Kaynakları.10.10.2007.www.egm.gov.tr

tarafından tasdik olunması, en büyük polis amirinin cezalandırmayı gerektiren bir hali görüldüğü takdirde, soruşturmanın en büyük mülkiye memuru tarafından yaptırılması ve onun vereceği kararın Emniyet Umumiye Müdürlüğüne onaylanmasından sonra uygulanması kabul olunmuştur. Kurtuluş Savaşı başarıldıktan sonra İstanbul'u da yönetimi altına alan milli hükümet Osmanlı Devletinin Emniyeti Umumiye Müdüriyetini, İstanbul Polis Müdürlüğü haline dönüştürmüştür. Böylece Mondros Mütarekesi ve Kurtuluş Savaşı koşullarının Anadolu'da ortaya çıkardığı ikili polis sistemi, (bir yanda İstanbul'da Osmanlı Hükümetine bağlı, diğer yanda Milli Hükümetin oluşturduğu yeni Polis teşkilatı) teke indirgenmiş ve bütünlük sağlanmıştır. 29 Ekim 1923 te Cumhuriyet ilan edilirken yeni Türkiye Cumhuriyeti zayıf bir polis teşkilatı devralmıştır. Cumhuriyet yönetimi, İl polis teşkilatlarını da merkez teşkilatı gibi pek zayıf durumda bulmuştur. İstanbul, İzmir, Edirne, Bursa, Balıkesir ve Manisa gibi büyük iller 1922 yılına kadar işgal altında kalmış ve bu nedenle kadroları yetersiz durumda bırakılmıştır. 1923 yılında Ankara, Antalya, Adana, Samsun, Trabzon, Konya, Kastamonu, Sivas, Erzurum, Kars, Eskişehir, Elazığ, Zonguldak ve İzmit illerinin polis teşkilatları başında bir polis müdürü; Diyarbakır, Bitlis, Amasya, Tokat, Bolu, Afyonkarahisar, Malatya, Yozgat, Sinop, Menteşe, Urfa, Kayseri, Gaziantep, Ertuğrul illeri polis teşkilatlarının başında birer serkomser; Rize, Kütahya, Ordu, Gümüşhane, Niğde, Aydın, Isparta, Silifke, Mardin, Kırşehir, Çorum, Denizli, Çankırı, Ardahan ve Artvin polis teşkilatlarının başında birer ikinci komiser; Aksaray, Burdur, Beyazıt, Sarat, Genç, Muş ve Van polis teşkilatlarının başında ise bir komiser muavini yönetici olarak görev yapmıştır.²¹

Güvenliğin öncüleri'' ABD 'de Allan Pinkerton, Avrupa 'da Philip Sorenson adlı İsveç'lidir. Bugün dünyanın en eski ve en büyük güvenlik teşkilatı Allan Pinkerton'ın 1850 yılında kurduğu şirkettir. Bugün bu firmanın dünyanın değişik yerinde yaklaşık 40.000 çalışanı bulunmaktadır. ²²Chicago Polis Müdürlüğü'nün ilk dedektiflerinden olan Pinkerton'ın kurduğu teşkilat, özel işletmeler ve resmi kurumlara istihbarat, karşı istihbarat ve soruşturma hizmetleri vermekteydi.''Toplu sözleşme sisteminin ortaya çıkmasına kadar grev kırıcılığı da bu şirketin görevlerinden birini oluşturmaktadır. Bu dönemden sonra kurulan özel güvenlik teşkilatları çeşitli demiryolu şirketleri için

²¹ Polis'e Bakış. <http://www.polisiye.com/devam.asp>

²² Bozkurt.,a.g.e.,s.,36

koruma devriyeleri çıkararak demiryolları depoları ve endüstriyel alanların güvenliğini de sağlama yoluna gitmişlerdir. ‘²³Bu güçlerin ilk aktiviteleri, genel olarak özel mülkü koruma ya da zırhlı araçlarla para nakline eşlik etme gibi alanlarla sınırlı kalmaktaydı. Teknolojideki gelişmelere paralel olarak özel güvenlik hizmet alanları da genişlemektedir. Özel güvenlik şirketleri, günümüzde ticari ve sınaî kuruluşlara güvenlik üniteleri kurmak gibi konularda danışmanlık yapmaktadırlar. Bu şirketler, polise oranla daha kişisel hizmet verebildiklerinden, özellikle sigorta şirketleri tarafından yüksek riskli şirketlere önerilmektedirler. Bu sayede bu şirketlerin kullanımları artmaktadır. Ancak, bu şirketlerin kriminal geçmişleri olan kimselerin sızmaları olasılığının polise oranla daha kuvvetli olduğu unutulmamalıdır.

1.3. GÜVENLİK İLE İLGİLİ BAZI AYRIMLAR

Devlet şeklinde örgütlenen toplumlarda devletin en önde gelen görevi, toplum düzeninin ve güvenliğin sağlanmasıdır. Bu yüzden kişiler, daha geniş perspektifte ise devletler, başlarına gelebilecek herhangi bir zarardan ve tehlikelerden korunma adına kapsamlı olarak önlem almak isterler, dahası buna zorunludurlar. Bu çerçevede her devlet kendi yönetim esasları çerçevesinde hemen hemen aynı temele dayanan güvenlik önlemleri almışlar ve zamanla bu önlemleri geliştirmişlerdir. Hukuk devleti ilkesinin gelişimi ile birlikte, devlet, bu görevleri hukuk kuralları çerçevesinde yerine getirmeye başlamış ancak, kişilerin özel korunma ihtiyacı sebebiyle özel güvenlik önlemlerinin alınması farklı şekillerde alınmaya devam etmiştir.

Sözün özü olarak ‘‘Güvenlik her şeyden önce bir ‘‘ihtiyaç’’tır.’’²⁴ Öyle ki; insanların hayatlarını sağlıklı olarak sürdürebilmelerinin temelinde bu ihtiyaçların karşılanması yatar.

Ulus devletin, tüm dünyada yaygın bir devlet biçimi haline geldiği dönemde, gerek gece bekçiliği, gerekse polisiye kolluk ve zabıta aracılığı ile sağlanmaya devam edilen iç güvenlik; 1970’li yıllardan itibaren batılı ulus devletlerin girdiği ekonomik

²³ Bozkurt.,a.g.e.,s.,36

²⁴ Adnan Ceylan; Örgütsel Davranış, İstanbul, 2006, s. 42.

bunalımı aşmanın yolu olarak ortaya çıkan özelleştirme hareketi sırasında “özelleşmeye” başlamıştır. Buna binaen 70’li yıllardan itibaren öncelikle batılı devletlerde ve giderek üçüncü dünya ülkelerindeki devletlerde özel güvenlik şirketleri ve özel güvenlik elemanları aracılığıyla yerine getirilen ve kar sağlanan bir sektör halini almıştır. Hatta artık günümüzde ekonomik gelişme, nüfus artışı ve insan ihtiyaçlarının değişmesi ve gelişmesiyle doğru orantılı olarak güvenliğin sağlanmasında yeni kuşak önlemler alınmaya başlanmıştır. Belirtilmeli ki, “Kolluk; kamu düzenini sağlama, koruma, suç işlenmesini önleme, suçtan sonra suçun ve suçlunun tespitine ilişkin olarak yargıya ulaştırılacak kanıtların korunması ve toplanması ile güvenliğin tehlikeye düşmesine yol açacak olası eylemlere engel olmak üzere önleyici hizmet olarak faaliyet gösteren, kuruluş, görev ve yetkileri yasayla saptanan kurum ve kuruluşlardır.²⁵” Bu kuruluşlar, farklı kriterlerden hareketle türlere ayrılır: Genel Kolluk-Özel Kolluk ve Adli Kolluk-İdari Kolluk ayrımı gibi. Biz öncelikle bu çerçevede ayrımı Genel Güvenlik(Kolluk) ve Özel Güvenlik(Kolluk) olarak ele aldık.

1.3.1 GENEL GÜVENLİK

3201 sy Emniyet Hizmetleri Kanunu’nun 1. maddesi “Memleketin umumi emniyet ve asayiş işlerinden Dâhiliye Vekili mesuldür. Dâhiliye Vekili bu işleri, kendi kanunları dairesinde hareket eden Emniyet Umum Müdürlüğü ile Umum Jandarma Komutanlığı ve icabında diğer bütün zabıta teşkilatı vasıta sile ifa ve lüzum halinde İcra Vekilleri Heyeti kararıyla ordu kuvvetlerinden istifade eder.” şeklindeki ifadesi ile genel kölük ve özel kölük ayrımının çerçevesini çizmiştir. Nitekim bu kanunun devam eden maddelerinde “Kamu düzeni, genel güvenlik ve asayişin korunması ve bunların bozulması halinde bozan sebepleri ortadan kaldırarak, yasalara göre suç sayılan eylemleri belirleyip, sanık ve kanıtların toplanarak yargı mercilerine ulaştırılmasını sağlayan, bütün ülkede görev yapacak genel idarenin ve yönetimin emrinde bulunan kolluk gücüne Genel Kolluk “denir.²⁶

²⁵ Tongur,H.,Türkiye’de Genel Kolluk Teşkil ve Görevlerinin Gelişimi,Ankara,1946,s.13

²⁶ Tongur,a.g.e.s.14

3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 3. maddesinde düzenlenen bu ayrıma göre; ‘‘Genel Kolluk dışında kalan ve özel yasa ve kanunlara göre kurulan; belli görev ve yetkilerle donatılan kolluğa ise Özel Kolluk denir.’’²⁷

Özel güvenliğin kolluk hizmeti olup olmadığı halen tartışılmaktadır. Kolluk tartışmasına daha iyi anlayabilmek için koluğun tarifini yapmak gerekir.

Kolluk, kamu güvenliğini sağlamakla görevli kişilere verilen genel addır.

‘‘Kol gezmek ise devlet büyüklerinin asayiş kontrol ve temini için silahlı muhafızlarla şehirde dolaşması’’²⁸ manasına gelir. Yine aynı kaynakta ‘‘Kolluk deyimi eski Türk devletlerinde askeri ve idari işlemlerde lider olan Başbuğlar(Hakanlar) aynı zamanda Kolluk işlemini üzerine almışlardır. Kolluk tarihimizde ilgili olarak en eski yazılı belge durumundaki Tonyukuk Kitabesi (M.S 725) Şubaşı unvanlı İnal Kağan’dan bahseder. Böylece en eski kolluk amiri olarak İnal Kaan olduğu söylenebilir.’’denilmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi eski Türk Devletleri Kolluk ayırımına gitmemişler ve Kolluk hizmetlerini bizzat Devlet Başkanları sürdürmüşlerdir.

Günümüz Güvenlik ve Ceza mevzuatında kolluğu 3’e ayırmak mümkündür. Genel kolluk, özel kamusal kolluk ve Özel kolluk. Konuyu bu çerçevede ele alırsak Özel Güvenlik hizmetini verenlerde kolluk denebilir. Ancak 5188 sayılı kanunda 2455 sayılı kanununda olduğu gibi Özel Güvenlik Teşkilatının bir kolluk olduğu açıkça belirtilmemiştir. Bu nedenle bu tartışılabilir. Fakat Genel Kolluğunda özel güvenlik teşkilatının da görev alanı içerisinde görev ve yetkileri aynıdır. Nitekim 5188 sy kanunun da ‘‘Özel güvenlik görevlileri TCK’nun uygulanmasında memur sayılır.’’demekte yine aynı Kanunun yönetmeliğinde ‘‘Özel güvenlik birimleri ve görevlileri, görev alanında bir suçla karşılaştığında suça el koymak, suçun devamını önlemek, sanığı tespit ve yakalama ile olay yerini ve suç delillerini muhafaza ve yetkili

²⁷ 3201 sy Kanun’un 3.maddesi.12.4.2008.www.kanunlar.com.tr

²⁸ Naima Mustafa Efendi,Naima Tarihi,,İstanbul 1969,c.6,s.2973

genel kolluğa teslim etmekle görevli ve yetkilidir. Bunlar genel kolluğun olaya el koymasından itibaren araştırma ve delil toplama faaliyetine genel kolluğun talebi halinde yardımcı olur.” Buradan da anlaşılacağı üzere özel güvenlik görevlisi, görevli olduğu alan içerisinde görev ve yetkisini gereğince yerine getirmeze TCK ve 5188 sy kanuna göre suç işlemiş sayılır. Görev yaptığı yerde adli görevini yerine getirmediği için ilgili TCK maddeleri gereği cezalandırılır.

Günümüzde özel ve kamu güvenliğinin içice girdiği tam bir sınırın konulmadığı bir gerçektir. Örneğin konser, spor karşılaşmaları ve sahne gösterileri gerçekte özeldir. Ancak uzun süredir bu genel kolluğun hizmetleri içerisinde yer almaktadır. Bunun gibi umuma açık olan bir parkta (Yıldız Parkı vb gibi) özel güvenliğin olması bunun tersi olarak görülebilmektedir. Bu durum genel ve özel kolluğun ve güvenliğin içice girdiğini göstermektedir.

3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 3.maddesinde, genel kolluk haricinde kalan kendilerine ait kuruluş yasaları bulunan, görev ve yetkileri kuruluş yasalarında belirtilen kolluk kuvvetlerini özel kolluk olarak tanımlamıştır. Buna göre yapılacak ayırım şu şekilde çerçeveslendirilebilir. Genel Kolluk bünyesine; polis, jandarma, sahil güvenlik kuvvetleri girebilmekteyken; özel kolluk kapsamına ise; gümrük muhafaza, orman muhafaza, belediye zabıtası, köy korucuları, askeri inzibat ve özel güvenlik teşkilatı girmektedir.

Ülkemizde İçişleri Bakanlığına bağlı Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın genel kolluk gücünü oluşturdukları, bu kuruluşların yanı sıra Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) Müsteşarlığı, Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık İstihbarat Harekât Bilgi Toplama Daire Başkanlığı (KİHBİ) , Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) Başkanlığı ve Sivil Savunma Genel Müdürlüğü'nün de güvenlikle ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları olduğu görülmektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatı olarak toplam 209.694 personel ile hizmet vermektedir. Bu rakamla ülkemizde yaşayan her 315 kişiye 1 polis

düşmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 2004 ve 2006 yılı olay istatistiklerine bakacak olursak;''2004 yılı istatistikî verilerine göre ülke genelinde yaklaşık 375 bini polis sorumluluk bölgesinde olmak üzere bir önceki yıla oranla yüzde 10,6 'lık bir artışla 440 bin civarında olay meydana gelmiş 475 bini aşkın sanık hakkında yasal işlem yapılmıştır. Suçların aydınlatılma oranı bir önceki yıl olduğu gibi yüzde 65 'ler düzeyinde gerçekleşmiştir.''29''2006 yılında ise polis bölgesinde şahsa ve mala karşı işlenen asayiş olaylarının yaklaşık sayısı 900 bin civarındadır.''30''Suç aydınlatma oranı ise 2004 yılına göre artış göstermiştir.

Jandarma Genel Komutanlığı; 81 İl Jandarma Komutanlığı ve 896 İlçe Jandarma Komutanlığı olarak teşkilatlanmış olup, 250 bin kadroda yaklaşık 200 bin kişilik bir güçle (yüzde 86,4 'ü muharip güçlerde olmak üzere subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, erbaş/er, sivil memur ve işçi) hizmet sunmaktadır. Silahlı Kuvvetler'le ilgili görevleri eğitim ve öğrenim bakımından Genelkurmay Başkanlığı'na, emniyet ve asayiş işleriyle diğer görev ve hizmetlerin yerine getirmesi konusunda İçişleri Bakanlığı'na bağlı olan Jandarma Genel Komutanlığı'nın sorumluluk alanı Türkiye yüzölçümünün yüzde 92'sini kapsıyor. Barış zamanında İçişleri Bakanlığı'na bağlı olan Jandarma Genel Komutanlığı, savaş zamanında ise Türk Silahlı Kuvvetler Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın emrinde oluyor.

Genel anlamda devlet otoritesinin tesis edilmesi, kişisel hak ve hürriyetlerin gözetilerek kamu düzeninin korunması, huzur ortamının devamının sağlanması ve asayişin temini olarak tanımlanabilecek iç güvenlik hizmetlerini istihbarat ve suçla mücadele şeklinde başlıca iki aşamada değerlendirmek yerinde olur. Güvenliğin ilk aşaması olan istihbarat yani bilgi toplama, doğruluğu ve geçerliliği test edilmiş ve kullanılabilir bilginin temini ve değerlendirilerek suçla mücadele eden uygulayıcı birimlerle paylaşımını içerir ki bu gerek suç önleme ve gerekse işlenmiş suçların aydınlatılmasında büyük önem arz etmektedir. Günümüz suçla mücadele anlayışında suç önleyici hizmetler ön planda yer almasına rağmen, toplumda yaptığı infial nedeniyle

²⁹ DPT ,(2007-2013) Adalet Hizmetleri ve Güvenlik Özel ihtisas Komisyonu Güvenlik Alt Komisyonu Raporu,Ankara 2007,s.5.

³⁰ 2006 Türkiye Suç İstatistikleri . www.egm.gov.tr/akkm.11.10.2009

suç oluştuktan sonraki suçluyu yakalama ve olayı aydınlatma da önem arz etmektedir. Fakat bizim konumuz olan Özel Güvenlik Hizmetlerinde yapılması öngörülen hizmet daha çok önleyici kolluk hizmetidir.

Yukarıda vermiş olduğumuz genel bilgiler güvenlik konusu için başlangıç teşkil etmektedir. Bu bilgiler ileride değinilen konulara ve genel manada çalışmaya ışık ve dayanak oluşturmaktadır.

“Klasik polislik anlayışı içinde polisin kendini tarifi daha çok “suç savaşçısı” olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu anlayış içerisinde polis varlık gayesini sadece suçla mücadeleye adanmıştır. “Suç, kanunlardan sapma veya kanunlara karşı gelme olduğu için, polisler genellikle suçlularla mücadeleyi “hile zafere götüren en önemli taktiktir” prensibiyle sürdürme yolunu benimserler. Bu durum, kanunsuzca hareket eden insanlarla mücadeleyi, kanunlar çerçevesinden ziyade, yerleşmiş meslek alt kültürü prensipleri ile yürütmeyi öncelikli hale getirmiştir. Böylece, geleneksel yaklaşımı temsil eden polisler, kendilerini toplum ve devletin menfaatleri uğruna suçlularla savaşan kişiler olarak kabul ettikleri için kanunları bazen ihlal etmeyi, savaş mantığı içerisinde, zararsız görürler.”³¹ Klasik olan bu çerçeveye baktığımızda önce toplum güvenliğini sağlamak için; bu zorunluymuş gibi gelebilir. Fakat aslında bu klasik yöntem toplum güvenliğini sağlayamamaktadır.

“Suçlulara karşı mağdur haklarının korunması veya aşırı devlet ve millet sevgisinden kaynaklanan kanun sapsmaları, polis meslek etiği içerisinde “nobel cause”, yani hukuktan sapsmaların “soylu bahanesi” olarak nitelendirilmiştir.”³² Bu anlayışın en önemli yan tesirlerinden biri de polislerin, toplum ve devlet menfaati için kanunlara aykırı olarak yaptıkları uygulamalardan dolayı birbirlerini sadakatin gereği olarak açığa vermemeleridir. Arkadaşlarının iyi niyetlerle yaptıkları bu kanun sapsmalarını örtmek ve açığa çıkma tehlikesi durumunda da onları yalanlamak, sürdürülmekte olan suçla

---

³¹ Suç ve Şuçlu Analizi .www.usakgündem.com/printer-friendly, (Çevrimiçi): 06.11.2007.

³² Güvenlik.www.usakgündem.com/printer-friendly, (Çevrimiçi): 06.11.2007.

mücadelenin kazanılması için vazgeçilemez bir metod ve tabi ki arkadaşlarına olan sadakatin da bir gereği olarak düşünölmektedir.

Klasik polislik költürü diye anılan bu költürü temsil edenler, tutuklama ve yakalamaları kişilerin yaptıkları suçların cezası olarak görür ve yetkilerini, yetki-sorumluluk dengesinden ziyade sorumluluğu göz ardı eden mutlak bir yetki anlayışıyla kullanmaktadırlar. Bu anlayış içerisinde polisin takdir yetkisi, sınırları etkin bir kurallar bütünü ve etik prensipleriyle kontrol altına alınmamıştır. Bunda amaç kamu vicdanını rahatlatmaktır. Toplum bireyin işlediği suçun karşılığı olarak, alması gereken cezayı biran önce ister. Klasik anlayışta polis; bunun uzun bir süreç olduğunu düşünmektedir.

Buna karşılık modern polis organizasyonlarında, kişilerin kanunu ihlallerinden dolayı bireysel özgürlükleri kısıtlanırken güdülen amaç, başka bireylerin ve genel olarak toplumun özgürlüklerini güvence altına almak ve ileride olması muhtemel başka suç ve mağduriyetleri de engellemektir. Modern anlayışta bu yavaş işleyen süreç toplumun lehine olarak düşünölmektedir. Bu görüşün genel manada oluşturduğu anlam ise gerçek suçluya hak ettiği cezanın bir an önce verilmesine hizmettir. Ayrıca yapılacak bir hatanın telafisinin çok zor olduğu bir gerçektir.

Ölkemizin yaşadığı gelişmeler de modern polislik olgusunu doğrulamaktadır. Gerçekten, ‘‘Avrupa Birliği ülkesi olmaya aday bir ülkenin polis liderleri, toplumun huzuru için kendilerine kanunlarla verilmiş olan yetkilerini kullanırken bu yetkilerin aynı zamanda sorumluluklar içerdiğinin farkında olan ve astlarına sadece yetkileriyle değil, aynı zamanda sorumluluk şuuruyla görev yapmaları bilincini aşıl原因 bir anlayışı hâkim kılmanın zorunluluğu içerisinde dirler.’’³³

Modern polislik anlayışıyla ile geleneksel polislik anlayışının uzlaşmadığı diğer bir husus ise ‘‘ifade özgürlüğü’’ kavramıdır. Geleneksel polislik anlayışında ‘‘ifade özgürlüğü’’ sadece belirli kalıplar içerisindeki fikirler için geçerlidir ve bu anlayışın

³³ www.usakgundem.com/printer-friendly, (Çevrimiçi): 06.11.2007.

dışında kalan ifade hürriyetini ise hoş görmeyen etmeyen bir yaklaşım söz konusudur. Geleneksel kültürde, ifade özgürlüğü, polisin kendi anlayışına uymayan fikirlerin açıklanmasını toplum ve devlet için zararlı görür.³⁴Bu fikirlerin toplum içersinde hızla büyüyeceğini ve hatta bu fikirlerin silahla mücadele şekline dönüşebileceğini düşünür. Oysa modern polislik anlayışında durum böyle değildir. Onlar kendisi gibi olsun olmasın, herkesin ifade özgürlüğüne yasal sınırlar çerçevesinde saygıyı benimser. Genel kollukta yaşanan bu gelişmelerin ÖG sektörüne yön vermekte, modern anlayış ÖGT ‘na hâkim olmaktadır. Denilebilir.

1.3.2 ÖZEL GÜVENLİK

5188 sy Kanun kapsamında yapılan her türlü güvenlik hizmetine Özel Güvenlik diye tanımlayabiliriz. Ayrıca bu hizmeti yapan birimlere Özel Güvenlik Birimi ve bu hizmeti ifa eden kişilere de Özel Güvenlik Görevlisi diyebiliriz.3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 3. maddesinde düzenlenen bu ayrıma göre; Genel Kolluk dışında kalan ve özel yasa ve kanunlara göre kurulan; belli görev ve yetkilerle donatılan kolluğa ise Özel Kolluk denir. Ayrıca ilgili ÖGHKY ‘de Özel güvenlik birimi: Bir kurum veya kuruluşun güvenliğini sağlamak üzere, kendi bünyesinde kurulan birimi,olarak tanımlanmıştır. Yine aynı yönetmelikte diğer tanımlar şu şekilde yapılmıştır:”Özel güvenlik şirketi: Türk Ticaret Kanunu’na göre kurulan ve üçüncü kişilere koruma ve güvenlik hizmeti veren şirketleri, Yönetici: Özel güvenlik şirketlerinde özel güvenlik görevlilerine emir ve komuta etme, alınacak güvenlik tedbirlerini, bunların yerini, sırasını ve zamanını belirleme ve değiştirme yetki ve sorumluluğuna sahip olan yöneticiler ile özel güvenlik eğitim kurumlarında eğitimden sorumlu olan yöneticileri, Özel güvenlik görevlisi: Kanun kapsamında özel koruma ve güvenlik hizmetini yerine getirmek amacıyla istihdam edilen kişileri ifade eder.”³⁵

“Milli ekonomiye devletin savaş gücüne önemli ölçüde katkısı bulunan kısmen veya tamamen yıkılmaları, ülke güvenliği veya toplum hayatı bakımından olumsuz

³⁴ www.usakgundem.com/printer-friendly, (Çevrimiçi): 06.11.2007.

³⁵ http://www.alomaliye.com/ozel_guvenlik_hizm_kanun_yonetmeliği.htm.12.12.2008

neticeler yaratacak kamuya veya özel kişilere ait kurum ve kuruluşların sabotaj yangın, hırsızlık, soygun, yağma, zorla işten alıkoyma, sağlıklarını ve vücut bütünlüklerini tehdit ve tehlikelere karşı koruyarak ve güvenliklerini sağlamak amacıyla alınan her türlü tedbirleri bütününe özel güvenlik” denir. Bu tanım 2495 sayılı kanununun amaç maddesinde yer almaktadır. 2495 sy Kn’nun ana fikrini oluşturmaktadır. 5188sy Kanunun amacı” kamu güvenliğini tamamlayıcı mahiyetteki özel güvenlik hizmetlerinin yerine getirilmesine ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.”denilmek suretiyle eski 2495 sy Kn’la fikir bazında 5188 sy Kn ‘un hemen hemen aynı olduğu görülmektedir.5188 sy Kn ışığı altında da şöyle bir tarif yapabiliriz. Kamu güvenliğini tamamlayıcı nitelikte olmak üzere, kanun ile korunmasına izin verilerek hak ve hürriyetlerin güvenliğini sağlamak amacıyla, kanundaki koşullara uygun olarak alınan özel güvenlik tedbirlerine özel güvenlik diyebiliriz. Bir başka deyişle hayat, mülkiyet zilyetlik ve işletme yönetim haklarını korunması ve sürdürmesi amacıyla alınan özel güvenlik tedbirlerine³⁶ özel güvenlik diyebiliriz. Bu tarifile bu tür güvenlik tedbirlerinin şahsın kendi özel hayatı veya toplu olarak yapılsa dahi tamamen kilelere mahsus olduğunu söylenebilir.

Günlük hayatımızda güvenlik olmadan hayatımızı sürdürmek zordur. Ne yazık ki hırsızlık, kapkaç gibi faaliyetlerde mülkten öte vatandaşların can güvenliği de tehlikeye girmektedir. Bu durumda bireyler gruplaşarak özel güvenlik şirketlerinden yardım almaktadır. Alışveriş merkezlerinin önünde, havaalanlarında hatta mahallelerin birleşerek hizmet aldığı Güvenlik şirketlerinin sayısı taleple orantılı olarak her geçen gün artmaktadır.

“Özel güvenlikte yaşanan önemli bir nokta vardır. Buda olayla yalnız karşılaşma olgusudur.”³⁷.Çünkü ÖGG genelde tek başına görev yapar. Toplu olarak görev yapmazlar. Toplu görev yaptıkları çok nadir olur. Maç ve konserler vb gibi. Hiçbir özel sektör kuruluşu aynı noktadan birden fazla görevli istihdam etmez. Özel güvenlik ekipler halinde çalışılan bir iş değildir. Genellikle bulunduğu yerde yalnız

³⁶ Gülcü.M.,Özel Güvenlik Hukuku,İstanbul 2004,s.5

³⁷ Uçar.T., & Uçar,Ş., a.g.e, s. 14

görev yapmaktadır. Dolayısıyla günün birinde bir olayla karşılaştığında olaya tamamen yalnız olarak müdahale olasılığı çok güçlüdür. Adı üstünde “olay “... yani o anda olmakta olan şey. Artık kimselere, örneğin telsizle amirimize danışarak hareket etmek şansınızın olmadığı bir durum”³⁸. Oysa bir olay anında doğru karar vermek çok önemlidir. Görevlinin alacağı doğru bir karar çok büyük bir sorunun daha başlangıçta kolayca aşılması sonucu verebileceği gibi alınacak yanlış bir kararla basit bir sorun çığ gibi büyüebilmektedir. Bundan, her özel güvenlik görevlisi en az amiri kadar bilgili olması gerektiği sonucu çıkarılabilir. Bu meslekte herkes bir amir gibi yetiştirilmek zorundadır. Bu yadsınamaz bir gerçektir. ÖGG her yönüyle donanımlı yetişmesi gerekmekte ve sıfır hatayla görevini yapmak zorundadır.

Güvenlik konusunda artan bilinç, özel güvenlik hizmetleri konusunda giderek büyüyen bir talep oluşturmaktadır. Sektörün büyümesi de önceleri hizmetleri kendisi sağlayan çok sayıda özel ve kamusal şirketin faaliyetlerindeki, hızla yükselen eğilimle açıklanabilir. Büyüyen talep özel güvenlik hizmetleriyle bağlantılı olan veya özel güvenlik hizmetlerini kullananlar için bir garantiyle beraber yüksek seviyede kaliteyi de gerektirmektedir. Güvenlik hizmetleri hatalı yürütölmelerine fırsat verilmeyecek kadar profesyonelce yerine getirilmelidir. Bu faktörler özel güvenlik hizmet sektörünün iyi çalışma koşullarından ve tatminkâr ücretten faydalanan, iyi eğitilmiş ve nitelikli personele bağlı olan, ciddi bir imajın karakterize ettiği daha profesyonel bir seviyeye doğru hareket etmesini gerektirmektedir.”Özel güvenlik şirketleri silahlanmakla ve özel güvenlik güçleri oluşturarak sivil topluma ve demokrasiye karşı bir tehdit oluşturmakla suçlanmaktadır. Sol kanatta, olağanüstü durumlarda, büyük kuruluşların özel şirketler tarafından korunmasına tepki göstermektedir. Örneğin 1981 yılında İngiltere de çıkan

---

³⁸ Uçar.T., & Uçar,Ş., a.g.e, s. 14

ırk ayaklanmalarında, büyük kuruluşlar, polisin yeterli olmadığı durumlarda kendilerini özel güvenlik kuruluşlarıyla korumuşlardır. Batılı demokrasilerde bu konu özellikle sivil hayata ve demokrasiye zarar vermemesi amacı ile geniş olarak ele alınmaktadır.

39

“Günümüzde özel güvenlik, polisin içinde bulunduğu politik sınırlamalar, insan gücü ve kaynak yetersizlikleri gibi sorunlar nedeni ile toplum, güvenlik istediği sürece kaçınılmaz hale gelmiştir.”⁴⁰

Özel güvenlik şirketlerinin bu kadar artması, doğal olarak sivil toplum kuruluşlarınca, özellikle İngiltere ve Amerika da tepkiyle karşılanmaktadır.

Yeni çıkan 5188 sayılı Özel Güvenlik Yasası ile birlikte artık özel güvenliğin, sınırları ve işlevi belli olan bir konuma ulaşmaktadır. Ülkemizde özel güvenlik uygulamasına ilk faaliyet 22.07.1981 tarihinde yürürlüğe girmesi ile 2495 Sayılı kanunla başlanmaktadır. Yeni yasa, güvenlik alanını genişleterek yeni sınırlar çizilmiştir. Böylece önceki yasadan oluşan yasal boşluklar kapatılmaya ve sektörel bazda oluşan sorunlar giderilmeye çalışılmaktadır. Böylelikle her şeyin yasal zemine oturtulması hem kendi geleceği ve hemde ilgililerin güvenliği açısından zorunludur.

Avrupa ülkelerinden bazılarında ise 1970 yıllarında başladığı bilinmekle beraber özel güvenliğin oluşturulması ile bina ve tesislerin güvenliğinin sağlanmasına yönelik hizmetlerin genel kolluktan alınıp, özel kolluğa devredilmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle genel kolluk kuvvetlerinin de asıl görevlerine dönmesi de düşünülmektedir. Bu çalışmada da yeni bir güvenlik şekli olarak sektöre giren özel güvenlik teşkilatı hakkında bilgi vermek amaçlanmaktadır.

Dünyada ve ülkemizde özel güvenliğin sınırlarını ne olduğu tartışılmaktadır. Öyleki özel güvenlik, kişi ve özel mülk korunmasıyla sınırlı kalmalı mı? Yoksa kamu güvenliği alanına da uzanmalı mı? Güncel olarak yaşanan olaylar bu tartışmayı alevlendirmektedir. Bizce kesinlikle bu sınır çizilmelidir. Kamu güvenliği, özel

³⁹ Solak M.Z., Özel Güvenlik Şirketleri ve AB Uygulamaları, İzmir 2006, s.3

⁴⁰ <http://www.cagipolisi.com.tr/45/18-19-20-21-22.htm>.24.09.2009

güvenliğe bırakılması gereken durumlarda görevi ifa eden ÖG, genel kolluk tarafından denetlenmelidir.

“Güvenliğin devletin birinci kamusal görevlerinden olduğu görüşüne göre; “ulus devletin tarihine baktığımızda, özellikle 19. yy dan buyana toplumsal yapının, tüm birimlerinin denetim ve yönetim sürecinin asli aktörü olduğunu görülmektedir. Ulus devlet söyleminde, kamuya yapılan vurgu her zaman belirgindir. Yurttaşların güvenliği ise bu devlete dair yükümlülüklerin merkezinde yer almaktadır. O kadar ki, bu yükümlülük, ulusal anayasaların değişmez maddelerinden biri olarak süreklilik göstermektedir. Bununla birlikte özellikle 1980 li yıllardan bu yana etkilerini daha çok hissettiğimiz neo-liberal politikaların belirlediği bu süreçte, devlet söyleminde “kamusal” vurgunun belirgin biçimde zayıfladığını görülmektedir. Modernleşme sürecinin merkezindeki ulus-devlet, geleneksel toplum yapısından sıyrılıp gelirken özgürlük, eşitlik, insan hakları, güvenlik, planlama, eğitim, sağlık ve iş olanakları vaat ettiği bütün bu “kamusal” alanları adım adım terk etmektedir. Süreç, Türkiye’de kamu ve özel güvenlik dengesinin, son yıllarda ikinciler lehine değişmekte olduğunu göstermektedir. Nitekim bugün, özel güvenlik görevlilerinin sayısı resmi güvenlik görevlilerini geçmiş durumdadır”.⁴¹Bu konuda ulaştığımız verilere göre;”Resmi görevlilere göre, Türkiye’de 2005 Ağustos ayı itibarı ile 183.000 polis memuruna karşın, 200.000 dolayında özel güvenlik görevlisi bulunuyor ve sadece İstanbul’da 35.000 polis sayısına karşın, 120.000 özel güvenlikçi kent sokaklarında “görev” yapıyor. Öte yandan, özel güvenlik görevlisi sayısının 200.000 dolayında olması, bunun, Silahlı Kuvvetler’den sonraki en büyük güç olduğunu işaret ediyor⁴². Aynı zamanda bu, Avrupa’nın da en büyük güvenlik ordusu olduğu anlamına gelmektedir. EGM 2009 son verilerine göre ÖGG sayısı 222 000 bu sektörde bulunan şirket sayısı 838 bulmuştur. Yine aynı verilere göre Ülkemiz de toplam 209.694 polis görev yapmaktadır.

Özel güvenlik işi; sayısı 100’leri aşan özel güvenlik şirketi ve eğitim kurumu ve 200000’i geçen personel sayısı ile ülkemizde önemli bir sektör haline gelmektedir. Gerek şirket gerekse personel sayısında da oldukça hızlı bir artış göze

⁴¹ Türkiye Polis Dergisi,S.42,İstanbul 2006 s. 321.

⁴² Uçar., a.g.e, s. 9.

çarpmaktadır.12.000 firma özel güvenlik şirketlerine “güvenliklerini” emanet etmiş durumda.⁴³...Dolayısıyla, Türkiye’deki özel güvenlik Pazar payının büyümesinin, uluslararası güvenlik şirketlerinin iştahlarını kabarttığını söylenmektedir. Türkiye’deki şirketlerin hisselerini satın alan çok uluslu güvenlik şirketleri, şimdilik pazarın yüzde 7’sine sahip durumda olduğu belirtilmektedir.

---

⁴³ Türk Polis Dergisi, Eylül 2004, s. 321.

İKİNCİ BÖLÜM

YENİ BİR ORGANİZASYON OLARAK TÜRKİYE’DE ÖZEL GÜVENLİK TEŞKİLATI

2.1 TÜRKİYE’DE ÖZEL GÜVENLİK

Her kurum ve kuruluşta olduğu gibi özel güvenlik teşkilatının da devlet denetlemesi altında ilgili kanun ve yönetmelikler esas alınarak düzenlenmiş bir işleyiş sistemi vardır.

Özel kişi ve kuruluşların iç güvenliklerinin sağlanması anlayışının ve yaklaşımının ülkemizde ve hukukumuzda taze ve yeni uygulama olduğu söylenebilir. Zira bu ihtiyaç, genel kolluğun özel kurum ve kuruluşların iç güvenliklerini sağlamada gereken ihtiyacı karşılama aşamasında yetersiz kalması ve işverenlerin kendi güvenliklerinin sağlanmasında belli bir yükümlük altına girmelerinin bir gerçek olduğu anlayışından hareketle ortaya çıkmaktadır.

Ekonomik yönden önemli ve büyük kurumlara yönelik saldırıların artması, terör ve soygunlara karşı güvenlik önlemlerinin devlete getirdiği maddi yükün giderek artması neticesinde; özellikle 1980”den sonra özel güvenlik yaklaşımı sıkça gündeme gelmiş ve nihayet 24.07.1981 tarihinde yürürlüğe giren 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun ile başta bankalar ve büyük iş merkezleri olmak üzere kimi özel ve resmi kurum ve kuruluşlarda özel güvenlik teşkilatı kurulmasına imkân verilmiştir. Özel güvenlik sektörü, 1990”lı yılların başlangıcından itibaren dünyada çığ gibi büyüyerek yılda ortalama 100 milyar dolarlık hacme ulaşmıştır. Bazı kaynaklar, özel güvenlik sektörünün, kamusal güvenlik sektöründen 2,5 kat daha fazla işgücüne sahip olduğunu belirtmektedir. Türkiye”de güvenlik, 1990”lı yıllardan itibaren boyut değiştirmiş ve önemli ölçüde özelleşmiştir.

Ancak zamanla kişilerin korunmasına, taşınır ve taşınmaz malların korunmasına, nakil esnasında para ve kıymetli malların korunmasına, spor müsabakaları, sahne gösterileri, fuar ve her türlü sosyal etkinliklerde koruma tedbirlerinin alınmasına, sivil havacılık-liman güvenliğinin sağlanmasına, güvenlik sistemlerinin kurulup korunmasına ilişkin faaliyet alanlarının genişlemesine binaen özel güvenlik ihtiyacı artmış ve yaygınlaşmaktadır.

Günümüze gelinceye kadar pek çok reform çalışmasına sahne olan güvenlik önlemlerinin ülkemizdeki tarihi gelişim sürecinde, kanun olarak yapılan ilk uygulama, daha önce de belirtildiği gibi 22.07.1981 tarihinde TBMM tarafından kabul edilen 24.07.1981 tarihli 17410 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2495 Sayılı Bazı kurum Ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun 'dur.

2495 Sayılı Kanun, o zamanki iç güvenlik sorunlarına ve anarşik ortama son vermek amacıyla çıkarılış bir teki kanunu gibi nitelendiğinden ve ayrıca uygulamada ortaya çıkan pek çok soruna çözüm getiremediğinden boşluklar, İçişleri Bakanlığının Genelgeleriyle, bazen de yönetmeliklerle giderilmeye çalışılmıştır. Buna örnek 24.05.1995 tarih ve 22834 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 4102 sy Kn ile ilgili yönetmelik gösterilebilir.⁴⁴Yine de yeterli olmadığından bu kez gelişen yeni temel hukuk kuralları düzenlemelerine paralel olarak kanun tümüyle ele alınarak ülke gerçekleri ve bu alanda hizmet sunan Özel Güvenlik Kurumlarının talepleri de göz önünde bulundurularak 5188 sayılı “Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun” ile tümüyle yürürlükten kaldırılmıştır. Biz her iki yasa dönemindeki durumu aşağıda kısaca sunmaya çalışacağız.

2.2. 2495 SAYILI KANUN VE GETİRDİKLERİ

2459 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve güvenliklerinin sağlanması hakkında kanun 24 Temmuz 1981 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.³³ maddeden ibarettir. Bu alanda ilk yasal düzenlemelerden biri

---

⁴⁴ Resmi Gazete 24.08.1995 S.22384

olarak kabul edilebilir.5188 sayılı kanuna zemin oluşturmuş, özel güvenlik teşkilatının ilk adımı olarak kabul edilmektedir. Bizde çalışmamızda bu kanunu özel güvenlik sektörünün zeminini ve geleceğini hazırlayan kanun olarak kabul ettik.

Kanunun amacı şu şekildedir:“Milli ekonomiye veya Devletin savaş gücüne önemli ölçüde katkısı bulunan, kısmen veya tamamen yıkılmaları, hasara uğratılmaları veya geçici bir zaman için dahi olsa çalışmadan alıkonulmaları, ülke güvenliği, ülke ekonomisi veya toplum hayatı bakımından olumsuz neticeler yaratacak, kamuya veya özel kişilere ait kurum ve kuruluşların sabotaj, yangın, hırsızlık, soygun, yağma, yıkma burada bulunanların zorla işten alıkoyma, sağlıklarını ve vücut bütünlüklerini tehdit ve tehlikelere karşı korunması ve güvenliklerinin sağlanması, yurt dışına giriş çıkış yapılan yerlerde giriş ve çıkışa yarayan belgelerin kontrolü ile giriş çıkış işlemlerinin yapılması, aranan ve giriş çıkışı yasaklananların resmi güvenlik görevlilerine tesliminin sağlanmasıdır.”⁴⁵

Askeri kurum ve kuruluşlarla, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı ve Emniyet Teşkilatına ait kurum ve kuruluşların korunmaları özel mevzuatlarına tabidir. ⁴⁶(2495 sy Kn. md.1)

2495 sayılı kanun ülkemiz mevzuatına özel güvenlik konusunda ilk giren kanundur. Bu yönde gelişmelerin ilk adımıdır.1980 öncesi oluşan terör ve yoğun asayiş olayları nedeniyle oluşan güvenlik zafiyetini azaltmak amacı ile hazırlanmıştır. Bu kanunda zaman içersinde yetersiz kalmıştır. Bu nedenle yeni yasal düzenlemelerle ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyacı gidermek amacıyla aşağıda sunulacak 5188 sy ÖGHK çıkarılarak yürürlüğe konulmuştur.

2.3. 5188 SAYILI KANUN VE GETİRDİKLERİ

5188 sayılı yasa, özellikle 1990 lı yıllardan itibaren hiçbir yasal dayanağı olmaksızın piyasada yayılan ve kendilerine özel güvenlik, özel koruma gibi isimler verilerek bu anlamda hizmetler vermeye çalışan oluşumların, denetim altına alınması ve

⁴⁵ www.kanunlar.com.Çevrimiçi.07.07.2008

⁴⁶ Resmi Gazete,24.07.81,S.17410

fiili durumların önüne geçilmesi amacıyla, Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun adıyla çıkartılarak 10.06.2004 yılında yürürlüğe girdi. Kanun dört bölüm ve yirmi dokuz maddeden oluşmaktadır. Bu kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelik de Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik adıyla 07.10.2004 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak toplam 50 maddeden yasanın 26. maddesi uyarınca düzenlenip çıkarıldı. Kanunun bölümleri aşağıdaki şekildedir:

1.Bölüm: Genel Hükümler: amaç, kapsam, özel güvenlik izni, özel güvenlik komisyonu, özel güvenlik şirketleri ve ek önlemler maddelerinden oluşmaktadır.1–6. maddeleri içerir.

2.Bölüm: Özel güvenlik görevlileri, özel güvenlik görevlilerinin yetkileri, silah bulundurma ve taşıma yetkisi, görev alanı, özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlar, çalışma izni, kimlik, kıyafet, eğitim, tazminat ile ilgili hükümler yer almaktadır. 7–15. maddeleri içerir.

3.Bölüm: Yasaklar ve ceza hükümleri, görev dışında çalıştırma yasağı, grev yasağı, görevden uzaklaştırma yasağı, adli suçlar ve cezalar, idari suçlar ve cezalar ile ilgili hükümler düzenlenmiştir. 16–20. maddeleri içerir.

4.Bölüm: Çeşitli hükümler, özel güvenlik mali sorumluluk sigortası, denetim, ceza uygulaması, ruhsat harcı, yeniden derleme oranının uygulanması, yönetmelik, yürürlükten kaldırılan kanun, yürütme maddeleri vardır. 21–29.maddeleri içerir.

Tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de kamuya ve özel kişilere ait kurum ve kuruluşların sabotaj, yangın, hırsızlık, soygun, yağma, yıkma ve zorla işten alıkoyma gibi tehdit, her türlü tehlike veya tecavüzlere karşı korunmasında, üniversitelerde her türlü öğrenci olaylarının yatıştırılması ve önlenmesi her kurum bünyesinde Özel Güvenlik Teşkilatı kurdurulmaktadır.

Ülkemizin son yıllarda içinde bulunduğu durumda dikkate alındığında mahalli kolluk kuvvetlerinin koruma hizmetleri gibi pasif görevlerden çekilerek terörle mücadele ve asayiş hizmetleri gibi daha aktif görevlerde çalıştırılmaları zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

2.3.1. 5188 Sayılı Kanunun Amacı

Yasanın amacı, “Kamu güvenliğini tamamlayıcı mahiyetteki özel güvenlik hizmetlerinin yerine getirilmesine dair esas ve usulleri belirlemek” olup “özel güvenlik izninin denetlenmesine ilişkin hususları” kapsamaktadır.(5188 s. Yasa 1. ve 2. md.). Kamu güvenliğini tamamlayıcı nitelikte olan özel güvenlik hizmetlerinin, genel kolluk faaliyeti gibi anlaşılmaması, kendi görev alanlarıyla sınırlı olarak yasanın 7. maddesinde belirlenen yetkilerin görev süresince kullanımı ve kimi istisnai hallerde genel kolluk gelinceye kadar acil ve gecikmesinde sakınca bulunan hizmetleri yerine getirerek kamu güvenliğine yardımcı olan ve tamamlayıcı bir etkinlik olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

2.3.2. Özel Güvenlik Hukukunun Temelini Oluşturan Kavramlar ve Kurumlar

Özel Güvenlik hukuku oluşurken, pek çok kaynaktan esinlenmektedir. Zira Özel Güvenlik insan hayatındaki hak ve özgürlüklerin kullanılması aşamasında, kanunlaşırken çeşitli etkileşimlere tabi olur. Bizde çalışmamızda Özel Güvenlik hukukuna dayanak oluşturan ve etkileşimde rol oynayan kanunları ve önemli unsurları aşağıda sıraladık:

“Yaşamak, hürriyet ve kişi emniyeti herkesin hakkıdır.” (İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi Madde 3)

“Hiç kimse özel hayatı, ailesi, meskeni ve yazışması hususlarında keyfi karışmalara şeref ve şöhretine karşı tecavüzlere maruz kalmaz. Herkesin bu karışma ve tecavüzlere karşı kanun ile korunma hakkı vardır.”⁴⁷(İHEB Madde 12)

“Her şahıs hususi ve aile hayatına, meskenine ve muhaberatına hürmet edilmesi hakkına maliktir.”⁴⁸(İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Madde 8)

---

⁴⁷ İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi. www.kanunlar.com.Çevrimiçi.07.07.2008

⁴⁸ İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi. www.kanunlar.com.Çevrimiçi.07.07.2008

Bu hakların kullanılmasına resmi bir makamın müdahalesi demokratik bir cemiyette ancak milli güvenlik, amme emniyeti, memleketin iktisadi refahı, nizamın muhafazası, suçların önlenmesi, sağlığın veya ahlakın ve başkalarının hak ve hürriyetinin korunması için zaruri bulunduğu derecede kanunla derpiş edilmesi şartıyla vuku bulabilir.

“Kimse insan haysiyeti ile bağdaşmayan bir ceza veya muameleye tabi tutulamaz”.⁴⁹(AY Madde 17/3)

“Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. Adli kovuşturma ve kovuşturmanın gerektirdiği istisnalar saklıdır.”⁵⁰(AY Madde 20)Yine TCK ‘nun ‘‘Kanunun açıkça gösterdiği hallerde, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınan merciin emri bulunmadıkça, kimsenin üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz.’’⁵¹ Hükmüyle ÖG Mevzuatı’nın olmazsa olmaz kurallarını yukarıdan aşağıya sıralamış olduk. Bu ana mevzuat ÖG hukukunun temel taşlarını oluşturmaktadır.

Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun ve buna bağlı olarak çıkarılan Yönetmelik 4.madde de adı geçen bazı tanımlara değinmek gerekirse;

1. Özel Güvenlik Birimi: Bir kurum ve kuruluşun güvenliğini sağlamak üzere, kendi bünyesinde kurulan birimi ifade eder.

2. Özel Güvenlik Şirketi: Türk Ticaret Kanunu’na göre kurulan ve üçüncü kişilere koruma ve güvenlik hizmeti veren, şirket hisseleri nama yazılı olan ve faaliyet alanı münhasıran koruma ve güvenlik hizmeti olan şirketlerdir.

3. Özel Eğitim Kurumu: Özel güvenlik görevlileri ve yönetici adaylarına özel güvenlik eğitimi vermek amacıyla İçişleri Bakanlığının izni ile kurulan eğitim kurumlarını ifade eder.

⁴⁹ 1982 Anayasasıwww.tbmm.gov.tr.Çevrimiçi.1.7.2008

⁵⁰ 1982 Anayasasıwww.tbmm.gov.tr.Çevrimiçi.1.7.2008

⁵¹ TCK .www.kanunlar.com.Çevrimiçi.7.7.2008

4. Güvenlik Sistemi: Fiziki engeller, (çevre engelleri, giriş ve çıkış kontrolü vb.) erken uyarı sistemleri (alarm, yangın ihbarı vb.) ve insan kaynakları yani özel güvenlik personeli bütününden oluşan sistemdir.

5. Alarm Merkezi: Konut, işyeri ve tesislerin güvenliğini sağlamak amacıyla teknik donanım kullanarak bunları izleyen oluşumları ifade eder.

ÖG örgütünün oluşumunda Yönetici: Özel güvenlik şirketlerinde özel güvenlik görevlilerine emir ve komuta etme, alınacak güvenlik tedbirlerini, bunların yerini, sırasını ve zamanını belirleme ve değiştirme yetki ve sorumluluğuna sahip olan yöneticiler ile özel güvenlik eğitim kurumlarında eğitimden sorumlu olan yöneticileri kapsar. Özel Güvenlik Görevlisi: 5188 Sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun kapsamında özel koruma ve güvenlik hizmetlerini yerine getirmek amacıyla istihdam edilen kişi veya kişilerdir.

2.3.3.Özel Güvenlik Örgütünün Oluşumu:

ÖG Örgütü rasgele değil, belli kurallara göre şekillendirilen bir organizasyon olup, bu konuda şunlar söylenebilir.

2.3.3.1. Özel Güvenlik İzni ve Özel İzin

Özel Güvenlik izni ve Özel izin ÖGHK madde 3'te yine ÖGHKUIY 'in 7-8-9 ve 10. maddelerinde yer almaktadır.

Kişilerin silahlı personel tarafından korunması, kurum ve kuruluşlar bünyesinde özel güvenlik birimi kurulması veya güvenlik hizmetlerinin şirketlere döndürülmesi özel güvenlik komisyonunun kararı üzerine valinin izine bağlı olarak gerçekleşmektedir ÖGHK ancak, özel güvenlik hizmetinin ne şekilde sağlanacağı ilgili kişi ya da kuruluş tarafından belirlenir. Özel güvenlik hizmeti için valiliğe yapılır ve başvurularda hizmette en çok kaç personel kullanılacağı, ihtiyaç duyulacak olan silah ve

teçhizatın miktar ve niteliği de belirlenir. Valilik tarafından yapılan gerekli inceleme yapıldıktan sonra Özel Güvenlik Kurumu tarafından talepte belirtilen hususlarda karar verilirken, özel güvenliğin sağlanmasına ilişkin yöntem, personel sayısı ve bu amaçla bulundurulacak veya taşınacak silahların azami sayısını da belirler. Komisyonun izin verilmesi veya verilmemesi yönündeki tüm kararları valinin onayı ile yürürlüğe girer. Komisyon, yönetmelikte belirtilen gerekçeye dayanarak ve gerekçeyi belirterek özel güvenlik izni verilmemesine de karar verilebilir. Bunlar:

- a) Talep edilen korumanın, mevcut genel güvenlik kapsamında mümkün olduğu haller ile
- b) Özel koruma ve güvenlik uygulamasının kamu hürriyetlerinin korunması açısından sakıncalı görüldüğü hallerdir.(ÖGHK madde 3'te yine ÖGHKUIY 'in 7-8-9 ve Değişen Yönetmelik madde 1)⁵²

Valinin onayı ile yürürlüğe giren Özel Güvenlik Kurulu kararları idarenin hiçbir işlem ve eylemi yargı denetimi dışında bırakılamaz(AY.128.madde) ilkesi gereği idari yargı denetimine olduğundan, bu kararlar aleyhine ilgililer Tam yargı veya İptal davaları açabilmekte ve bu davada mahkemeden idari kararları için Yürütmenin Durdurulması davaları istenebilmektedirler. Özel güvenlik izni almak için müracaatlar ilgili valiliğe yapılır. Bu davaların sunucunda adli makamca Komisyon kararı tamamen ortadan kaldırılabilir. Karar bu şekilde olduğu takdirde Komisyon yeni bir karar vermek zorundadır. Karar kısmen kaldırabilir. Bu durumda Komisyon kaldırılan kısım hakkında tekrar karar verir. Nitekim hukuki bir süreç olarakta yürütmeyi durdurma kararında verilebilir. Bu davaların sunucuna göre komisyon tekrar toplanarak karar verir. Komisyonca alınan kararlar valinin onayı ile yürürlüğe konulur ve Özel Güvenlik Komisyonu Karar Defterine işlenir.

---

⁵² ÖGHKUIY ilgili Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik .26.09.2009.27358 sayılı Resmi Gazetesi

ÖG izni ve başvuruları ilgililere göre değişmektedir. Örneğin, site ve apartmanlar özel güvenlik izni almadan güvenlik görevlisi görevlendiremezler. Site/apartman genel kurulunun veya yönetim kurulunun kararıyla valiliğe müracaat edilerek özel güvenlik izni alınacaktır. Konutlar için, konut sahibi tarafından müracaat edilmek suretiyle özel güvenlik izni alınabilir. Komisyon tarafından tespit edilecek sayıda güvenlik görevlisi ve silah tahsis edilecektir. Umuma açık içkili işyerleri ÖGHK 8 inci maddesi gereğince silahsız özel güvenlik görevlisi bulundurmak kaydıyla özel güvenlik izni talebinde bulunabilmektedir.

ÖGHK Uygulamasına ilişkin Yönetmeliğin 8 inci maddesinde belirtildiği üzere, özel güvenlik izni için yapılan talep üzerine, güvenliği sağlanacak yerin coğrafi konumu, m² olarak büyüklüğü, ekonomik ve stratejik önemi, şehir merkezine ve en yakın genel kolluk birimine olan uzaklığı gibi özellikleri de göz önünde bulundurularak, özel güvenlik hizmetini yerine getirecek azami personel sayısına, gerektiğinde bulundurulacak veya taşınacak azami silah sayısına il özel güvenlik komisyonu karar verecektir.

İl özel güvenlik komisyonu kişi ve kuruluşların talebini de dikkate alacaktır. Özellikle birçok ilde faaliyet gösteren kuruluşların, şubeleri için ilgili kuruluşun güvenlik standartlarının karşılanması ve her ilde farklı uygulamalara meydan verilmemesi açısından, özel güvenlik personelinin sayısı hususunda il özel güvenlik komisyonlarınca mümkün olduğunca başvurudaki talepler dikkate alınır.

ÖG izni kural olarak Komisyonun kararıyla verilirse de yasa buna istisnada öngörmüştür. Şöyle ki;5188 sayılı Kanunun geçici 1 inci ve ÖGH yönetmeliğin geçici 1 inci maddesi gereği 2495 sayılı Kanun kapsamında bünyesinde özel güvenlik teşkilatı kurulmuş olan kurum ve kuruluşlara müracaat etmeleri halinde, Yönetmeliğin EK-

1'inde belirtilen Özel Güvenlik İzin Belgesi, Komisyon kararı alınmaksızın⁵³ verilir.(ÖGHK madde 3)

Keza daha önce 2495 sayılı Kanun kapsamına alınarak özel güvenlik önlemleri ile korunan kurum ve kuruluşlar da 5188 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesiyle özel güvenlik izni almış sayılmaktadır. Bu kuruluşlar ilave personel ve silah kadrosu talebinde bulunabilecekleri gibi özel güvenlik uygulamasının sona erdirilmesini isteyebilmektedirler. ÖGHK' 3 üncü maddesi ile kurum ve kuruluşlara özel güvenlik uygulamasını sona erdirme hakkı tanınmıştır. Özel kanunlarında aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde, uygulamanın sona erdirilmesi hususunda takdir hakkı ilgili kuruluşa ait olup komisyonların ve valiliklerin özel güvenlik uygulamasının sürdürülmesinde ısrar etme yetkisi bulunmamaktadır.

Özel güvenlik uygulamasını sona erdirmek için istenilecek belgeler şunlardır:

1. Talep yazısı,
2. Kamu kurum ve kuruluşlarında Bakanlık/Genel Müdürlük görüş yazısı,
3. Özel kuruluşlarda yönetim kurulu kararı veya ortaklarının almış olduğu karar,

Personel ve silah kadrolarının indirimi, artırımı ve yeniden belirlenmesi halinde istenilecek belgeler:

1. Talep yazısı, (ÖGH Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca)
2. Kamu kurum ve kuruluşlarında silah ve personel artırımında Bakanlık/Genel Müdürlük/Rektörlük görüş yazısı.

---

⁵³ www.kanunlar.com.Çevrimiçi.1.7.2008

Unvan değişikliği durumunda istenilecek belgeler:

1. Talep yazısı,
2. Özel kuruluşlarda unvan değişikliğine ilişkin yönetim kurulu kararı ve Ticaret Sicil Gazetesinin yayımlanmış bir örneği, Ticaret Sicil Gazetesi yayımlanmamış ise Ticaret Sicil Memurluğundan alınacak olan Ticaret Sicil Tasdiknamesi istenir.

Özel güvenlik izni almak ve özel güvenlik ile ilgili diğer işlemleri takip etmek amacıyla il özel güvenlik komisyonlarına yapılan müracaatlarda, müracaat sahibi kişi, kurum, kuruluş, özel güvenlik şirketleri ve özel güvenlik eğitim kurumları adına imzaya ve evrak takibine yetkili olan noter tasdikli vekâletname sahibi kişiler tarafından yapılacak başvurularda, ayrıca kişilerin yetkilendirildiğine dair başka bir belge istenmemektedir.

2.3.3.2. Geçici-Acil Özel Güvenlik İzni

Toplantı, konser sahne gösterileri ve benzeri etkinliklerde, para veya değerli eşya nakli veya cenaze töreni gibi geçici veya acil hallerde, özel güvenlik izni vali tarafından verilir. Bu hallerde Özel Güvenlik Kurulu kararına ihtiyaç yoktur. Geçici ve acil hallerde özel güvenlik izni, hizmeti yerine getirecek güvenlik şirketi tarafından alınır. İzin için yapılacak başvuruda koruma ve güvenlik hizmeti verilecek alan, istihdam edilecek özel güvenlik personeli ve kullanılacak teçhizat belirlenir. Hizmetin özelliğine ve önemine binaen, valilikçe güvenlik planın istenebilir. Güvenliğin sağlanması için ilgili şirket tarafından öngörülen tedbirlerin yetersiz görülmesi halinde valilik ilave tedbirler alınması ya da güvenlik planını değiştirilmesini isteme hakkına ve yetkisine sahiptir. İznin konusu para veya değerli eşya nakli ise ayrıca, taşınacak silahlar ve kullanılacak araçlar başvuru dilekçesinde belirtilir. 5188 Sayılı Kanun ile ilgili yönetmelik md.9'a göre bankaların özel güvenlik birimlerince gerçekleştirilecek para nakli için özel güvenlik izni alınmamaktadır. Burada kanun koyucu mülki amire, acil durumlarda işlemlerin süresini uzatacak bürokratik işlemlere ihtiyaç olmaksızın Özel

Güvenlik İzni verme yetkisi tanıyarak, uygulamada karşılaşılabilecek istisnai durumlarda kamu düzeni ve güvenliğin sağlanmasına olanak vermektedir. Son değişlikle müracaat faaliyetten 48 saat önce yapılmalı ve 24 saat öncede neticelendirilmelidir. (RG.26.9.09)

2.2.3.3. Özel Güvenlik Şirketi ve Faaliyet İzni

Özel güvenlik hizmeti sunmak üzere faaliyette bulunacak şirketlerin, özel güvenlik alanında faaliyette bulunması İçişleri Bakanlığının iznine tabidir. Faaliyet izni verilebilmesi için Şirket hisselerinin nama yazılı olması zorunludur. Burada tanımlanan şirket türü bizim hukukumuzda sermaye şirketleri olarak da adlandırılan şirketlerdir.

Kanun koyucu ayrıca; güvenlik hizmeti verecek olan şirketin yalnızca bu hizmet alanı ile sınırlı faaliyet gösterebileceğini, başka alanlarda faaliyette bulunamayacağını belirtmek istemektedir. (ÖGHK madde 5)Bu düzenlemede amaç, kamu hak ve özgürlüklerinin kullanılması ile çok sıkı bir ilişkisi olan güvenlik hizmetini, kötü niyetli kişilerin gayelerinin gerçekleştirilmesine imkân sağlamamaktır.

Şirket yöneticilerinin sahip olması gereken özellikler ilgili yönetmelikte ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.(5188 s.yasa 5.10.14. md. ler) Özel güvenlik şirketlerinde kurucu ve yönetici olmak için iki koşul bulunmaktadır. Bunlar;

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak
- b) 18 yaşını doldurmuş olmak; Bu iki koşul kuruculuk için yeterli iken yöneticiler için bu iki koşula ek olarak,
  1. Taksirli suçlar hariç olmak üzere, ağır hapis veya altı aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsa bile, devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal, sahtecilik, hileli iflas veya istimal ve istihlak kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma, laf atma, sarkıntılık, ırza tasallut, ırza geçme, kız, kadın veya çocuk kaçırma ve alkoyma, fuhşa teşvik, fuhuş için aracılık, uyuşturucu madde kullanma,

uyuşturucu madde kaacaklığı suçlarından dolayı hukml
bulunmamak,

2. Kamu haklarından yasaklı olmamak,
3. Dört yıllık yüksek okul mezunu olmak,
4. Özel güvenlik temel eğitimi başarıyla tamamlamış olmak Şartları aranır.(GHK madde 5) Genel kolluk kuvvetlerinden emekli olanlar ile en az 5 yıllık fiilen bu görevde çalıştıktan sonra kendi istekleri ile görevinden ayrılmış olanlarda, emekli oldukları veya ayrıldıkları tarihten itibaren beş yıl süre ile özel güvenlik temel eğitimi almış olma Şartı aranmaz.

Görüldüğü gibi, kurucu olma Şartlarına nazaran yönetici olma Şartları daha ayrıntılı ve ağırdır. Bunun için doğasına uygun bir düzenleme olduğu söylenebilir. nk kuruculuk anlık veya kısa süreli bir durum iken, yöneticilik sürekli bir konum olup G bilgisine ve bazı st düzey (ek) bilgilere sahip olmayı gerektirebilir.

Karşılıklılık esasları içerisinde yabancılarn da bu tür Şirketler kurması ve faaliyet göstermesi mümkün olmakla beraber, GHK yönetmeliğinin 11. md. sine göre; “Yabancı bir Şirketin Türkiye de özel güvenlik hizmeti vermesi, Türkiye de kurulan bir Şirkette yabancı ortak bulunması veya bir özel güvenlik eğitim kurumunda uzman eğitimci olarak yabancı uyruklu kişilerin istidamı mtekabilyet esaslarına göre kanunda belirtilen Şartlara tabidir. Bu alanda mtekabilyetin mevcut olup olmadığı dışışleri Bakanlığından sorulur.”⁵⁴ Bu düzenlemeden, yabancı bir ortağın veya yabancı uyruklu bir uzman eğiticinin ülkesinde, Türkiye Cumhuriyeti uyruklu kişilerin durumu ne ise, ülkemizde o ülke vatandaşlarına karşı ayı koşulların aranacağı sağlanacağı anlaşılmaktadır.

Karşılıklılık ilkesi ile ülkeler arasında, özel güvenlik personelinin özlük hakları ve statüsü ile alakalı unsurlar üzerinde çıkabilecek pürüzlerin giderilmesi

---

⁵⁴ GHK. www.kanunlar.com.evrimii.1.7.2008

sağlanmaktadır. Özel güvenlik izni almak için müracaatlar ilgili valiliğe yapılır. Komisyonca alınan kararlar valinin onayı ile yürürlüğe konulur ve Özel Güvenlik Komisyonu Karar Defterine işlenir.

İçişleri Bakanlığı'nın faaliyet izin belgesi almış özel güvenlik şirketleri Kanunun 5'inci maddesi uyarınca açacakları şubelerini bir ay içerisinde Bakanlığa ve ilgili valiliğe bildirmek zorundadır. Ancak, Kanun ve Yönetmelikte eğitim kurumlarının şube açmasına izin verilir. Bu nedenle özel güvenlik eğitim kurumlarına verilen faaliyet izni ile aynı ilde veya başka bir ilde şube açılması mümkün değildir. Dolayısıyla açılacak her eğitim kurumu için ayrı faaliyet izni alınması gerekmektedir. Bazı özel güvenlik şirketleri, başka türlü ticari amaçlarla faaliyet gösteren mağaza, büro vb. yerlerde şube açtıklarını bildirmektedir. Kanunun 5 inci maddesine göre özel güvenlik şirketlerinin faaliyet alanının münhasıran koruma ve güvenlik hizmeti olması zorunludur. Bu zorunluluk şubeler için de geçerli olduğundan, diğer ticari müesseselerde, mağaza ve dükkânlar içinde şube açılması mümkün değildir. Özel güvenlik şirketlerinin büroları müstakil olarak düzenlenmeli ve sorumlusu belirlenmeli, kaç personel ile faaliyet gösterdiği, telefon, faks vb. haberleşme araçları belirtilerek yasal süre içerisinde İçişleri Bakanlığı'na ve ilgili Valiliğe bildirilmesi gerekir. Bu zorunluluğa uymayan özel güvenlik şirketleri için gerekli uyarı yapılır, verilen süre içinde eksikliğin giderilmemesi halinde Kanunun öngördüğü cezai hükümler uygulanır.

2.3.4. Özel Güvenlik Komisyonu

Özel güvenlik komisyonu, ÖG örgütü bakımından yasaca aranan oluşumlardan biridir ve her ilde valinin görevlendireceği bir vali yardımcısının başkanlığında, il emniyet müdürlüğü, il jandarma komutanlığı, ticaret odası başkanlığı ve sanayi odası

başkanlığının temsilcilerinden oluşur. Sanayi odasının bulunmadığı illerde Komisyona, ticaret ve sanayi odası başkanlığının temsilcisi katılır. Özel güvenlik izni verilmesi ya da bu uygulamanın kaldırılması için başvuran kişi yâda kuruluşun temsilcisi Komisyonun ilgili toplantısına üye olarak katılır.(ÖGHK madde 4)

Komisyon, gerekli hallerde başkanın çağrısı üzerine toplanır. Komisyon, üye tam sayısının yarısının bir fazlasıyla toplanır ve oy çokluğuyla karar alır. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır ve çekimser oy kullanılamaz. Özel güvenlik izni için başvuran kişi ya da kuruluşun temsilcisi toplantıya katılır. Komisyon kararları, başkan ve üyeler tarafından imzalanır ve Karar Defterine kaydedilir⁵⁵.

Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen istisnai haller dışında, Komisyonun olumlu kararı olmadan vali tarafından özel güvenlik izni verilememektedir. O halde ÖG Komisyonu ve kararı ilke olarak, ÖG izni verilebilmesinin ön koşuludur.

Özel güvenlik Komisyonu ile illerde faaliyet gösteren İl Koruma Komisyonunu birbirine karıştırmamak gerekir. Bu nedenle İl Koruma Komisyonu konumuz olamamakla beraber bu konu hakkında da bilgi sahibi olmak gerekmektedir.

İl Koruma Komisyonları, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ⁵⁶“koruma tedbirleri” başlıklı 20 inci maddesi gereğince terör ve anarşi ile mücadelede görev veren kamu görevlileri ile terör ve anarşinin hedefi olabilecek diğer kamu görevlileri, bu görevlerden emekli olanlar ile terör örgütlerinin açık hedefi haline gelen bazı kişilerin devlet eliyle korunmasına ilişkin kararları almakla yetkilendirilmektedir.

Özel Güvenlik Komisyonları ise, terörle mücadele kapsamı dışında, genel olarak devlet tarafından sağlanan kamu güvenliğini tamamlayıcı mahiyette, tamamen kişilerin

---

⁵⁵ ÖGHK ve ÖGHKUIY. www.kanunlar.com.Çevrimiçi.1.7.2008

⁵⁶ 3713 sayılı Terörle Mücadel Kanunu. www.kanunlar.com.Çevrimiçi.1.7.2008

kendi istekleriyle süreli ya da süresiz olarak korunmalarına izin verilmesine ilişkin kararları almakla yetkilidir.

Dolayısıyla her iki komisyonun görev ve yetkileri birbirinden farklı olup, 3713 sayılı Kanun kapsamında devlet tarafından korunacak halen çalışmakta olan veya emekli kamu görevlileri ile terör örgütlerinin açık hedefi haline gelen kişilerin korunmasına ilişkin kararlar il koruma komisyonlarınca, bunun dışında, özel güvenlik kapsamında geçici veya sürekli olarak kişilerin, toplulukların, organizasyonların, kurum, kuruluş ve tesislerin korunmasına dönük izinler 5188 sayılı Kanunun 5 inci ve 8 inci maddeleri gereğince illerde kurulan özel güvenlik komisyonlarınca verilmektedir. Bu Kanun kapsamında özel güvenlik, korunan kişiler tarafından istihdam edilen ve özel güvenlik görevlilerince veya özel güvenlik şirketleri tarafından sağlanmaktadır.

2.3.4.1. Özel Güvenlik Komisyonunun Görevleri

5188 sayılı yasanın farklı maddelerinde ve bağlı yönetmeliğin 6.md. sinde özel Güvenlik Komisyonunun görev ve yetkileri hükme bağlanmaktadır. Buna göre;

1. Özel güvenlik hizmetine muhtaç olan kişi veya kurumların talepleri halinde, özel güvenlik personeli istihdam etmesine, özel güvenlik birimi kurmasına ya da bu hizmetleri özel güvenlik şirketinden hizmet satın almak suretiyle güvenliklerini sağlamalarına karar vermek,(ÖGHK madde 6/1)
2. Özel güvenlik hizmetini yerine getirecek azami personel sayısını, bulundurulabilecek veya taşınabilecek silah ve teçhizatın miktar ve niteliğini, gerektiğinde özel güvenlik personeli, özel güvenlik şirketleri tarafından alınacak fiziki ve aletli güvenlik tedbirlerini de belirlemek,(ÖGHK madde 6/2)
3. Koruma ve güvenlik hizmetlerinin yerine getirileceği alanı belirlemek ve zorunlu hallerde görev alanını genişletmek, özel güvenlik uygulamasının sona erdirilmesine ilişkin talepleri karara bağlamak, ,(ÖGHK madde 6/3)

- a. Para ve değerli eşya naklinde veya geçici süre koruma ve güvenlik hizmetlerinde kullanılmak üzere özel güvenlik şirketlerince ve eğitimde kullanılmak üzere özel eğitim kurumlarında bulundurulabilecek veya taşınabilecek silah sayısını ve niteliğini belirlemek, ,(ÖGHK madde 6/4)
4. Para veya değerli eşya nakli veya cenaze töreni gibi kamuya açık ya da umumi mahallerde sağlanan özel güvenlik hizmetlerinde kamu hürriyetlerinin korunması amacıyla gerektiğinde sınırlandırıcı kararlar almak,(ÖGHK madde 6/5)
5. Özel güvenlik faaliyetleri ile ilgili denetimlerde ortaya çıkacak ihtiyaca göre vali tarafından talep edilen önlemlerin alınmasına karar vermek,(ÖGHK madde 6/6)
6. Görevin ve işyerinin özelliği nedeniyle gerekli görülen hallerde, özel güvenlik görevlilerinin sivil kıyafetle görev yapmalarına izin vermek, komisyonun görevleri arasında yer alır. ,(ÖGHK madde 6/7)

Bu kanun maddesi bizzat de şu anki ihtiyaca cevap verebilecek şekilde düzenlenmiştir. Nitekim Kanun koyucu komisyonun görevlerini çağın ihtiyaçlarına uygun olarak tespit etmiştir. Fakat değişen ve gelişen güvenlik teknolojisini takip etmeli gerektiğinde ilgili kuruluşa bu teknolojiyi uygulama zorunluluğu getirebilmelidir.

2.3.5. Özel Güvenlik Görevlisi Görev ve Yetkileri

2495 sayılı kanuna göre Özel güvenlik teşkilatının görevleri ve yetkileri şunlardır:

- a) Kuruluşu, sabotaj, yangın, hırsızlık, soygun, yağma ve yıkma, zorla işten alıkoyma gibi her çeşit tehdit, tehlike ve tecavüze karşı korumak;
- b) Görev alanları içinde işlenmiş veya işlenmekte olan suçları derhal genel kolluk kuvvetlerine bildirmekle beraber, genel kolluk kuvvetleri gelinceye kadar sanıkları yakalamak ve gözaltına almak,
- c) Delilleri muhafaza etmek,

d) Genel kolluk kuvvetlerinin işe el koymasından itibaren emrine girerek ona yardımcı olmak,

e) Koruma ve güvenlik hizmetlerinin gerektirdiği diğer önlemleri almak,

f) Sivil Savunma Teşkilatına görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak 2495 sy Kn 'a göre ÖGG yetkileridir.

5188 sayılı kanun 7. maddesine göre Özel güvenlik görevlilerinin yetkileri şunlardır:

a) Koruma ve güvenliğini sağladıkları alanlara girmek isteyenleri duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini detektörle arama, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme.

b) Toplantı, konser, spor müsabakası, sahne gösterileri ve benzeri etkinlikler ile cenaze ve düğün törenlerinde kimlik sorma, duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini detektörle arama, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme.

c) 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 127 nci maddesine göre yakalama ve yakalama nedeniyle orantılı arama.

d) Görev alanında, haklarında yakalama, tutuklama veya mahkûmiyet kararı bulunan kişileri yakalama ve arama.

e) Yangın, deprem gibi tabii afet durumlarında ve imdat istenmesi halinde görev alanındaki işyeri ve konutlara girme.

f) Hava Meydanı, liman, gar, istasyon ve terminal gibi toplu ulaşım tesislerinde kimlik sorma, duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini detektörle arama, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme.

g) Genel kolluk kuvvetlerine derhal bildirmek şartıyla, aramalar sırasında suç teşkil eden veya delil olabilecek ya da suç teşkil etmemekle birlikte tehlike doğurabilecek eşyayı emanete alma.

h) Terk edilmiş ve bulunmuş eşyayı emanete alma.

ı) Kişinin vücudu veya sağlığı bakımından mevcut bir tehlikeden korunması amacıyla yakalama.

j) Olay yerini ve delilleri koruma, bu amaçla Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 157 nci maddesine göre yakalama.

k) Türk Medeni Kanununun 981 inci maddesine, Borçlar Kanununun 52 nci maddesine, Türk Ceza Kanununun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (2) numaralı bentlerine göre zor kullanma.

Her iki kanunda da ÖGG yetkileri hemen hemen aynıdır. Fakat 5188 sy Kanun bu sistematik hale getirmektedir. 5188 sy kanunda arama, yakalama ve elkoyma yetkisi aleni ve net bir şekilde ÖGG verilmiştir. 2495 sy Kn da bunu net bir şekilde görmek mümkün değildir. Ayrıca yeni kanunda ÖGG' ne yeni bir görev alanı olarak toplantı, konser, spor müsabakası, sahne gösterileri ve benzeri etkinlikler ile cenaze ve düğün törenlerinde de verilmiş olup buradaki görev yetkisi olarak da kimlik sorma, duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini detektörle arama, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme şeklinde çerçevelendirilmektedir.

Yeni kanunda ÖGG' ne TMK, BK ve TCK ilgili maddelerince zor kullanma yetkisi de verilmektedir. Ayrıca değerli eşya ve para nakli 5188 sy Kanunda net çizgilerle düzenlenmiştir.

2.3.6. Özel Güvenlik Görevlisinin Silah Bulundurma ve Taşıma Yetkisi

2495 sayılı kanuna göre ÖGG görev alanları içerisinde bu kanunla verilmiş görevlerini yaparken silah taşıma ve 2559 sayılı PYSK göre silah kullanma yetkisine sahiptir. 5188 sy kanunda bu konuda fazla bir değişikliğe gitmemektedir.

5188 sy kanuna göre hangi koruma ve güvenlik hizmeti için ne miktar ve özellikte ateşli silah bulundurulabileceği komisyon tarafından belirlenir. Ancak eğitim ve öğretim kurumlarında, sağlık tesislerinde, talih oyunları işletmelerinde, içkili

yerlerde silahlı özel güvenlik görevlisi çalıştırılmasına izin verilmemektedir. Özel güvenlik görevlileri, özel toplantılarda, spor müsabakalarında, sahne gösterileri ve benzeri etkinliklerde silahlı olarak görev yapamamaktadırlar.

ÖGHKUI Yönetmeliğin 25.maddesine göre koruma ve güvenlik hizmetinde kullanılacak silah ve teçhizat, ilgili kişi veya kuruluş tarafından temin edilir. Özel güvenlik şirketleri ateşli silah alamaz ve bulunduramazlar. Ancak özel güvenlik şirketlerine, para ve değerli eşya nakli, geçici süreli koruma ve güvenlik hizmetlerinde kullanılmak üzere, özel güvenlik eğitimi veren kurumlara, silah eğitiminde kullanılmak üzere, komisyonun kararı ve valinin onayı ile silah alma, kullanma ve taşıma izni verilmektedir.

Bu görevliler ÖGHK 'nun 7 nci maddede sayılan yetkileri sadece görevli oldukları süre içinde ve görev alanlarında kullanabilmektedirler. Özel güvenlik görevlileri silahlarını görev alanı dışına çıkaramazlar. İşlenmiş bir suçun sanığı veya suç işleyeceğinden kuvvetle şüphe edilen kişinin takibi, dışarıdan yapılan saldırılara karşı tedbir alınması, para ve değerli eşya nakli, kişi koruma ve cenaze töreni gibi güzergâh ifade eden durumlarda güzergâh boyu görev alanı sayılır. Görev alanı, zorunlu hallerde Komisyon kararıyla genişletilebilir.

Zor kullanma ve yakalama yetkilerinin kullanılmasını gerektiren olaylar en seri vasıta ile yetkili genel kolluğa bildirilir; yakalanan kişi ve zapt edilen eşya genel kolluğa teslim edilir.

Koruma ve güvenliğin sağlanabilmesi için fiziki önlemlere ve güvenlik cihazlarına öncelik verilir. Komisyon, orantılılık ilkesine uygun olarak canlılar üzerinde kalıcı etkisi olmayan kimyasalların kullanılmasına izin verebilir. Görevin niteliği gereği bu tedbirlerin yeterli olmayacağına anlaşılması halinde, 10.7.1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna göre ruhsatlandırılması mümkün olan yarı otomatik tabancaların ve 11.9.1981 tarihli ve 2521 sayılı Kanun kapsamına giren av silahlarının bulundurulmasına ve taşınmasına Komisyonca karar verilir. Bu silahların sayısı ve niteliği Komisyon kararında belirtilmektedir.

Görev alanında ateşli silah taşıyacak özel güvenlik görevlilerinde, 6136 sayılı Kanun ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikte belirtilen şartlar aranır. Komisyonun kararı üzerine, özel güvenlik izni verilen kişi veya tesise valilikçe ateşli silah alma yetkisi verilir. Ateşli silahlar, özel güvenlik birimlerinin fazla silahlarından, kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaç fazlası, standart dışı, zor alım yoluyla ele geçen silahlarından, Makine Kimya Endüstrisi Kurumu'ndan veya genel hükümlere göre temin edilir. Ateşli silahların, bunların fişek ve tesisatlarının özel oda, kasa veya demir kuşaklı ve takviye kilitli dolaplarda muhafaza edilmesi zorunludur. Bunların muhafazasından özel güvenlik izni verilen kişi veya kuruluş yetkilileri sorumludur.(ÖGHK madde 8, ilgili yönetmelik 4.Bölüm madde 24-30)

5188 sy kanununun 8 maddesi ve bu kanuna ait yönetmeliğin 24 ila 30. maddeleri bakımından silah kullanma, bulundurma ve temini gibi konuları aşağıda sunduk. Görevin niteliği uzun namlulu silah bulundurmaya ve taşımaya gerektiriyorsa, valiliklerce Genel Kurmay Başkanlığının bu konudaki görüşü alınarak, uzun namlulu silahın niteliği ve sayısı Komisyon tarafından tayin edilmektedir.

Bulundurulmasına ve taşınmasına izin verilen her türlü ateşli silah, komisyonca "Silah Bulundurma Kayıt Defteri"ne işlenmektedir.

Ateşli silahlar, özel güvenlik izni verilen kişi veya kuruluş tarafından, "Silah Demirbaş Defteri"ne de kaydedilir. Görev alanında muhafaza edilen ateşli silahlar, özel güvenlik görevlilerine ve her sayfası yöneticiler tarafından onaylı "Devir Teslim ve Rapor Defteri"ne imza karşılığı devir teslim edilir. Özel güvenlik görevlileri, ateşli silahları Kanunda belirtilen istisnalar dışında görev alanı dışına çıkarılamamaktadır.

Her ateşli silah için “Özel Güvenlik Silah Taşıma/Bulundurma Belgesi” düzenlenir. Bu silahla görev yapacak özel güvenlik görevlisi, kimlik kartı ve görev belgesiyle beraber bu belgeyi de taşımak zorundadır.

Bulundurulmasına ve taşınmasına izin verilen her silah için yirmi beş adet fişek alınmasına izin verilir. Fişek miktarı Komisyonun kararı ve valinin onayı ile görev yeri ve niteliğine göre arttırılabilir. Görev nedeniyle sarf edilen ve miktarı bir tutanakla tespit edilen eksik fişeklerin tamamlanmasına izin verilmektedir.

Ateşli silah eğitiminde kullanılacak fişekler bu sınırlamaya tabi değildir. Programlı eğitimleri dışında personeline atış eğitimi yaptıracak kişi ve kuruluşlara talepte bulunmaları halinde fişek almalarına genel kollukça izin verilmektedir.

Özel güvenlik hizmetlerinde kullanılan silah ve fişeklerin nakli 14.8.1987 tarihli ve 87/12028 sayılı Tekel Dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelerle, Av Malzemesi ve Benzerlerinin Üretimi, İthalı, Taşınması, Saklanması, Depolanması, Satışı, Kullanılması, Yok Edilmesi, Denetlenmesi, Usul ve Esaslarına İlişkin Tüzüğe göre yapılır.

Özel güvenlik izni veya silah bulundurma ve taşıma izni iptal edilen veya ihtiyaç fazlası bildiriminde bulunan kişi ve kuruluşlara ait silah ve fişekler genel hükümlere göre devredilir. Altı ay içinde devir gerçekleştirilmez ise, takip eden iki ay içerisinde silahın ait olduğu kişi veya kurum 6136 sayılı Kanuna göre ruhsat başvurusunda bulunmak zorundadır. Süresi içerisinde ruhsatlandırılmayan silahlar müsadere edilmek üzere adli makamlara intikal ettirilmektedir.

Tüfekler ve tam otomatik tabancalar devredilebilir veya genel kolluk kuruluşlarına bağışlanabilir ya da imha edilmek üzere valilikçe Makine Kimya Endüstrisi Kurumuna verilmektedir.(ÖGHKUIY madde 30)

Devredilecek, hibe ya da imha edilecek veya satılacak silahlar için Bölge Kriminal Polis Laboratuvarlarından ekspertiz raporu aldırılmaktadır.

2.3.7. Özel Güvenlik Görevlisi Olabilmek İçin Gereken

Şartlar

5188 sy Kanuna göre Özel Güvenlik personeli olmanın önemli prosedürleri vardır. 18 yaşını doldurmuş ve lise mezunu olmak, güvenlikçi adayı olmanın ilk şartlarından sayılmaktadır. Silahlı özel güvenlikçi olmak için, 120, silahsız güvenlik için 90 saatlik bir eğitimden geçmek gerekmektedir. Başvuru sahibi, bu eğitim için okula, harç parası olarak valiliğe ve sağlık raporuna para ödemektedir.

Okullarda alan uzmanı olan ilgili kişilerden, etkili iletişim, yangın ve tabii afetler, patlayıcılar, kişi koruma, güvenlik sistem ve cihazları, olay yeri inceleme, kalabalık yönetimi, narkotik, ilkyardım, özel güvenlik hukuku, özel güvenlik tedbirleri ve silah eğitimi derslerinden oluşan toplam 120 saatlik eğitim almaktadırlar. Kursu başarıyla bitirenler, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün açtığı sınavlarda başarılı olmak kaydıyla özel güvenlik personeli olmaya hak kazanmaktadırlar. Her başvuru sahibine 3 sınav hakkı tanınmaktadır. Her 3 sınavda da başarılı olamayanlar bu sektöre girecektir. Sınavları başarıyla geçenler ise, aldığı sertifika ile herhangi bir özel güvenlik şirketine iş başvurusunda bulunabilmektedir. Kurs maliyetinin fazla olması ve prosedürün zorlu olmasına karşın, başvuru sayısı her geçen gün artarak devam etmektedir.

Konuyu daha iyi anlayabilmek için 2495 sy kanunda verilmesi uygun olacaktır. 2495 sayılı Kanuna göre özel güvenlik görevlisi olabilmek için aranacak şartlar:

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) En az ortaokul mezunu bulunmak,
- c) Muvazzaf askerlik hizmetini tamamlamış olmak,
- d) Ağır hapis veya taksirli suçlar hariç olmak üzere altı aydan fazla hapis yahut affa uğramış olsa bile zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık,

sahtekârlık, emniyeti suiistimal, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı bir fiilden dolayı hükümlü bulunmamak,

e) Kamu haklarından kısıtlı olmamak,

f) Yasa dışı ideolojik amaçlı faaliyetlere, anarşi ve terör eylemlerine herhangi bir suretle karışmamış veya katılmamış olmak,

g) Görevini yapmasına engel olabilecek vücut veya akıl hastalığı veya vücut sakatlığı ile özürlü bulunmamak,

h)Yapılacak soruşturma sonucu, başvurma tarihine göre son beş yıl içinde herhangi bir siyasi partiye üye olmamak veya siyasi partinin organları veya bağlı kuruluşlarında görev yapmamış bulunmak. (2495 sy Kanun madde 16)

5188 kanununun 10. maddesine göre Özel güvenlik görevlisi olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.

b) Silahsız olarak görev yapacaklar için en az sekiz yıllık ilköğretim veya ortaokul; silahlı olarak görev yapacaklar için en az lise veya dengi okul mezunu olmak.

c) 18 yaşını doldurmuş olmak.

d) Taksirli suçlar hariç olmak üzere, ağır hapis veya altı aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsa bile Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal, sahtecilik, hileli iflas veya istimal ve istihlak kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, laf atma, sarkıntılık, ırza tasallut, ırza geçme, kız, kadın veya çocuk kaçırma ve alıkoyma, fuhşa teşvik, fuhuş için aracılık, uyuşturucu madde kullanma, uyuşturucu madde kaçakçılığı suçlarından dolayı hükümlü bulunmamak.

e) Kamu haklarından yasaklı olmamak.

f) Görevin yapılmasına engel olabilecek vücut ve akıl hastalığı ile özürlü bulunmamak.

g) ÖGHK 14 üncü maddesinde belirtilen özel güvenlik temel eğitimini başarıyla tamamlamış olmak.

Özel güvenlik görevlisi olarak istihdam edilecekler ile özel güvenlik şirketlerinde ve özel güvenlik eğitimi verecek kurumlarda yönetici olarak çalışacaklar hakkında valilikçe güvenlik soruşturması yapılır. Soruşturma sonucu olumlu olanlara, bu Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen özel güvenlik temel eğitimini başarıyla bitirmiş olmak şartıyla, valilikçe beş yıl süreli çalışma izni verilmektedir. Ateşli silah taşımayacak özel güvenlik görevlileri hakkında sadece arşiv araştırması yapılmaktadır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması bir ay içinde tamamlanmaktadır.

Göreve başlayan özel güvenlik görevlileri işveren tarafından 15 gün içinde valiliğe bildirilmektedir.

Çalışma izninin yenilenebilmesi için, güvenlik soruşturmasının olumlu olması ve Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen özel güvenlik yenileme eğitiminin başarıyla tamamlanmış olması zorunludur.

Özel güvenlik görevlilerinde aranan şartlardan herhangi birisinin kaybedilmesi halinde çalışma izni iptal edilmektedir.

Genel kolluk kuvvetinden ve Milli İstihbarat Teşkilatından emekli olanlar ile en az beş yıl fiilen bu görevlerde çalıştıktan sonra kendi istekleriyle görevlerinden ayrılmış olanlarda, görevlerinden ayrıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle özel güvenlik temel eğitimi şartı aranmamaktadır.(ÖGHK madde 11)

Özel güvenlik görevlileri görev alanı içinde ve süresince üniforma giymektedirler. Görevin ve işyerinin özelliği nedeniyle gerekli görülen hallerde sivil kıyafetle görev yapılmasına komisyon izin verebilmektedir. (ÖGHK madde 13)

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yaptırılmasında nasıl bir yol izleneceği hakkındaki Bakanlıkça 01.02.2005 tarih ve B.05,1.EGM.0.12.06.01/91-473-9-12 sayılı genelge yayımlanmış olup, genelge hükümleri gereği bundan böyle güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sadece şahısların ikamet ettiği il valiliği adına il

emniyet müdürlüklerince yapılacaktır. Şahsın ikamet ettiği yerin jandarma sorumluluk bölgesi olması halinde il emniyet müdürlüğünce öncelikle arşiv araştırması yapılacak, güvenlik soruşturması ise yerinde tahkikat için jandarma birimleri ile yazışma yapmak suretiyle yaptırılmaktadır.

Özel güvenlik görevlilerinin güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması, istenilen belgeler temin edilmek suretiyle özel güvenlik şirketleri ve özel güvenlik eğitim kurumlarınca işlemleri takip etmek üzere noterden vekâletname verilmek suretiyle yaptırılabilceği gibi, özel güvenlik görevlileri eğitim kurumundan aldıkları sertifika ile ikamet ettiği il valiliğine (emniyet müdürlüğüne) şahsen müracaat ederek de yaptırabilmektedir. (ÖGHKUIY madde 17)

Özel güvenlik görevlisi olacakların yapılan güvenlik soruşturmaları neticesinde, halen haklarında Kanunun 10'uncu maddesinin (d) bendinde belirtilen suçlardan herhangi birisi ile ilgili olarak yargı aşamasında devam eden soruşturması bulunanlara, yargı kararı verilinceye kadar çalışma izni verilmemektedir. Yapılan güvenlik soruşturması neticesinde, somut delillerle ispat edilememekle birlikte, istihbarı anlamda alınan duyum ve görüşler ile sakıncalı olabilecek durumu olanların özel güvenlik görevlisi olup olamamaları hususu, İl Özel Güvenlik Komisyonu tarafından görüşülerek karara bağlanmaktadır.

Silahlı özel güvenlik görevlisi olacaklar, ÖGHK Yönetmeliğin 24 üncü maddesinin 2 inci fıkrası gereği 6136 sayılı Kanunda aranılan şartlara tabi olacaklarından, 6136 sayılı Kanun ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin 91/1779 karar sayılı Yönetmeliğe göre, silah bulundurma ve taşınmasına engel hali olanlara silahlı özel güvenlik görevlisi izni verilmemektedir.

2.3.8. Özel Güvenlik Görevlisinin Çalışma İzni

ÖGG olarak çalışmaya başlamak konusunda önceki ve sonraki yasal sisteme ait bilgi sunmak uygun olur. Buna göre 2495 sayılı Kanuna göre işe alınmada izlenecek usul şöyle idi.

“Özel güvenlik görevliliği için başvuran adayın işe alınması için konumuz itibariyle (memur olarak istihdam edileceklere değinmeyeceğimizden) onunla bir hizmet akdi yapılması gerekir. Zira o, ancak böyle bir sözleşmeyle çalıştırılmak / çalışmak üzere işe alındığı takdirde “işçi” niteliğini edinebilecektir.(İŞK. 1.BK.313) Ancak özel güvenlik görevliliği için başvuran adayla geçerli bir hizmet sözleşmesi yapabilmesi için sadece yasaca aranan ve yukarıda açıklanan koşulları (ÖGGK) taşıması yetmemekte, onu işe alacak ilgili kurum / kuruluş veya kişinin onda karar kılması da gerekecektir. Fakat bir kimsenin özel güvenlik görevlisi olarak işe alınabilmesi için bu bile kâfi gelmemekte, kendisinde karar kılma adayın(işverenin bulunduğu yerin) Emniyet Müdürlüğü tarafından “ Güvenlik soruşturması”nın yapılması ve sonucunun olumlu çıkması, ondan sonrada ilgili valiliğin onayının bulunması zorunludur. Aday ancak bundan sonra ilgili kurum / kuruluş veya kişi tarafından işe alınabilir. (ÖGGK, 15/1) Güvenlik soruşturmasının olumlu sonuçlanması ve ilgili valiliğin tasvibi (uygun bulması), bir kimsenin özel güvenlik görevlisi olarak işe alınması bakımından bir geçerlilik koşuludur denilebilir. Anılan koşullar sağlandıktan sonra aday ile onu işe alacak kurum /kuruluş /kişi arasında özgür irade beyanlarıyla bir hizmet akdinin yapılması gerekir. Bu noktada genel olarak hizmet akdinin yapılışına ait ilkelerin geçerlilik taşıdığı söylenebilir. Ancak bazı özellikli noktaların ayrıca ele alınıp tartışılmasında yara vardır. Bunlar hizmet akdinin şekli ve süresidir”⁵⁷.

2495 sayılı Kanuna göre özel güvenlik teşkilatına, alınması ilgili kuruluşça istenen personel hakkında Emniyet Müdürlüğünce gerekli güvenlik soruşturması yapıldıktan sonra uygun görülenler valiliğin onayı üzerine kuruluşça göreve alınır.

Özel güvenlik teşkilatında görevli personel, statü ve özlük hakları bakımından, genel olarak bağlı buldukları kuruluşun mevzuatına tabidir.

---

⁵⁷ Akyiğt ,E., ”Özel Güvenlik Görevlilerinin Hukuki Durumu”,TÜHİS Dergisi,İstanbul ,2000,s.37

Buna karşın halen uygulanan 5188 sayılı kanuna göre Özel Güvenlik görevlisi olarak istihdam edilecekler ile özel güvenlik şirketlerinde ve özel güvenlik eğitimi verecek kurumlarda yönetici olarak çalışacaklar hakkında valilikçe güvenlik soruşturması yapılır. Soruşturma sonucu olumlu olanlar, bu Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen özel güvenlik temel eğitimini başarıyla bitirmiş olmak şartıyla, valilikçe beş yıl süreli çalışma izni verilir. Ateşli silah taşımayacak özel güvenlik görevlileri hakkında sadece arşiv araştırması yapılır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması bir ay içinde tamamlanmaktadır.

Göreve başlayan özel güvenlik görevlileri işveren tarafından on beş gün içinde valiliğe bildirilir.

Çalışma izninin yenilenebilmesi için, güvenlik soruşturmasının olumlu olması ve Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen özel güvenlik yenileme eğitiminin başarıyla tamamlanmış olması zorunludur.

Özel güvenlik görevlilerinde aranan şartlardan herhangi birisinin kaybedilmesi halinde çalışma izni iptal edilir.

Genel kolluk kuvvetlerinden emekli olanlar ile en az beş yıl fiilen bu görevde çalıştıktan sonra kendi istekleri ile görevden ayrılmış olanlarda, görevlerinden ayrıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle özel güvenlik temel eğitimi aranmamaktadır.

2495 sayılı Kanuna göre özel güvenlik görevlisi olabilmek için aranacak şartları” ÖGG olabilmek için aranan şartlar bölümünde” vermiştik.

5188 kanununun 10. maddesine göre ise Özel güvenlik görevlisi olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.
- b) Silahsız olarak görev yapacaklar için en az sekiz yıllık ilköğretim veya ortaokul; silahlı olarak görev yapacaklar için en az lise veya dengi okul mezunu olmak.
- c) 18 yaşını doldurmuş olmak.
- d) Taksirli suçlar hariç olmak üzere, ağır hapis veya altı aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsa bile Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal, sahtecilik, hileli iflas veya

istimal ve istihlak kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, laf atma, sarkıntılık, ırza tasallut, ırza geçme, kız, kadın veya çocuk kaçırma ve alıkoyma, fuhşa teşvik, fuhuş için aracılık, uyuşturucu madde kullanma, uyuşturucu madde kaçakçılığı suçlarından dolayı hükümlü bulunmamak.

e) Kamu haklarından yasaklı olmamak.

f) Görevin yapılmasına engel olabilecek vücut ve akıl hastalığı ile özürlü bulunmamak.

g) ÖGHK 14 üncü maddesinde belirtilen özel güvenlik temel eğitimini başarıyla tamamlamış olmak.

Yukarıdaki şartlara haiz olanlar için, daha önce güvenlik hizmetlerinde çalışmış olmak göreve alınmada tercih sebebi sayılır. Özel güvenlik görevlilerinin il içi ve il dışı geçici görevlendirilmeleri çalıştığı kurum ve kuruluşlar tarafından 5188 sayılı Kanun kapsamında bulunan yerlere yapılabilecektir. Özel güvenlik hizmetinin aksatılmadan yürütülebilmesi için, özellikle banka ve mağazaların şubeleri arasında geçici görevlendirme ve nakillere ihtiyaç duyulacağından, bu tür görevlendirmelerin il içinde olması durumunda valiliğe, iller arasında olması halinde her iki valiliğe bilgi verilmesi yeterli olur. Komisyonca kullanılmasına ve bulundurulmasına izin verilen silahlar, kurum ve kuruluşların demirbaş defterine kayıtlı olacağından, personelin silahlı olarak atanması yada görevlendirilmesi söz konusu olmamaktadır. Başka bir yere atanması yada görevlendirilmesi yapılan özel güvenlik görevlisi, atandığı yerin demirbaşında bulunan silahla görev yapmaktadır.

Özel güvenlik şirketleri ihtiyaç duymaları halinde bir başka özel güvenlik şirketinden hizmet satın alabilir veya personel kiralayabilmektedir. Bu husus geçici

görevlendirme kapsamında değerlendirilerek valiliğe bildirimde bulunmak kaydıyla yapılabilir.(ÖGHKUIY madde 9)

Bünyesinde özel güvenlik birimi bulunan kurum, kuruluş ve bankaların özel güvenlik görevlisi kadrolarında ihdas, artırım ve indirim için yapacakları başvurularda izin, istirahat ve olağanüstü durumlarda gerekli geçici görevlendirmeyi yapabilecekleri sayıda havuz personel bulundurmalarına il özel güvenlik komisyonlarınca müsaade edilir.(ÖGHKUIY madde 6)

5188 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 26.06.2004 tarihinde 2495 sayılı Kanuna tabi olarak özel güvenlik görevlisi olarak çalışan ve bu tarihten sonra görevinden ayrılan/son verilen özel güvenlik görevlileri, beş yıl süreyle çalışma izni almış sayıldıklarından dolayı, yeniden özel güvenlik görevlisi olma talepleri olması halinde 26.06.2009 tarihine kadar çalışma izni verilmiş olduğundan, 5188 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde belirtilen şartlar aranmaksızın ve ruhsat harcı alınmaksızın özel güvenlik görevlisi kimlik kartı düzenlenerek çalışma izni verilir. Özel güvenlik şirketleri ve eğitim kurumlarında yönetici olarak çalışanların bu görevlerinden ayrılmaları durumunda, yeni yönetici görevlendirilinceye kadar faaliyetleri geçici olarak durdurulur. İki aylık süre sonunda yeni yöneticisi göreve başlamayan şirket ve eğitim kurumlarının faaliyet izin belgeleri Bakanlıkça iptal edilir. (ÖGHKUIY geçici madde 2)

5188 sy'lı Kanunun ÖGHKUIY'nin 17. maddesinde Özel güvenlik görevlisi çalışma izni için yapılacak başvurulara aşağıdaki belgeler eklenir denmektedir.

- a) Diploma fotokopisi,
- b) Nüfus cüzdan fotokopisi,
- c) Adli sicil kaydı,
- d) Dört adet vesikalık fotoğraf,

e) Sağlık raporu,

f) Özel güvenlik temel eğitimi sertifikası.

Başvuru sahiplerinden haklarında, yapılacak güvenlik soruşturması olumlu olanlara, ruhsat harcını yatırdıkları takdirde, kendilerine beş yıl süreyle geçerli, “Özel Güvenlik Görevlisi Kimlik Kartı” verilir. Kimlik belgesinde çalışma izin süresi belirtilir. Özel güvenlik görevlilerinde aranan şartlardan herhangi birisinin kaybedildiğinin tespiti halinde çalışma izni valilikçe iptal edilir.

Güvenlik soruşturması özel güvenlik eğitimi devam ederken de yaptırılabilir. Bu takdirde başvuru sırasında özel güvenlik temel eğitimi sertifikası istenmemektedir.

Silahsız olarak görev yapacak özel güvenlik görevlileri hakkında sadece arşiv araştırması yapılır.

Özel güvenlik görevlisi çalışma izni verilebilmesi için, Kanununun 10 uncu maddesinde sayılan şartların yanı sıra aşağıda belirtilen hususları kapsayacak şekilde, bir hastaneden veya yeterli bir sağlık kuruluşundan alınan “özel güvenlik görevlisi olur” ibareli sağlık raporu istenir.

a)Psikiyatri: Psikiyatrik bir hastalık veya kişilik bozukluğu (Psikopati); alkol ve uyuşturucu bağımlılığı olmamak.

b) Nöroloji: Özel güvenlik hizmetini yerine getirmesine engel teşkil edebilecek nörolojik rahatsızlığı olmamak.

c) Göz: Körlük, gece körlüğü veya renk körlüğü olmamak.

d) Kulak Burun Boğaz (KBB): Özel güvenlik hizmetini yapmasını engel teşkil edebilecek işitme kaybı olmamak.

e) Ortopedi: Kas veya iskelet sisteminde ileri derecede hareket kısıtlılığı olmamak.

Çalışma izni, kimlik belgesinin düzenlendiği tarihten itibaren beş yıl süre ile geçerlidir. Bu sürenin sonunda çalışma izninin yenilenebilmesi için özel güvenlik görevlilerinden yeni sağlık raporu, adli sicil kaydı ve özel güvenlik yenileme eğitimi sertifikası istenir. Çalışma izni yenilenmeden önce, özel güvenlik görevlisi hakkında yeniden arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması yaptırılır.

Çalışma izninin yenilendiği verilecek kimlik belgesine işlenir.

Kişi, kuruluş ve şirketlerce, istihdam edilen veya herhangi bir sebeple görevinden ayrılan özel güvenlik görevlileri on beş gün içinde valiliğe bildirilir. Özel güvenlik hizmetinin şirketlere gördürülmesi halinde kişi ve kuruluşların ayrıca bildirim yükümlülüğü yoktur.

Özel güvenlik şirketlerinde yönetici veya özel güvenlik eğitim kurumlarında kurucu veya yönetici olacak harp okulu mezunu subaylarda, 4 yıllık yüksek okul mezunu olmak şartı aranmamaktadır. Ancak, yönetici olmak için başvuruda bulunanlardan, genel kolluktan son beş yıl içerisinde emekli olanlar ile en az beş yıl bu görevde çalıştıktan sonra kendi istekleriyle ayrılanlar haricindekilerin özel güvenlik temel eğitim sertifikası almaları zorunludur.

Silahlı Özel Güvenlik görevlilerinde aranacak şartlar şöyle sıralanabilir:

Özel güvenlik görevlilerine 5188 sayılı Kanunun 7 inci maddesinin (k) bendinde belirtilen yetki, zor kullanmanın son aşaması olarak silah kullanma yetkisini de kapsamaktadır.

Silahlı olarak görev yapacak özel güvenlik görevlileri için Kanunda yaş sınırı bulunmamakla birlikte, 6136 sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin 91/1779 Karar Sayılı Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrası hükmü doğrultusunda 21 yaşını doldurmamış olanlara silah taşıma izni verilemeyeceğinden silahlı görev yapacak özel

güvenlik görevlilerinin 21 yaşın üzerinde olması şartı aranacaktır ve kendilerinden 6136 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı doğrultusunda kamuya ait sağlık kuruluşlarından alınacak “silahlı özel güvenlik görevlisi olur” ibareli sağlık raporu istenecektir.

2.3.9. Özel Güvenlik Görevlisinin Kimliği

Özel güvenlik görevlilerine verilecek kimlik ÖGHK 12.maddesinde yer almıştır. ÖGG valilikçe kimlik kartı verilir. Kimlik kartında görevlinin adı ve soyadı ile silahlı yada silahsız olduğu belirtilir.

Kimlik kartı görev alanı ve süresi içerisinde herkes tarafından görülebilecek şekilde yakaya takılır. Üzeride kimlik kartı olmayan özel güvenlik görevlileri Kanununun 7 enci maddesinde sayılan yetkileri kullanamazlar.

Herhangi bir sebeple görevinden ayrılan özel güvenlik görevlileri işveren tarafından on beş gün içerisinde valiliğe bildirilir.

Kişi kimliğini ibraz etmiyorsa kesinlikle kuruluş sahasına sokulmamalı ve şüpheli hal söz konusu olacağından durum en yakın genel zabıtaya bildirilmeli ve şahıs zabıta gelinceye kadar gözaltında tutulmalıdır. Özel güvenlik personeli önleme amacıyla kimlik sorar ve kimlik tespiti yapar. Görev alanından mevcut tehlikenin uzaklaştırılması veya işlenmiş bir suçun aydınlatılması amacıyla yönelik olarak özel güvenlik elemanı kimlik sorabilir ve tespit yapabilir. Özel güvenlik personeli kimlik sorma ve kimlik tespit etme yetkilerini 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununa dayanarak yapmaktadır.

ÖGG valiliklerce verilen kimlik kartları görev alanı ve süresi içerisinde herkes tarafından görülebilecek şekilde yakaya takılır. Kimlik kartı yakasında takılı olmayanlar özel güvenlik görevlilerine verilen yetkileri kullanamazlar. 5188 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesiyle, 2495 sayılı Kanuna tabi olarak göreve başlamış olan özel güvenlik teşkilatı personeline 5 yıl süreyle özel güvenlik izni verilmiş olduğundan, eğitim sertifikası ve ruhsat harcı aranmaksızın kimlik kartları yenilenecektir. Bu personele

2495 sayılı Kanuna göre verilmiş olan silah taşıma belgeleri iptal edilerek, 5188 sayılı Kanuna göre Özel Güvenlik Silah Taşıma/Bulundurma Belgesi, kurumları adına düzenlenecektir. Özel güvenlik görevlisi kimlik kartının zayi olması halinde, çalışma izninin 5 yıl süre ile geçerli olması sebebiyle, eski kimlik kartındaki geçerlilik süresi işlenerek yenisi verilmektedir.

İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin 21.12.2004 tarih ve 4108 sayılı görüş yazılarında belirtildiği üzere; sürekli nakit akışı olması nedeniyle silahlı olarak görev yapılmasının ilerde olması muhtemel olayların önlenmesi açısından Milli Piyango İdaresi ve bağlı birimleri ile Hipodromlarda özel güvenlik görevlileri silahlı olarak görev yapabilmektedir.

5188 sayılı Kanununun 8 inci maddesi gereği Üniversite ve bağlı fakültelerde, eğitim ve öğretim kurumlarında olduğu gibi, bağlı yurtlar da eğitim kurumlarının devamı niteliğinde olması nedeniyle buralardaki özel güvenlik görevlilerinin silahsız olarak görev yapmaları gerekmektedir. Yönetmeliğin 28 inci maddesine göre her ateşli silah için “Özel Güvenlik Silah Taşıma/Bulundurma Belgesi düzenlenir. Bu silahla görev yapacak özel güvenlik görevlisi, kimlik kartı ve görev belgesiyle beraber bu belgeyi de taşımak zorundadır. Yönetmeliğin bu hükmü gereğince silahlı görev yapacak özel güvenlik görevlileri kimlik kartı ve silah taşıma/bulundurma belgesini birlikte taşıyacaklardır. Madde hükmünde belirtilen “görev belgesi”, Yönetmeliğin ekinde yer almamakla birlikte kısa ve uzun süreli kişi koruma görevi ile para ve değerli eşya nakli görevi verilen personele, İl Emniyet Müdürlüğü Özel Güvenlik Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği tarafından verilecek olan ve görevlinin açık kimlik bilgisi ile görevli bulunacağı yer, tarih ve güzergâhı gösteren yazıdır.

2.3.10. Özel Güvenlik Görevlisinin Kıyafeti

2495 sayılı kanuna göre Özel güvenlik teşkilatı personelinin İçişleri Bakanlığınca saptanan özel kıyafetleri ile silah, teçhizat, araç ve gereçleri bağlı oldukları kuruluş tarafından temin edilir, sağlam ve işler halde bulundurulur, görev süresi dışındaki zamanlarda bu kuruluş tarafından muhafazası sağlanır. Özel güvenlik teşkilatı mensupları özel kıyafetlerini, silah ve teçhizatını ancak görev alanları içinde veya görev dışarıda sürdürülüyorsa, görev süresince dışarıda da giyebilmektedir. Yeni kanunda ÖGG kıyafeti aşağıdaki şekilde çerçevelendirilmiştir.

5188 sy kanundaki sisteme göre ise;”Özel güvenlik görevlileri görev alanı içinde ve süresince üniforma giyerler. Görevin ve işyerinin özelliği nedeniyle gerekli görülen hallerde sivil kıyafetle görev yapılmasına komisyon izin verebilir.”şeklinde ifade edilmiştir. Yine ilgili yönetmelikte Özel güvenlik şirketleri, personeline giydirecekleri kıyafetleri belirleyerek 4 cepheden çekilmiş fotoğrafları ile birlikte İçişleri Bakanlığı’na müracaat ederek, Bakanlık’ca uygun görülmesi halinde belirlenen kıyafet giydirilebilmektedir.

Özel güvenlik şirketleri, istihdam ettikleri özel güvenlik görevlilerine giydirdikleri üniformaları, her bir üniforma çeşidini (yazlık, kışlık vs.) dört cepheden fotoğraflarını çekeceklerdir. Her bir fotoğraf A4 kâğıdını ortalayacak şekilde yapıştırılacak, kâğıdın alt kısmına renk ve kıyafet tanımlaması yapılacak ve bu şekilde şirket personelinin giyeceği üniforma albümü oluşturulmaktadır.

İki ayrı albüm hazırlanarak İçişleri Bakanlığı adına onaylanmak üzere Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanlığına (yeni değişiklikle Özel Güvenlik Daire Başkanlığına) getirilecek, onaylanan albümlerin bir tanesi dosyasına konulmak üzere alınacak, diğeri ise istenildiğinde ibraz edilmek üzere şirkete verilir.

Üniformanın herhangi bir yerinde yada şirket logosunun içinde “security” gibi yabancı dilde bir yazılım olmayacak, ay-yıldız veya Türk Bayrağı simgeleri kullanılmayacak, bir tanımlamada bulunulmak isteniyorsa, şirketin adı ve “özel güvenlik” yazılır.

Kışlık üniformalarda mont, kaban yada yağmurluğun arkasında şirket adı yazmaksızın sadece “özel güvenlik” yazılır.

Genel Kolluğun ve Silahlı Kuvvetlerin tören elbiselerini andırması nedeniyle pantolonların yan dikişleri üzerinde farklı renkte bir şerit (biye) konmamaktadır.

Üniforma ve üniformayı tamamlayan diğer unsurlar hazırlanırken Özel Güvenlik Hizmetlerine dair Yönetmeliğin 22’nci maddesi ile Reflektif Yelekli kıyafet hazırlanırken Yönetmelik göz önünde bulundurularak ve buna uygun olarak hazırlanmaktadır. Daha önce onay verilmiş olsa dahi aşağıda belirtilen standartlara uymayan kıyafeti olan özel güvenlik şirketlerinin, buradaki açıklamalar ve örnek kıyafetler doğrultusunda kıyafet örneklerini yeniden düzenleyerek Bakanlık adına onaylanmak üzere Asayiş Dairesi Başkanlığına müracaat etmeleri gerekmektedir.

ÖÖG kıyafetlerinin genel kolluk kıyafetlerine benzememesi gerektiği halde bununla ilgili sorun yaşanmaktadır.”Özel Güvenlik elemanlarının devletin kolluk kuvvetlerinden biri olan polis ile karıştırılmasının en önemli sebebi ise, özel güvenlikçilerin kıyafet standartlarının olmaması gösterilebilir. Her güvenlik firması elemanlarına istediği gibi üniforma giydirebilmektedir. Sektörde, sıradan polis memuru kıyafetinden, çevik kuvvet giysilerine kadar uzanan farklı renk, biçim ve teçhizatla donatılmış özel güvenlik personeli görmek mümkün. Dolayısıyla konu hakkında kapsamlı olarak bilgiye sahip bulunmayan vatandaşların her güvenlik personelini polisle, her polisi de güvenlik görevlisiyle karıştırma durumu ortaya çıkmaktadır.” Emniyet birimlerinin ise bu sıkıntıyı gidermek için önerdikleri çözüm ise, özel güvenlikçilere tek tip kıyafet verilmesi ve firma farklılıklarının omuz ve yakaya takılan rozetlerle belirgin hale getirilmesidir.”⁵⁸

---

⁵⁸ Akademi Özel Güvenlik Merkezi, Özel Güvenlik Hukuku ve Kişi Hakları Ders Notları, İstanbul 2005, s. 8.

2.3.11. Özel Güvenlik Görevlisinin Eğitimi

ÖGG'nin eğitimi gerekli olup; bunda izlenen yöntemler değişmiştir, önceleri izlenen 2495 sayılı Kanuna göre özel güvenlik teşkilatı personelinin eğitim sorumluluğu İçişleri Bakanlığına aittir. İçişleri Bakanlığı'nda bu eğitimi Emniyet Müdürlükleri tarafından verdirilmekte idi. Oysa 5188 sy kanuna göre Özel güvenlik temel eğitimi ve yenileme eğitimi Bakanlıktan faaliyet izni alan özel eğitim kurumlarında yapılır. Özel güvenlik eğitim izni için Bakanlığa yapılacak başvuruya aşağıdaki bilgi ve belgelerden birer suret eklenir.(ÖGHKUIY madde 31)

- a) Eğitim yapılacak tesisin adresi, tapusu veya kira sözleşmesi,
- b) Binaya ilişkin yapı kullanma izni veya eğitim kurumu açılmasında fenni sakınca olmadığına ilişkin belediyeden alınan yazı,
- c) Kurucu ve yöneticilerin adli sicil kayıtları,
- d) Kurucu, yönetici ve uzman eğiticilerin nüfus cüzdan sureti ve ikamet belgeleri,
- e) Yöneticilerin dört yıllık yüksek okul mezunu olduğunu belgeleyen diploma veya dengi belgenin örneği,
- f) Eğitim kurumunu temsil edecek yöneticiler için yetki belgesi,
- g) Yöneticilerin özel güvenlik temel eğitim sertifikası (genel kolluk birimlerinde daha önce çalışmış olanlardan buna ilişkin belge).

Bilgi ve belgelerin eksiksiz olarak teslim edildiği anlaşıldığında, eğitim merkezinin bulunduğu ilde, başkanı emniyet müdürü rütbesinde olan ve üç kişiden oluşan bir inceleme komisyonu görevlendirilir. Bu komisyon tarafından, tesisin özel güvenlik eğitimi verilmesine uygun olup olmadığı, eğitim araç ve gereçleriyle, teçhizatın yeterli olup olmadığı, yangına karşı gerekli önlemlerin alınıp alınmadığı, belge ve bilgilerin gerçeği yansıtıp yansıtmadığı araştırılarak, belirtilen yerde eğitim merkezi açılıp açılmayacağına ilişkin bir rapor düzenlenir.

Başvurunun alınmasıyla birlikte açılacak eğitim kurumunun yöneticisi hakkında güvenlik soruşturması başlatılır.

İnceleme ve soruşturma sonucu olumlu olan özel güvenlik eğitim kurumları hakkında, ruhsat harcını yatırmalarını müteakiben, “Özel Güvenlik Eğitim Kurumu Faaliyet İzin Belgesi” düzenlenir.(ÖGHKUIY madde 32)

Özel güvenlik eğitimine alınan adaylar asgari yüz yirmi saatlik eğitime tabi tutulur. Programın otuz saati silah ve atış eğitimine ayrılır. Ateşli silah taşımayacak özel güvenlik görevlilerinin silah ve atış eğitimini alması zorunlu değildir. Bu görevlilerin temel eğitimi doksan saatten aşağı olmayacak şekilde düzenlenir. Özel güvenlik temel eğitimi teorik ve pratik eğitim ile silah eğitiminden oluşmak üzere yüz yirmi ders saatinden; yenileme eğitimi altmış ders saatinden az olmamak üzere düzenlenir. Halen bünyesinde güvenlik fakültesi veya meslek yüksek okulu bulunan ve bünyesinde güvenlik bölümleri (fakülte veya meslek yüksek okulu) açabilecek olan üniversitelerin bu bölümlerinden mezun olanlarda beş yıl süreyle silah eğitimi hariç özel güvenlik temel eğitimi şartı aranmamaktadır.

Özel güvenlik temel eğitiminde okutulacak dersler Özel Güvenlik Hukuku ve Kişi Hakları(15 saat),Kalabalık Yönetimi(9 saat),Güvenlik Tedbirleri(14 saat),Güvenlik Sistem ve Cihazları(3 saat),Temel İlk Yardım(12 saat),Olay Yeri Koruma (9 saat),Yangın Güvenliği ve Tabii Felaketlerde Müdahale Tarzı (9 saat),Patlayıcı Maddeler(4 saat),Etkin İletişim (3 saat),Kişi Koruma(9 saat),Uyuşturucu Madde Bilgileri(3 saat),Silah Bilgisi ve Atış(30 saat)dir. (ÖGHKUIY madde 33)

Havalimanı ve havaalanlarında istihdam edilecek özel güvenlik görevlileri alan dersleri ile Uyuşturucu Madde Bilgileri dersini, deniz limanlarında istihdam edilecek özel güvenlik görevlileri, Deniz Limanı Güvenliği ve Uyuşturucu Madde Bilgileri derslerini almak zorundadır.

Özel güvenlik görevlilerinin çalışacakları kuruluş ve tesislerin özelliğine göre, eğitim kurumunca, programa ilave konular dahil edilebilmektedir.

Özel güvenlik görevlisi istihdam edenler, personelin fiziki yeterliliğinin görev müddetince sürmesini sağlamakla yükümlüdür.

Silah Bilgisi ve Atış dersinin tüm uygulamaları ve silah atış eğitimleri poligon ortamında yapılır. Özel eğitim kurumları, kendilerine ait atış poligonu bulunmaması halinde, özel kişilere veya genel kolluğa ait atış poligonlarından yararlanır. Bu kurumlar, atış eğitimini yaptıracığı atış poligonunu, eğitim faaliyetine başladığı tarihten itibaren on beş gün içinde Bakanlığa bildirir. (ÖGHKUIY madde 33/7)

Güvenlik Sistemleri dersi, güvenlik cihazlarının kurulu bulunduğu alanlarda da yapılabilir.

Özel güvenlik görevlilerinden, beş yıllık çalışma izninin bitmesi üzerine, çalışma izninin yenilenebilmesi için özel güvenlik yenileme eğitimi sertifikası istenir. Aynı şekilde, özel güvenlik şirketleri ve özel eğitim kurumlarının yöneticilerinin yenileme eğitimini alması ve beş yılda bir yenileme eğitimi sertifikasını Bakanlığa ibraz etmesi zorunludur.

Yine ilgili yönetmelikte yenileme eğitimi zorunlu tutulmuştur. Şöyle ki; yenileme eğitimi altmış ders saatinden oluşur. Teorik ve uygulamalı dersler ilgili eğitim kurumu tarafından, temel eğitim konuları arasından seçilerek oluşturulur. Dersler, eğitim konularındaki son gelişmeleri ve yargı içtihatlarını da kapsar. Yenileme eğitiminin yirmi ders saati silah eğitimine ayrılır.

Havalimanı ve deniz limanlarında görevli özel güvenlik görevlilerinin yenileme eğitimi için uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan diğer hükümler saklıdır.

Yenileme eğitiminden sonra, yazılı ve uygulamalı sınavda başarılı olanlara özel güvenlik yenileme eğitimi sertifikası düzenlenir. Sınava başvuranlardan özel güvenlik yenileme eğitimi devam çizelgesi istenir. (ÖGHKUIY madde 34)

Adayların, özel güvenlik eğitimi süresince verilen derslerin en az üçte ikisine devamı zorunludur. Özel eğitim kurumlarınca, kursun sonunda adayların derslere devam durumunu gösteren devam çizelgesi düzenlenir. Kabul edilebilir bir özrü bulunmaksızın derslerin %10 undan fazlasına devam etmeyenlerin kursla ilişiği kesilir. (ÖGHKUIY madde 35)

Özel güvenlik temel eğitimini tamamlayanlar yazılı ve uygulamalı sınava tabi tutulur. Sınava kabul edilebilmek için adaylardan eğitim kursu devam çizelgesi istenir. Yazılı sınav, merkezi sınav komisyonunca hazırlanan sorularla illerde yapılır. Bakanlıkça belirlenen sayıda yazılı sınav gözlemcisi ve illerde yapılacak uygulamalı sınav komisyonlarında görevlendirilecek personel valilik tarafından belirlemektedir. (ÖGHKUIY madde 36)

Yazılı sınav, eğitim konularının ağırlığına göre ve konuların tamamını kapsayacak şekilde hazırlanan ve 100 sorudan oluşan birinci kısım ile adayların silah bilgisinin ölçüldüğü ve 25 sorudan oluşan ikinci kısım olmak üzere çoktan seçmeli sorulardan oluşan iki kısım halinde yapılmaktadır. (ÖGHKUIY madde 37)

Adayların atış becerilerinin ölçüldüğü uygulamalı sınav, yazılı sınavdan hemen sonra yapılır. Sınava girecek aday sayısının fazla olması halinde, illerde birden fazla uygulamalı sınav komisyonu oluşturulabileceği gibi, sınav aynı gün bitirilemediği takdirde devam eden günlerde de tamamlanabilir. Adayların başarı puanının hesaplanmasında yazılı sınavın genel konulardan oluşan 100 soruluk birinci kısmı 100 puan üzerinden değerlendirilir. Silah bilgisi ve uygulama puanı ise, yazılı sınavın silah bilgisinin ölçüldüğü 25 soruluk ikinci kısmı 50 puan ve adayların atış becerilerinin ölçüldüğü uygulamalı sınav 50 puan olmak üzere toplam 100 puan üzerinden değerlendirilerek tespit edilir. Silahlı eğitim almış adayların başarı puanı bu iki puanın toplamının aritmetik ortalamasıyla bulunur. Adayların başarı puanının yeterli sayılabilmesi için, bu iki puan ortalamasının en az altmış, her iki kısım puanının ise en az elli olması şartı aranır. Sınavlarda yeterli başarıyı sağlayamayan adaylar, yeniden özel eğitim kursuna devam etmeksizin aynı yıl içinde birbirini takip eden üç sınava katılabilir. Her üç sınavda da başarısız olan veya başarısız sayılan adaylarda tekrar özel eğitim kursuna devam şartı aranır. (ÖGHKUIY madde 39)

Silahsız olarak görev yapacak olan özel güvenlik görevlileri, sadece yazılı sınavın 100 soruluk birinci kısmındaki soruları cevaplarlar ve bu kısımdan en az altmış puan almaları halinde başarılı sayılmaktadırlar.

Yenileme eğitimi sonunda yeterliliğin belirlenmesinde temel eğitime uygulanan hükümler uygulanmaktadır.

Özel güvenlik eğitimi başarı puanı altmış ve daha yüksek olan adaylara deki “Özel Güvenlik Eğitim Sertifikası” eğitim kurumunca düzenlenir ve Komisyonca onaylanır. (ÖGHKUIY madde 41)

Özel güvenlik temel eğitimi ve özel güvenlik yenileme eğitimi sertifikaları beş yıl süreyle geçerlidir.

Özel güvenlik eğitiminde kullanılacak yayınların Emniyet Genel Müdürlüğü Yayın Yönetmeliği'ne göre tavsiye edilmiş yayınlardan olması şarttır. Üniversitelerde ders kitabı ve ekipmanı olarak kullanılan materyalde bu şart aranmaz. Uygulamalı dersler için yeterli ekipman hazır bulundurulmaktadır. (ÖGHKUIY madde 42)

Özel güvenlik eğitimi ücreti karşılığında İçişleri Bakanlığınca verilebileceği gibi, Bakanlığın izni ile özel eğitim kurumlarınca da verilebilmektedir. Özel güvenlik eğitimi verecek kurumların kurucu ve yöneticilerinde Kanunun 5 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlar aranır. Özel güvenlik eğitiminin niteliği, müfredatı, eğitimcilerde ve eğitim merkezlerinde aranacak şartlar ile eğitim sonucu yeterliliğin belirlenmesine ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir. (ÖGHKUIY madde 40)

Bir görüşe göre eğitimin amacı’’ÖGG verilen eğitimden sonra, onlardan beklenenler aşağıdaki gibi amaçlanmaktadır.

1. Olayı olmadan önlesin, caydırsın.
2. Bunu başaramamış ise, o zaman gelen olayı erken teşhis edebilsin.

3. Bunun da başarısız olduğu durumlarda, olay mutlaka yaşanacak ise hızlı ve doğru müdahale etsin, zarar minimum olsun.”⁵⁹

Özel güvenlik teşkilatı personelinin eğitiminin amacı kendilerine verilen görevlerin gereği gibi yapılması ve yetkilerin yeterince kullanılması için personelin mesleki ve genel bilgilerle donatılması, hizmetin gerektirdiği bedeni, fikri ve fiziki kabiliyetlere sahip kılınması ve geliştirilmesidir.

Özel güvenlik teşkilatı personelinin eğitiminin sorumluluğu İçişleri Bakanlığına aittir. Özel güvenlik personelinin eğitimi için, emniyet genel müdürlüğünce genel eğitim planı hazırlanır ve her yıl uygulanmak üzere illere gönderilir. İllerde genel olarak valiler kuruluşun bulunduğu bölgeler itibarıyla de valilerce görevlendirilecek genel kolluk kuvvetleri bu eğitimin uygulanmasından sorumludur. (ÖGHKUIY madde 33)

İçişleri Bakanlığınca (Emniyet Genel Müdürlüğü) hazırlanan genel eğitim planı esasları doğrultusunda bazı kurum ve kuruluşların korunması ve güvenliklerinin sağlanması hakkında kanun, polis vazife ve yetki kanunu silah bilgisi ve atış eğitimi olay yeri incelemesi devlet güvenlik toplumsal olaylar ve bu olaylarda alınacak güvenlik tedbirleri disiplin mevzuatı önleyici hizmetler ve halkla ilişkiler konularında personelin nazari ve uygulamalı eğitimi bizzat mahalli genel kolluk tarafından yaptırılır. Diğer konulardaki dersler ise valilerce belirlenecek konu ile uzman personel tarafından verilir.

Özel güvenlik teşkilatı personeli genel eğitim planı dışında kuruluşun özelliğinin gerektirdiği diğer konularda özel güvenlik teşkilatı il koordinasyon kurulunca tespit edilen esaslara göre valiliklerce özel eğitime tabi tutulabilmektedir. (ÖGHK madde 14)

Silahlı eğitim alan kursiyerler yazılı sınavda başarılı olup, uygulamalı sınavda başarısız olmaları halinde kendi isteklerine bağlı olarak eğitim kurumuna yazılı olarak yapacakları başvuru ile silahsız eğitim sertifikası alabilmektedirler. Bu husus eğitim kurumu tarafından düzenlenen sertifika ve ilgilinin dilekçesi ile birlikte İl

---

⁵⁹ Bozkurt.,a.g.e.,s.27

Emniyet Müdürlüğüne bildirilmektedir. Sadece uygulamalı sınavda başarısız olanların ikinci sınavda sadece uygulamalı sınava katılabilmesi için eğitim gördüğü kurum tarafından Bakanlığa ve İl Emniyet Müdürlüklerine verilecek listede bu husus belirtilmektedir. (ÖGHK madde 14)

Silahsız eğitim alan kursiyerlerin, bilahare silahlı eğitim alarak uygulama sınavında başarılı olmaları halinde sertifikaları silahlı eğitim sertifikası haline getirilir. Kendilerinden yeniden harç alınmaksızın yeni kimlik kartı tanzim edilerek verilir. Ancak beş yıllık çalışma izinlerinin geçerlilik süresi için ilk sertifikanın verildiği tarih esas alınmaktadır. Verilecek olan çalışma izni, Özel Güvenlik Eğitim Sertifikasının düzenlendiği tarihten geçerli olmak üzere beş yıldır. Bu husus düzenlenecek olan kimlik belgesinin “geçerlilik süresi” kısmında, eğitim sertifikasının verildiği tarih esas alınarak belirtilmektedir. (ÖGHKUIY madde 33)

“Özel güvenlik eğitim kurumları, eğitime başladıkları tarihte kaç kişi ile eğitime başladıklarını isim listesi halinde Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Dairesi Başkanlığına ve İl Emniyet Müdürlüğü Özel Güvenlik Şube Müdürlüğü/Büro Amirliğine bildirilir. Eğitimin sonunda kaç kişi ile eğitimin neticelendiğini, kursiyerlerin kaç tanesinin silahlı kaç tanesinin silahsız eğitim aldıklarını, her bir kursiyerin adı soyadı, baba adı, genel devam durumlarını ve TC Kimlik Numaralarını Asayiş Dairesi Başkanlığına ve Özel Güvenlik Şube Müdürlüğü/Büro Amirliğine bildirilir. Bildirim listeleri eğitim kurumunun yöneticisi tarafından imzalanmak suretiyle onaylanır. Özel güvenlik eğitim kurumları uzman eğitimcilerinin her birinin nüfus cüzdan sureti, ikamet belgesi, diploma fotokopisi varsa ilgili dersi vermeye yeterli olduğunu gösterir sertifikası ve hangi dersi verdiğini Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Dairesi Başkanlığına ve İl Emniyet Müdürlüğü Özel Güvenlik Şube Müdürlüğü/Büro Amirliğine bildirilir. Söz konusu bildirim yapılmadan uzman eğitici çalıştırılmaz. Eğitici listesinde yapılan değişiklikler yukarıda istenilen belgelerle birlikte bildirilecektir. Bildirime ilişkin listeler yönetici tarafından imzalanmak suretiyle onaylanır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na tabi olup uzman eğitici olarak ders veren memurlardan, Valilik veya Bakanlık makamından ders verebilmeleri hususunda almış oldukları izin belgesi de istenir. Daha önce 2495 sayılı Kanuna göre kurulmuş olan özel güvenlik birimlerinde istihdam edilmekte olan özel güvenlik görevlilerinin

yönetmelikte yer alan hükümler dışındaki eğitiminin veya eğitimin bazı bölümlerinin, yeterli sayıda özel güvenlik personeli, dersane ve eğitim aracı bulunması şartıyla valinin izniyle görev yaptıkları kurumlarda verilebilmektedir.”⁶⁰

Eğitim kurumları günlük sekiz ders saatini aşmamak üzere farklı gruplara ikili öğretim ve hafta sonu eğitimi verebilir. Buna ilişkin ders programı Asayiş Dairesi Başkanlığına ve İl Emniyet Müdürlüğü Özel Güvenlik Şube Müdürlüğü/Büro Amirliğine bildirilecektir.

Silahlı eğitimin uygulamasında kursiyerlere en az 25 fişekle, 15 metreden siluet hedefe atış yaptırılır. Kursiyerin atış eğitiminde başarılı sayılabilmesi için 25 fişekten en az 15 adedinin hedefe isabet etmesi gereklidir. Kursiyerin yetersizliği görülmesi durumunda başarılı oluncaya kadar ek mermi istihkakı ile atış yaptırılır. Fişek istihkakı izni, eğitime başlamadan önce bildirilecek silahlı eğitim görecektir kursiyer sayısı oranında ve eğitim kurumunun talep yazısı doğrultusunda eğitim kurumunun yöneticisine verilemektedir.

Özel güvenlik eğitim kurumları, eğitime başlamadan önce kursiyerlerden diploma fotokopisi veya diploma yerine geçen mezuniyet belgesi, nüfus cüzdanı sureti veya fotokopisi ve ikamet ilmühaberi isteyeceklerdir.⁶¹

ÖGG eğitimi son yıllarda Üniversitelerde de yapılmaktadır. Kocaeli ve Uludağ Üniversiteleri bu eğitimi Meslek Yüksek Okulu çatısı altında vermektedir. Meslek eğitiminin süresi 2 senedir. Üniversitelerin amacı Türk ekonomisine güvenlik sektörüne ara eleman yetiştirmek ve mesleki açıdan uzmanlaşmış elemanlar yetiştirmektir. Bu eğitimin üniversiteler tarafından verilmesi bizce de, uygun olur ve eğitimde yeknesaklığı sağlar.

---

⁶⁰ EGM 03.11.2004,s:3256/197111 emir yazısı

⁶¹ EGM 03.11.2004,s:3256/197111 emir yazısı

2.3.12. Özel Güvenlik Görevlisinin Tazminatı

5188 sy Kanunda yazılı görevleri yerine getirirken yaralanan, sakatlanan özel güvenlik görevlilerine veya ölen özel güvenlik görevlisinin kanuni mirasçısına, iş sözleşmesinde veya toplu iş sözleşmesinde belirlenen miktar ve esaslar çerçevesinde tazminat ödenir. Ancak, genel hükümlere göre daha yüksek miktarda tazminat ödenmesine mahkemelerce hükmedilmesi halinde, iş sözleşmesine dayanılarak ödenen tutarlar mahsup edilir. (ÖGHK madde 15)

Ödenecek tazminat, 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında ödenmesi gereken diğer tazminatlarla ilişkilendirilmemektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarında bu Kanunda yazılı görevleri yerine getirirken yaralanan, sakatlanan özel güvenlik görevlilerine veya ölen özel güvenlik görevlilerinin kanuni mirasçısına; iş sözleşmesi, toplu iş sözleşmesi veya 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerinde belirtilen tazminat miktarlarında hangisi yüksek ise o miktar ödenir ve bağlı oldukları sosyal güvenlik kurumunca aylık bağlanır. . (ÖGHK madde 15/3)Bu maddeyle ÖGG ‘nin imkânlardan daha çok faydalanması amaçlanmıştır.

2.2.13. Özel Güvenlik Görevlisinin Yasakları ve Cezai Yükümlülükleri

ÖGG ‘lerini tabi olacağı bazı yasak ve aykırılık halinde karşılaşıcağı yaptırımların bulunması doğaldır ve vardır. Bizde bunu bir karşılaştırma yaparak sunacağız. Buna göre;2495 sayılı kanuna göre Yasak Hükümler:

- 1- Özel güvenlik teşkilatı personeli, kanunlarda öngörülen haller dışında, bu Kanunla gösterilen görevlerinden başka bir işte çalıştırılmazlar. (2495 sy Kn madde 20)

2-Özel güvenlik teşkilatı personeli, sendika, dernek ve siyasi partilere üye olamazlar. Bu yasağa uymayanların görevlerine ilgili kuruluşça son verilir. (2495 sy Kn madde 21)

3-Özel güvenlik teşkilatı personeli, grevlere ve her türlü toplantı veya gösteri yürüyüşlerine, hiçbir şekilde katılamaz ve katılmaya teşvik edilemez ve zorlanamazlar. (2495 sy Kn madde 22)

4-Özel güvenlik teşkilatı personeli, lokavt dolayısıyla işten uzaklaştırılmazlar. (2495 sy Kn madde 23)

2495 sy Kanununun 24. maddesine göre Ceza Hükümleri Kuruluşa yetkililerine ilişkin cezalar:

1. Bakanlar Kurulunca özel güvenlik teşkilatı kurulmasına karar verilen kuruluşlarda bu Kanunun 4 üncü maddesi gereğince İçişleri Bakanlığınca verilecek süre içinde özel güvenlik teşkilatı kurmayan veya özel güvenlik önlemlerini tesis etmeyen ya da 5 inci maddesine göre fiziki ve ek önlemler alınması hususunda yapılacak tebligata uymayan kuruluşların, statülerine göre yetkili kişileri hakkında 30 000 liradan 100 000 liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.
2. Bu kişilerin, cezayı gerektiren eylemlerinin saptanması tarihinden itibaren 4 üncü madde gereğince daha önce verilen süre kadar ek bir süre içinde yükümlülüklerini yerine getirmemeleri halinde, haklarında 6 aydan 1 yıla kadar hapis cezası hükmolunur. Bu Kanunun 14 üncü maddesine göre il güvenlik koordinasyon kurulunca saptanan ve ilgili kuruluşça bildirilen sayıda personel istihdam etmeyen veya tespit edilen silahları sağlamayan ya da 19 uncu maddesinde yer alan denetim sonuçlarına göre yükümlülüklerini yerine getirmeyen kuruluşların statülerine göre yetkili kişileri hakkında 10 000 liradan 50 000 liraya kadar ağır para cezasına ve tekrerrü halinde 3 aydan 6 aya kadar hapis cezasına hükmolunur.

3. Bu Kanunun 20 inci maddesine aykırı hareket eden kuruluşların, statülerine göre yetkili kişileri hakkında 5000 liradan 25 000 liraya kadar ağır para cezası, tekrerrü halinde 2 aydan 6 aya kadar hapis cezası hükmolunur.

2495 sy kanunla ile 5188 sy kanun arasında ÖGG nin yasakları ve cezai yükümlülükleri arasında fazla bir farklılık gözlenmemektedir.

5188 sy Kanun'un16.maddesine göre Özel güvenlik personeli, belirtilen koruma ve güvenlik hizmetleri dışında başka bir işte çalıştırılmamaktadır. Buna göre;

1. Özel güvenlik personeli greve katılamaz.(ÖGHK md:17)
2. Özel güvenlik görevlileri lokavt dolayısıyla işten uzaklaştırılmamaz.(ÖGHK md.18)

5188 sy ÖGHK daki yaptırımlara gelince bunlar adli suç ve cezalar ile idari eylem ve cezalar diye ikiye ayırabiliriz.

1-)5188 sy kanunda öngörülen adli suçlar ve cezalar şunlardır:

a)Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen özel güvenlik iznini almadan özel güvenlik görevlisi istihdam eden kişilere veya kuruluşların yöneticilerine altı aya kadar hapis ve altı milyar lira adli para cezası verilir.

b)Kanunun 5 inci maddesinde belirtilen faaliyet iznini almadan özel güvenlik faaliyetinde bulunan şirketlerin kurucu ve yöneticilerine, bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen izni almadan özel güvenlik birimi oluşturan kurum ve kuruluşların yöneticilerine, bu Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen izni almadan özel güvenlik eğitimi veren kurum ve kuruluşların yöneticilerine bir yıla kadar hapis ve yirmi milyar lira adli para cezası verilir. Bu şekilde cezalandırılan kişiler, özel güvenlik şirketlerinde ve özel güvenlik eğitimi veren kurumlarda kurucu ve yönetici olamazlar.

c)Kanunun 11 inci maddesine göre çalışma izni verilmeyen kişileri özel güvenlik görevlisi olarak istihdam eden kişi, kurum, kuruluş veya şirketlere, çalıştırdıkları her kişi için üç milyar lira adli para cezası verilir. Bu kişiler silahlı olarak

çalıştırılmış ise altı aya kadar hapis ve çalıştırılan her kişi için altı milyar lira adli para cezası verilir.

d) Kanununun 21 inci maddesinde belirtilen özel güvenlik mali sorumluluk sigortasını yaptırmadan özel güvenlik görevlisi istihdam eden kişi; kurum, kuruluş veya şirketlerin yöneticilerine istihdam ettikleri her kişi için üç milyar lira adli para cezası verilir.

e) Kanunda belirtilen faaliyet iznini almadan özel güvenlik hizmeti veya özel güvenlik eğitimi verdiğini ilan eden veya reklâm yapan kişi; kurum, kuruluş veya şirketlerin yöneticilerine altı aya kadar hapis ve on milyar lira adli para cezası verilir. Bu cezalar şirketin faaliyet gösterdiği asliye ceza mahkemelerince verilmektedir. (ÖGHK madde 20)

2-) Kanunda öngörülen idari suç ve para cezaları şunlardır:

a) Diğer kişi, kurum ve kuruluşlara sağlanacak özel güvenlik hizmetini 5 inci maddede belirtilen süre içinde ilgili valiliğe bildirmeyen özel güvenlik şirketlerine her bildirim için bir milyar lira idari para cezası verilir. . (ÖGHK madde 20-a)

b) 6 acı madde uyarınca mülki idare amirlerince istenen ilave tedbirleri almayan kişi; kurum, kuruluş veya şirketlerin yöneticilerine iki milyar lira idari para cezası verilir. . (ÖGHK madde 20-b)

c) 17 nci maddede belirtilen grev yasağına uymayan, ateşli silahını bu Kanuna aykırı veya görev alanı dışında kullanan veya özel güvenlik kimlik kartını başkasına kullandıran özel güvenlik görevlisine bir milyar lira idari para cezası verilir ve bu kişilerin çalışma izni iptal edilir. Bu kişiler bir daha özel güvenlik görevlisi olamazlar. . (ÖGHK madde 20-c)

d) 22 nci madde gereğince tespit edilip giderilmesi istenen eksiklikleri gidermeyen kişi; kurum, kuruluş veya şirketlerin yöneticilerine iki milyar lira idari para cezası verilir. . (ÖGHK madde 20-d)

e) Özel güvenlik görevlisini koruma ve güvenlik hizmetleri dışında başka bir işte çalıştıran kişi, kurum ve kuruluşlara her eylemleri için bir milyar lira idari para cezası verilir. (ÖGHK madde 20-e)

f) 11 inci maddenin ikinci fıkrası ile 12 nci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen bildirimleri süresinde yerine getirmeyenlere bir milyar lira idari para cezası verilir. Bu maddede öngörülen idari para cezaları o yerin en büyük mülki amiri tarafından verilir. Verilen para cezalarına dair kararlar ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde, evrak üzerinden inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İtiraz üzerine verilen kararlara karşı bölge idare mahkemesine başvurulabilir. Bölge idare mahkemesinin verdiği kararlar kesindir. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları, ilgili valilik veya kaymakamlığın bildirim üzerine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre Maliye Bakanlığınca tahsil olunur.(ÖGHK madde 20-f)

2.2.14. Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası

Özel hukuk kişileri ve özel güvenlik şirketleri, istihdam ettikleri özel güvenlik görevlilerinin üçüncü kişilere verecekleri zararların tazmini amacıyla özel güvenlik mali sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadır. Aksine tutum cezayı gerektirmektedir. Özel güvenlik mali sorumluluk sigortasına ilişkin esas ve usuller Hazine Müsteşarlığınca belirlenmektedir.

ÖGH Kanununun 19 ve 20 nci maddeleri 1.1.2006 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girdi. Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Tebliğ hükümlerine göre'' bu sigorta sistemi; özel güvenlik görevlisinin görevi sırasında ve görev alanında özel güvenlik hizmetine dair mevzuat çerçevesindeki görevlerini yerine getirmeleri sırasında üçüncü şahıslara verecekleri zararları, sigorta poliçesinde belirtilen tutara kadar teminat altına almayı amaçlamıştır. Zarara sebebiyet veren olay sonucu ölen, yaralanan, sakatlanan veya maddi zarara uğrayan üçüncü

şahıs/şahıslar veya hak sahipleri bu sigorta sisteminden faydalanmak için işverene veya sigorta şirketine doğrudan müracaat edebilir. Sigortanın kapsamı; özel güvenlik görevlisinin görev alanında ve görev sırasında mevzuat çerçevesinde görevlerini yerine getirirken üçüncü şahıs/şahısların ölüm, sakatlık, yaralanma veya maddi zarara uğraması halinde zarar görenin kendisi veya hak sahibidir. Aynı zamanda işverenin, sigorta konusu olaylar sonucunda kendisine yöneltebilecek haksız taleplere karşı savunmasını da temin eder.’’⁶²

26 Şubat 2005 tarihinde yürürlüğe giren Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Genel şartlarına göre; sigorta ettiren tarafından zarara sebebiyet veren olay öğrenildiği tarihten itibaren beş gün içinde sigortacıya ihbar edilir. İşveren veya zarar gören/hak sahibinin müracaatıyla sigortacı bir hasar dosyası açar. Bu dosyada poliçenin fotokopisi, maddi zarar vukuu bulmuşsa malın faturası/sahiplik belgesi, üçüncü şahıs tedavi görmüşse hastane faturası gibi bazı evrakların yanı sıra zarar görenin genel kolluktaki ifadesi, genel kolluğun tanzim ettiği olay tespit tutanağı, nüfus cüzdanı, banka hesap numarası gibi evraklar bulundurulur. Aşamada, tetkiki istenen ziyan veya hasarın sebep ve mahiyeti ile miktarını poliçe hükümlerine göre belirlemek, diğer hususları tespit etmek, rapor hazırlamak üzere poliçenin genel ve özel şartlarına vakıf ekspertiz ataması yapılır.

Sigorta eksperleri genel kolluk evrakları ile birlikte Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Tebliğinin A.5 maddesinde yazılı teminat dışı hallerin varlığını tetkikle karara varır. Ekspertiz, özel güvenlik hizmetinin eksik ve yetersiz olduğuna veya kusurlu bir hizmet sonucu vukuu bulduğuna kanaat getirmişse (Örn: 3000 m2 açık alana sahip otoparkta bir ÖGG istihdam edilmişse, zor kullanma yetkisinde orantılılık ilkesine aykırı davranılması gibi) teminat dışı halin varlığına karar getirebilir. Bu durum karşısında sigorta ettiren (işveren), kendisinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu özel güvenlik görevlilerinin kusuru bulunmaksızın, zararın meydana gelmemesi için hal ve şartların gerektirdiği bütün dikkat ve özeni gösterdiği veya bütün dikkat ve özeni göstermiş olsa dahi zarara sebebiyet veren olayın meydana gelmesini engelleyemeyeceğini ispat ederse sorumluluktan kurtulabilmektedir.⁶³ Sigorta ettiren,

⁶² <http://www.tsrbsb.org.tr/tsrbsb/Mevzuat/Yururlukteki+Mevzuat/Genel+Sartlar.11.10.2009>

⁶³ <http://www.ozefeguvencilik.com.tr/article.asp>, Alper Uzungüngör.12.10.2008

sigorta eksperinin hazırladığı rapora karşı yargıya başvurmak suretiyle itiraz davası açabilir. Zarar gören/hak sahibi doğrudan sigortacıya müracaat ettiği takdirde ve eğer riziko, Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Tebliği hükümlerine aykırı hal içinde gerçekleşmemişse sigortacı sekiz gün içinde poliçedeki teminat tutarını ödemekle mükelleftir.

Tazminatın bu süre içinde haklı bir neden olmaksızın ödenmemesi halinde, sigortacı temerrüde düşmüş olur ve ödenmemiş tazminat tutarına yasal temerrüt faizi uygulanır. Temerrüt faizi teminat sınırları içinde yapılmış ödeme sayılmaz. Bu sigorta, zarar görenin/hak sahibinin maddi ve manevi tazminat davası talep etme hakkı'na engel değildir. Dava açılması halinde, sigorta poliçesinde yazılı sınırlara kadar davanın takip ve idaresi sigortacıya aittir. Sigorta ettiren, sigortacının göstereceği avukata gereken vekâletnameyi vermek zorundadır. Sigortacı dava masrafları ile avukatlık ücretlerini öder. Şu kadar ki, hükmolunan tazminatın sigorta bedelinden fazla olması halinde, sigortacı bu masrafları sigorta bedelinin tazminata oranı dâhilinde öder. Sigorta ettiren veya özel güvenlik görevlileri aleyhine cezai kovuşturmayla geçilmesi halinde ise Sigorta ettirenin izniyle sigortacı da savunmaya iştirak eder. Bu takdirde sigortacı sadece seçtiği avukatın giderlerini öder. Cezai kovuşturmadan doğan bütün giderler ve muhtemel para cezaları, manevi tazminat talepleri, terör ve sabotajlardan dolayı yöneltilebilecek zarar talepleri sigorta teminatı dışındadır.

Gerçekleşeceği belli olmayan, özel güvenlik görevlisi ile sigortacının iradesi dışında meydana gelebilecek rizikonun gerçekleşmesi halinde sigorta ettirenin bir takım yükümlülükleri vardır. Bunlar, Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Tebliğinin B.2 maddesinde aşağıdaki şekilde sayılmaktadır:

a) Sorumluluğunu gerektirecek bir olayı, haberdar olduğu andan itibaren 5 gün içinde sigortacıya ihbar etmek,

b) Gerekli koruma ve kurtarma önlemlerini almak ve bu amaçla sigortacı tarafından verilecek talimatlara uymak

c) Sigortacının talebi üzerine, zarara sebebiyet veren olayın nedeni ile hangi hal ve şartlar altında gerçekleştiğini ve sonuçlarını tespiti, tazminat yükümlülüğü ve miktarı

ile rücu hakkının kullanılmasına yararlı olabilecek, elde edilmesi mümkün bilgi ve belgeleri gecikmeksizin vermek,

d)Zarardan dolayı dava yoluyla veya başka yollarla bir tazminat talebi karşısında kaldığı veya aleyhine cezai kovuşturmaya geçildiği hallerde, durumdan sigortacıyı derhal haberdar etmek ve zarar talebine ve/veya cezai kovuşturmaya ilişkin olarak almış olduğu ihbarname, davetiye ve benzeri tüm belgeleri derhal sigortacıya vermek,

e)Sigorta konusuyla ilgili başka sigorta sözleşmeleri varsa, bunları sigortacıya bildirmektir. Mevzuata bakıldığında sigortacının da sigorta ettirene karşı rücu etme hakkı bulunduğunu görmekteyiz. Sigortacı; sigorta sözleşmesine hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda işverene rücu edebilecektir. İşverene tazminatı gerektiren olayın şartları, tebliğde aşağıdaki maddelerde açıklanmıştır.

a)Sigorta ettirenin veya özel güvenlik görevlilerinin kasti bir hareketi veya ağır kusuru,

b)Uyarıcı, uyuşturucu, keyif verici maddeler veya alkol kullanılması,

c)Özel güvenlik görevlilerinde bulunması gereken şartlara uymayan personel çalıştırılması sonucunda meydana gelmesi hallerinde sigorta ettirene rücu edilir.

“ Netice olarak özel güvenlik mali sorumluluk sigortasının nasıl bir sigorta sistemi olduğu sorusu akla gelebilir. Mevcut düzenleme ile bu tebliğin teknik anlamda bir bütünlük sağladığı söylenebilirse de amaç yönünden tamamlayıcı özellikte bulunmadığını ifade edebiliriz. Çünkü tebliğin üçüncü şahıslar ile birlikte özel güvenlik görevlilerini de kapsama alacak şekilde genişletilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Teminat dışı hallere hüküm getiren muğlâk düzenlemelere açıklık getirilerek mağduriyetlerin önleneceğini görebiliyoruz.”⁶⁴Muğlâk ifadeler konunun tam anlamı ile anlaşılmasını engellemektedir. Bu nedenle kanun yapıcı tebliğde oluşan muğlâklığı gidermelidir.

Kanunda öngörülen özel güvenlik mali sorumluluk sigortası, Türkiye'de ilgili branşta çalışmaya yetkili olan sigorta şirketleri tarafından yapılır. Bu sigorta şirketleri

---

⁶⁴ <http://www.ozefeguvencik.com.tr/article.asp>, Alper Uzungöçör. 12.10.2008

özel güvenlik mali sorumluluk sigortasını yapmakla yükümlüdürler. Bu yükümlülüğe uymayan sigorta şirketlerine Hazine Müsteşarlığınca sekiz milyar lira idari para cezası verilir. Bu para cezasının tahsilinde ve cezaya itiraz usulünde ÖGHK 20 nci maddenin ikinci fıkrası hükümleri uygulanır.

İçişleri Bakanlığı ve valilikler özel güvenlik hizmetleri kapsamında, özel güvenlik birimlerini, özel güvenlik şirketlerini ve özel güvenlik eğitimi veren kurumları denetlemeye yetkilidir. Denetimin mahiyeti, kapsamı, usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Denetim sonucu tespit edilen eksikliklerin ilgili kişi, kurum, kuruluş ve şirketlerce verilen süre içinde giderilmesi zorunludur.

Amacı dışında faaliyet gösterdiği veya suç kaynağına dönüştüğü tespit edilen şirketlerin ve özel eğitim kurumlarının faaliyet izni iptal edilir. Bu şekilde faaliyet izni iptal edilen şirketlerin veya kurumların, kurucu ve yöneticileri, özel güvenlik şirketlerinde ve özel güvenlik eğitimi veren kurumlarda kurucu ve yönetici olamazlar.

Özel güvenlik görevlileri Türk Ceza Kanununun uygulanmasında memur sayılır. Bunlara karşı görevleri sebebiyle suç işleyenler Devlet memurları aleyhine suç işlemiş gibi cezalandırılır.

Özel güvenlik şirketlerine ve özel güvenlik eğitimi verecek kurumlara faaliyet izni verilmesi için on milyar lira, özel güvenlik görevlilerine çalışma izni verilmesi için iki yüz milyon lira ruhsat harcı alınır ve bu harç mal sandığına yatırılır.

ÖGH Kanununun 19 uncu maddesinde belirtilen adli para cezaları, 20 inci maddesinde belirtilen idari para cezaları, 21 inci maddesinde belirtilen idari para cezası, 24 üncü maddesinde belirtilen ruhsat harçlarına ilişkin miktarlar her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranına göre artırılır.

2.3.15. Özel Güvenlik Görevlisinin Denetimi

ÖGG'leri bağımsız, keyfi görev yapamazlar. Örneğin İçişleri Bakanlığı, bu Kanun hükümlerinin gereken şekilde yerine getirilip getirilmediğini ve özel güvenlik teşkilatının çalışma ve işleyiş durumlarını denetleyebileceği gibi Valiler, İl Jandarma Alay Komutanlığı veya İl Emniyet Müdürlüğü aracılığı ile her zaman denetlenebilir. (ÖGHK madde 22)

İl Jandarma Alay Komutanları ve İl Emniyet Müdürleri kendi sorumluluk bölgelerinin sınırları içinde bulunan ve bu Kanun kapsamına alına kuruluşların özel güvenlik teşkilatını denetim ve gözetim altında bulundurlar. Diğer kanunlar ile mülki idare amirlerine ve özel mevzuatı ile de o kuruluşun yetkilerine tanınan denetleme hakkı saklıdır. Bakanlık ve valilikler, Kanun ve bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilip getirilmediğini, yasak uygulama ve davranışların bulunup bulunmadığını ve amaç dışında faaliyet gösterilip gösterilmediğini tespit etmek amacıyla, özel güvenlik şirketlerini, özel güvenlik birimlerini ve özel eğitim kurumlarını her zaman denetleyebilir. (ÖGHK madde 22/2)

Havalimanı ve deniz limanlarının denetiminde, uluslar arası anlaşmalar ve 25.7.1997 tarih ve 97/9707 sayılı Sivil Hava Meydanları, Limanlar ve Sınır Kapılarında Güvenliğin Sağlanması, Görev ve Hizmetlerin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilip getirilmediği göz önünde bulundurulur.

EGM' nün 03.11.2004 gün ve 3256-197111 sayılı emir yazısına göre Denetim sırasında, faaliyet izninin ve personelin çalışma izinlerinin geçerli olup olmadığı; özel güvenlik görevlileri için mali sorumluluk sigortasının yaptırılıp yaptırılmadığı; üçüncü kişilere verilen koruma ve güvenlik hizmetlerine ilişkin sözleşmelerin usulüne uygun düzenlenip düzenlenmediği ve bu sözleşmelerin zamanında valiliğe bildirilip bildirilmediği; görev alanına uyulup uyulmadığı; silah ve teçhizatın ruhsatlı olup

olmadığı ve bunların usulüne uygun korunup korunmadığı; kayıt ve defterlerin usulüne uygun tutulup tutulmadığı; eğitim hizmetlerinin bu Yönetmelik hükümlerine uygun yürütülüp yürütülmediği, Kanun ve bu Yönetmeliğin diğer hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı ve amaç dışında faaliyet gösterilip gösterilmediği incelenir.

Denetim sonucu düzenlenen raporun bir sureti denetlenen birimin dosyasında muhafaza edilir, diğer sureti valiliğe, ilgisine göre bir sureti de Bakanlığa sunulur.

Denetim sonucunda tespit edilen eksiklikler ilgili kişi, kurum, kuruluş ve şirkete yazılı şekilde bildirilerek bu eksiklikleri gidermesi için eksikliğin niteliğine göre asgari yedi gün süre verilir. Bu süre sonunda eksiklikler giderilmediği takdirde veya denetim sonucu konusu suç teşkil eden uygulamalar tespit edildiğinde Kanunun 19 uncu ve 20 nci maddesinde belirtilen cezalar uygulanır.

Ayrıca, amacı dışında faaliyet gösterdiği veya suç kaynağına dönüştüğü tespit edilen şirketlerin veya özel eğitim kurumlarının faaliyet izni Bakanlıkça iptal edilir.

ÖGHKUIY 'ce Denetlemede Göz önünde Bulundurulması Gerekenler:

1. Özel güvenlik teşkilatı personelinin İçişleri bakanlığınca tespit edilen sayıda istihdam edilip edilmediği,
2. Görevlendirilen özel güvenlik teşkilatı personelinin asli kadro ve görevlerinde çalıştırılıp çalıştırılmadığı
3. Özel güvenlik teşkilatına ait silah, teçhizat, vasıta ve aletlerin öngörülen nitelik ve nicelikte olup olmadığı,
4. Kuruluşun korunması ve güvenliğinin sağlanması için saptanan fiziki diğer ek önlemlerin alınıp alınmadığı,
5. Genel zabıta ile haberleşme tesisine yönelik araç ve gereçlerin olup olmadığı ve bunların işlerliği,

6. Koruma planında belirtilen hususların gereği gibi yerine getirilip getirilmediği,

7. Koruma ve güvenlik hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesi amacıyla sınırlı olmak üzere ilgili belge ve kayıtların tutulup tutulmadığı,

8. Özel güvenlik teşkilatı mensuplarının hizmet yürütmede yeterli olup olmadıkları,

9. Personelin hizmet içi eğitimlerinin yaptırılıp yaptırılmadığı,

10. Koruma ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesindeki sair aksaklık ve noksanlıkların mevcut olup olmadığı incelenir ve tespit edilir.

Tespit edilen aksaklık ve noksanlıkların belli süre içerisinde düzeltilmesi ve giderilmesi kuruluşun yetkililerine bildirilir ve neticesi takip edilir.

Denetim sonucuna göre alınacak önlemler:

a) Koruma ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesine esas teşkil edecek tesis, silah, teçhizat, vasıta ve aletlerle benzeri hususlarda tespit edilen aksaklık ve noksanlıkların belli bir süre içinde düzeltilmesi ve giderilmesi kuruluşun yetkililerine bildirilir. Kuruluş yetkililerince, bu aksaklık ve noksanlıkların verilen süre içinde giderilmesi veya tamamlattırılması zorunludur.

b) Tutum ve davranışları sebebiyle cezalandırılmaları icap eden veya görevlerindeki başarılarından ötürü ödül verilmesi uygun görülen personelin durumu kuruluş yetkililerine bildirilir. Bunlar hakkında o kuruluşun statüsünde belirtilen usullere göre gerekli işlem yapılır.

c) Özel güvenlik teşkilatında görevli personelden, hizmeti yürütmede kifayetsizlikleri veya bu hizmetin mahiyetine uygun olmayan davranışları nedeniyle çalışmalarını uygun görülmeyenler kuruluşun yetkililerine bildirilir. Kuruluş yetkilileri bu kimseleri güvenlik görevinden uzaklaştırmak mecburiyetindedirler.

İçişleri Bakanlığı ve valilikler özel güvenlik hizmetleri kapsamında, özel güvenlik birimlerini, özel güvenlik şirketlerini ve özel güvenlik eğitimi veren kurumları denetlemeye yetkilidir. Denetimin mahiyeti, kapsamı, usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Özel mevzuatı ile denetleme hakkı saklı tutulan kuruluş yetkililerinin yaptığı denetlemelerde kuruluşun korunması ve güvenliğinin sağlanmasına ilişkin olarak tespit edilen hususlardan gerekli olanlar valiliğe bildirilerek uygun görülenler valiliğin onayı ile uygulamaya konulur.

2.3.16. Özel Güvenlik Görevlisinin Ceza Uygulanmasında Görevinin Niteliği

ÖGG ceza uygulamasına 2495 sy kanuna göre bakacak olursak Özel güvenlik personeline ilişkin cezalar:

2495 sy Kanununun 12 nci maddesinin 2 nci fıkrasına aykırı olarak silah, cephane ve teçhizatını görev alanı dışında taşıyanlar ve bunların herhangi bir şekilde başkalarının eline geçmesine sebep olanlar, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, 6 aydan 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar. Hükmün kesinleşmesi üzerine bu şahısların görevlerine son verilir.

2495 sy Kanununun 22 nci maddesine aykırı hareket edenler hakkında 6 aydan 1 yıla kadar hapis ve 5000 liradan 50 000 liraya kadar ağır para cezasına hükmolünür. Hükmün kesinleşmesi üzerine bu şahısların görevlerine son verilir.

2495 sy Kanununun 23 üncü maddesine aykırı hareket edenler hakkında 6 aydan 1 yıla kadar hapis ve 5000 liradan 50 000 liraya kadar ağır para cezasına hükmolünür.

5188 ve 2495 sy kanunların her ikisinde Özel güvenlik görevlileri Türk Ceza Kanununun uygulanmasında memur sayılır. (ÖGHK madde 23 ve 2495 sy kanun madde 13)

Bunlara karşı görevleri sebebiyle suç işleyenler Devlet memurları aleyhine suç işlemiş gibi cezalandırılır.

5188 sy Kanununun 20 inci maddesinde belirtilen hallerde, suça ilişkin tutanaklar eklenmek suretiyle, ilgili kişi ve kuruluşa en az yedi gün süre verilerek savunması istenir. Savunması yeterli görülmeyenlere ilçelerde kaymakamın, illerde valinin onayı ile idari para cezası verilir.

Para cezası verilmesine ilişkin onaylar yedi gün içinde ilçelerde mal müdürlüklerine, illerde defterdarlığa gönderilir.

Bu maddede öngörülen idari para cezaları o yerin valilik veya kaymakamlığının bildirim üzerine 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre Maliye Bakanlığınca tahsil olunur.

2.3.17. Özel Güvenlik Görevlisinin Sosyal Hakları ve Hukuki Durumu

ÖGG ‘nin 2495 sy kanunda sosyal hakları nelerdi? Bu yeni kanun neler getirdi? Sorularını bu bölümde cevaplandırmaya çalıştık.

2495 sayılı kanununa göre Personelin atanması, statüsü ve özlük hakları:

Özel güvenlik teşkilatına, alınması ilgili kuruluşça istenen personel hakkında Emniyet Müdürlüğüne gerekli güvenlik soruşturması yapıldıktan sonra uygun görülenler valiliğin tasvibi üzerine kuruluşça göreve alınır.

Özel güvenlik teşkilatında görevli personel, statü ve özlük hakları bakımından, genel olarak bağlı buldukları kuruluşun mevzuatına tabiidir.

2495 sayılı kanuna göre özel güvenlik görevlisinin işe alınması ve sosyal hakları ve hukuki durumu şu şekilde idi.’’Bir kimsenin işçi niteliğindeki özel güvenlik görevlisi olabilmesi için görev yapacağı kuruluşun işvereniyle arasında bir hizmet

sözleşmesinin varlığı zorunludur.(BK.313, İşK.1) Hizmet sözleşmesi yapılış konusundaki genel kurallar şüphesiz 2495 sy. Yasayla bağdaştığı taktirde ve nispette burada da geçerlidir fakat bir kimsenin özel güvenlik görevlisi için aranan bu genel koşullar dışında 2495 sy. Yasanın öngördüğü

a) Türk vatandaşı olmak,

b) En az ortaokul mezunu bulunmak,

c) Muvazzaf askerlik hizmetini tamamlamış olmak,

d) Ağır hapis veya taksirli suçlar hariç olmak üzere altı aydan fazla hapis yahut affa uğramış olsa bile zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtekârlık, emniyeti suiistimal, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı bir fiilden dolayı hükümlü bulunmamak,

e) Kamu haklarından kısıtlı olmamak,

f) Yasa dışı ideolojik amaçlı faaliyetlere, anarşi ve terör eylemlerine herhangi bir suretle karışmamış veya katılmamış olmak,

g) Görevini yapmasına engel olabilecek vücut veya akıl hastalığı veya vücut sakatlığı ile özürlü bulunmamak,

h)Yapılacak soruşturma sonucu, başvurma tarihine göre son beş yıl içinde herhangi bir siyasi partiye üye olmamak veya siyasi partinin organları veya bağlı kuruluşlarında görev yapmamış bulunmak şartını da taşıması gerekir.(ÖGK. 1)

2495 sy “Yasa da üzerinde durulmayan fakat genel hükümlere (AY:10) göre çıkartılabilecek bir sonuç da özel güvenlik görevlisinin kadın veya erkek olmasının mümkün bulunduğudur. Bu arada belirtmeliyiz ki bir kimsenin özel güvenlik görevlisi olabilmesi için Türk vatandaşı olması zorunlu bulunduğundan yabancı birisinin böyle bir görevde çalıştırılmak üzere hizmet akdiyle işe alınması mümkün değildir. Böylece “Türkiye’deki Türk Vatandaşlarına Tahsis Edilen Sanat ve Hizmetler Hakkında Kanun” (kısaca 2007 sy. Kanun) dışında bir yasa ile de yabancılara yasak bir çalışma alanı öngörülmüş bulunmaktadır. Ancak bu noktada dikkate değer bir husus, Türk Soylu Yabancıların özel güvenlik görevlisi olarak işe alınmak üzere geçerli bir şekilde hizmet akdi yapmalarının mümkün bulunup bulunmadığıdır. Bilindiği üzere 25.09.1981 tarih ve 2527 sy. Kanun (ki biz kısaca Türk Soylu Yabancılarla İlgili Kanun diyebiliriz.) Türk Soylu Yabancıların yasalarda Türk Vatandaşlarının yapabileceği belirtilen sanat ve işlerde çalıştırılabilmelerine imkân tanımaktadır. (TSYHK.3 vd.) Acaba bu yasa

hükümleri çerçevesinde Türk Soylu bir yabancıнын özel güvenlik görevlisi olarak işe alınması mümkün müdür? Sorusuna net bir cevap bulmak zor ise de, 2527 sy. Yasa'nın bir hükmünün bunları kapsayıp kapsamayacağı tartışılabilir. Gerçekten Türk Soylu Yabancılarla ilgili bu kanun Türkiye'de ikamet eden Türk Soylu Yabancıların "Türk Silahlı Kuvvetleri" ve "Güvenlik Teşkilatı" hariç olmak üzere kamu/özel kuruluş veya iş yerlerinde çalışabilmelerine olanak sağlamayı amaçladığını belirten (TSYK. 1), konumuzla ilgili bir hüküm içermektedir. Zira yasanın Türk Soylu Yabancılara kapadığı alanlardan birisi "Güvenlik Teşkilatı" dır. Bununsa polis, vs. gibi devlete ait resmi güvenlik teşkilatı gibi kamu veya özele ait iş yerlerindeki özel güvenlik teşkilatını da kapsadığı sonucuna varılabilir." ⁶⁵

Özel güvenlik görevlilerinin kurum içi ve kurum dışı atamaları personelin çalıştığı kurum tarafından yapılarak ilgili valiliklere bilgi verilecektir. Kimlik tanıtma kartı beş yıl süreyle geçerli olduğundan, personel yeni atandığı yerde kimlik kartı üzerinde yazılı olan geçerlilik süresince aynı kimlik kartını kullanabilecektir.

Özel güvenlik personelinin, 5188 sy kanun Yönetmeliğın "Sağlık Şartları" başlıklı 18 inci maddesinde belirtilen şartlardan birini kaybetmesi veya kurumunca sağlık nedeniyle başka bir göreve atanması halinde, özel güvenlik görevlisi kimlik kartı iptal edilerek özel güvenlik kadrosundan çıkartılacaktır.

Özel güvenlik teşkilatı personelinin,5188 sy Kanunda belirtilen görevlerinden dolayı yaralanma, sakatlanma veya ölmeleri halinde, 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkındaki Kanun ile bu Kanuna ilişkin yönetmelikte gösterilen esas, ölçü ve usule göre ilgili kuruluş tarafından nakdi tazminat ödenir ve bağlı oldukları sosyal güvenlik kurumunca aylık bağlanır. Ancak, personelin tabi olduğu mevzuatta, toplu sözleşme veya hizmet akitlerinde güvenlik göreviyle ilgili olarak meydana gelebilecek yaralanma, sakatlanma ve ölüm hallerinde tazminat ödenmesi

---

⁶⁵ Akyigit.,a.g.m.,s.7

öngörölmüş ise, mükerrer ödeme yapılmaz, miktarca yüksek olan ödenir.

5188 sy Kanununun 10 uncu ve Yönetmeliğinin 18 inci maddelerinde belirtilen “sağlık şartları” ile ilgili olarak silahsız olarak görev yapacak özel güvenlik görevlilerinden istenecek sağlık raporunun devlet hastanelerinden alınması şartı bulunmamaktadır. Yönetmelikte belirtilen psikiyatri, nöroloji, göz, kulak burun boğaz ve ortopedi bölümleri bulunan özel yada resmi hastane veya polikliniklerden ilgili uzman doktorlarca imzalanmış “özel güvenlik görevlisi olur” raporu yeterli kabul edilecektir.

Bu Kanununun yürürlüğe girdiği tarihte 2495 sayılı Kanuna göre kurulmuş olan özel güvenlik teşkilatlarına özel güvenlik izni, özel güvenlik görevlilerine de beş yıl süreyle çalışma izni verilmiş sayılmaktadır.

22.7.1981 tarihli ve 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanuna göre kurulmuş olan özel güvenlik teşkilatlarında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte istihdam edilmekte olan özel güvenlik görevlileri için lise mezunu olma şartı aranmamaktadır.

5188 sy kanunda madde 17 ve 18 ‘de ÖGG’ ne grev yapma ve sendikaya üye olma yasağı getirildi. Bu yasağın 2495 sy kanunda da varidi.(2495 sy kanun madde 21)Yine keza aynı şekilde ÖGG lokavtla işten çıkartılamaz.

ÖGG çalıştıran şirketler sakat ve hükümlü olarak ÖGG alamazlar.ÖGG sosyal haklar açısından işçi olarak değerlendirilmektedir. Ancak görevi başında işledikleri veya onlara karşı işlenen suçlar açısından memur sayılırlar.

ÖGG ‘nin alacağı ücret ve haklar ilgili şirketle yaptığı sözleşme ile tespit edilmektedir. Bu ücret asgari ücretten aşağıda olmamasına dikkat edilmektedir. İşten çıkarmada da alınacak tazminat yine iş sözleşmesinde yazıldığı kadar olmakta veya 2330 sy kanun çerçevesinde hareket edilmektedir.

Yine ÖGG ‘nin sosyal hakları ve ücretlendirilmesi hususunda bir öğretim görevlisi şunlara değinmemektedir.’’Özelleşen güvenlik firmaların sadece kârı düşündüğünü belirtmiştik. Bu firmaların sosyal fayda sağlamak ve mal ve hizmetler yönünden oldukça başarısız oldukları görülmektedir. Bazı özel güvenlik görevlilerinin ise kendilerini bir bekçi veya “arama makinesi” olarak gördükleri söylenebilir. Özelleşen güvenlik firmalarının artması ve rekabetin amansız bir biçime dönüşmesi işte maliyetleri artırmakta ve özel güvenlik görevlilerinin sosyal haklarında olduğu gibi sosyal yardım görevinden hiç bahsedilmemektedir. Hukuku bilmeyen yetkilerini bilmeyen özel güvenlik görevlileri kendilerini nereye koyacaklarını da bilmemektedirler. Bu da vatandaş gözünde “sevimsizlik”uyandırmaktadır.’’⁶⁶

---

⁶⁶ http://www.paradoks.org/makale/yil4_sayi2/nabanoz42.pdf. 12.10.2009

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AVRUPA BİRLİĞİ MEVZUATLARINDA ÖZEL GÜVENLİK VE TÜRKİYE'DEKİ DURUMLA KARŞILAŞTIRILMASI

3.1. AVRUPA BİRLİĞİ'NDE ÖZEL GÜVENLİK KURUMLARI VE ÇALIŞMALARI

Konuya girmeden önce kısaca Türkiye'nin AB sürecini kısaca değinmek istedik. Pek tabii ki bu süreçten bahsederken önce genel bir giriş yaparak AB'ne genel den özele doğru bir yol izledik. "Türkiye'nin AB üyeliği Türk dış politikasının en nihai amaçlardan birini oluşturmaktadır. Bu süreçte, Türkiye'nin AB üyeliğinin bütün yükümlülerini yerine getirmesi ve demokratik çizgiden çıkmaması gerekmektedir. Fakat Türkiye'nin AB müktesebatını kendi kanunlarına uyarlamak ve uygulamakla ilgili olan sorumluluklarını yerine getirmesi ve Kopenhag kriterlerinin özellikle demokratik değerler ile ilgili olan kısımlarını tamamen karşılaması, Türkiye'nin üyeliği için ne yazık ki yeterli olmayacaktır. Türkiye'nin üzerine düşen müzakereleri soğukkanlılıkla yürütmek, demokratik reformlara devam etmek ve yapılan reformları hayata geçirmektir..."⁶⁷

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdüler Vakfı'nda (TESEV) bu konuya ilgili fikirlerini şu şekilde ortaya koymaktadır. "Bilindiği gibi, Türkiye'nin üyeliğinin Birliğe en önemli katkılarından birinin, geniş anlamı ile güvenlik alanında olacağı görüşü Türkiye'de ve Avrupa'da sık sık tartışılmaktadır. Söz konusu görüş sıklıkla dile getirilmesine rağmen, Türkiye'nin somut katkısının ne olacağı, AB'nin güvenlik politikasından ne anlaşılması gerektiği ve bu politikanın nasıl işlediği tam olarak anlaşılmamaktadır. Amacımız bu sorulara netlik kazandırmak ve 11 Eylül sonrası yaşanan gelişmeler ışığında, Türkiye'nin AB güvenliğinde oynadığı ve oynaması

⁶⁷ Müftüler, M.B.; Türkiye AB İlişkilerinde Güvenlik Boyutuna Bir Bakış, İstanbul, 2006, s.13

muhtemel rolün altını çizmektedir.”⁶⁸ Ayrıca 4 Kasım 1998’ de Komisyon’ un 12 aday ülke için hazırladığı ilk Düzenli Rapor serisinde Türkiye de yer almaktadır. Komisyon, bu ilk Düzenli Raporu, ‘Türkiye için hazırlanan Avrupa Stratejisi’ nin, Ankara Anlaşması 28. Madde ve Kopenhag Kriterleri çerçevesinde gözden geçirileceğine değinen Lüksemburg AB Konseyi’ nin talebine bir yanıt olarak sunmuştur. Bu nedenle rapor ‘Kopenhag Kriterlerini temel alan bir değerlendirme yapmaktadır. Buna göre, ‘Demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını, azınlıklara saygıyı ve azınlıkların korunmasını teminat altına alan kurumların istikrarını sağlamak’ şeklindeki siyasi kritere göre Türkiye henüz yolun başındadır. Kamu otoritelerinin işyerindeki aksaklıklar, insan hakları ihlalleri, odu üzerinde sivil denetim olmayışı, Güneydoğu sorununa sivil bir çözüm bulunamaması bu madde altında sıralanan konulardan bazılarıdır. Tabi olarak ele almak gerekirse bu zor bir süreçtir. Bu zor süreçte her kurum ve kuruluşa görev düşmektedir. Özel Güvenlik sektöründe bu zor süreçte üstüne büyük sorumluluklar ve görevler almaktadır.”⁶⁹

Güncel hayatımızda güvenliğin sağlanması hayatımızı idame ettirebilmek için artık en gerekli noktalardan biri haline geldi. Ağırlaşan hayat koşulları, iç göç, eğitimsizlik ve ışıltı hayatlara özlem insanları kendilerinin olmayana çalışmadan sahip olmak için alternatif yollar aramaya yöneltmektedir. Bu ise, insanların yasal olmayan yollara başvurmalarına neden olmakta ve özlem duyulan şeylere sahip olanların can ve mal güvenliğini tehdit etmektedir. Bu noktada Devletçe sağlanan genel güvenlik ise yetersiz-ilgisiz kalabilmektedir. Bu hayat şartlarının yaşandığı AB’deki insanlar da bu yüzden AB’de de özel güvenliğe başvurmaktadır. Nitekim AB özel güvenlik sektöründe etkin faaliyet gösteren kurumlara bakacak olursak; UNI-Europa(Avrupa Birliği İşçi ve Çalışanlar Sendikası Birliği) ve CoESS(Avrupa Birliği Özel Güvenlik Şirketleri ve Çalışanları Birliği) ilk başta gelir. Başka bir kaynaktan bu kurumlar için’’Bunlar Avrupa Birliği içinde özel güvenlik sektörünün ün’de faaliyet gösteren kurumlardır. UNI-Europa

⁶⁸ Güvenlik Sektörü Reformu.<http://www.tesev.org.tr>,07.10.2009

⁶⁹ C. Uysal; ‘‘Türkiye Avrupa Birliği İlişkilerinin Tarihsel Süreci’’, Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, S. 1, Antalya 2003, s. 140 – 153.

ve CoESS özel güvenlik konusunun içeriğini tanımlayacak bir başlangıç yapmaktadır.’’⁷⁰Şeklinde bahsedilmektedir.

‘‘CoESS (Confederation of European Security Services-Avrupa Özel Güvenlik Hizmetleri Konfederasyonu)26 Ekim 1989 ‘da İtalya’nın başşehri Roma’da AB üye ülkelerin ve diğer Avrupa Ülkelerinin katılımı ile kurulmuştur. CoESS amacı; Avrupa’da faaliyet gösteren Özel Güvenlik Organizasyonlarının ve onların sunduğu hizmetleri bir şemsiye altında toplamak dır dır.’’⁷¹Ülkemizde GÜSOD (Güvenlik Servisleri Organizasyon Birliği Derneği),CoESS üyesi ve Türkiye temsilcisidir.

‘‘UNI-Europa ve CoESS’in son 15 yıl içerisinde ortaya çıkardığı bilinç artık yavaş yavaş sonuçlarını göstermeye başlamaktadır.’’⁷²Avrupalı kurumlar, milli otoriteler, şirketler ve müşteriler güvenlik hizmetlerini ticari olarak daha az düşünmektedirler. Onlar şimdi özel güvenliğin önemini vurgulamaktadır. Ayrıca halkın güvenlik konusunda yaptığı sosyal tartışmada özel güvenlik sektörünün doğru çalışma koşullarını tanımlarken gerçek bir katılımcı rolü oynamaktadırlar. Avrupa özel güvenliği ticari olarak değerlendirmemesi, tamamen sektörün vazgeçilmezi olarak görmektedir’’.AB ‘de ÖG’in bugün yüz yüze gelmesi gereken baskı ve zorluklar birden fazladır. Zorlukları azaltmak ve Avrupa piyasasında serbest hizmet hareket engellerini kaldırmak AB’ nin temel hedefleri arasındadır. Şirketlere, çalışanlara ve müşterilere daha fazla netlik sağlayan ve yönetim düzeyinde dalgalanmaları azaltabilen hizmet, piyasasının işleyişini geliştiren araçlara doğru eğilim olsa da, CoESS ve UNI-Europa, Avrupa özel güvenlik sektörünün işleyişini belirleyen düzenlemelerin basit olarak

---

⁷⁰ Solak,a.g.e.,s.1

⁷¹ www.coess.org.10.10.2009 ceviren,Gürkan Bakkal

⁷² Solak,a.g.e.,s.1

düşünülemeyeceğini kabul etmektedir.’’⁷³

‘‘ CoESS ve UNI-Europa, özel güvenlik sektörünün kendi yolunu izlemesi gerektiğini ve yöneticilerin uygulamayla ilgili hizmetlerden muaf tutulmasını gerektiğini düşünmektedir.’’⁷⁴ Özel güvenlik sektörünün Avrupa'ya uyum sağlaması tüm projelere anahtar rol oynamıştır. Bazı Avrupa ülkeleri, çoktan ayrıntılı yasaları çıkarmıştır. Bu tip kanun ve düzenlemeler, sektörün ilerlemesi için gelecekteki Avrupa uyumuna bir temel oluşturmaktadır. Yukarı doğru uyum sağlamak için somut nedenler vardır. Milli düzenlemeler bazen yoktur, bazen yetersizdir ve sektör ihtiyaçlarını profesyonelce karşılanmasını garanti edememektedir. Bunlar bir ülkeden öbürüne değişiklik gösterir ve Avrupa bütünleşmesinin tüm imkânlarından yararlanmayı engellemektedir.

Bugün hava meydanları, deniz limanları, ulaşım şirketleri, güvenlik şirketleri gibi çeşitli önemli faktörler savaş ve terörizm yüzünden risklerle yüz yüze kalmaktadır. Güvenlik hizmeti sağlayıcıları, ulusal hükümlere güvenlikle ilgili büyük sorumluluklar empoze eden son Avrupa kanunları ışığında, güvenliğin zincirinde tek bir halka olarak sınırlı bir rol oynar. Bununla birlikte özel güvenlik hizmeti sağlayıcılarına düşen sorumluluğun yıkıcı bir terör saldırısında sınırsız olduğu doğrudur.

ÖG Hizmetlerinde Avrupa modelinin özelliklerini şu şekilde çerçeveselendirebiliriz. Bu çerçeveyi şekillendirirken Avrupa Modelini de izah etmiş olacağız. Bu model, belirli ilkelere bağlıdır. ‘‘CoESS veUNI-Europa’nın gözünde bu ilkeler gerekli asgari profesyonellik ve kaliteyi garanti edecek şartları oluşturmaktadır. CoESS ve UNI-Europa, bu ilkeleri, Avrupa modelinin arkasında Temmuz 2003’te kabul ettikleri etik kurallarla tanımlarlar. Bu kurallar bütün Avrupa’da özel güvenlik şirketlerindeki etiği yüksek seviyede garanti etmek için, bazı standartları ortaya çıkarmayı amaçlar. Sektördeki bütün çalışanlar ve işverenler tarafından uygulanacak

---

⁷³ Solak,a.g.e.,s.2.

⁷⁴ Solak,a.g.e.,s.3.

temel tavsiyelerin bir listesini içerir. Pek çok Avrupa ülkesinde katı düzenlemeler, özel güvenlik şirketleri faaliyetlerinin oluşturulmasını ve yerine getiriliş tarzını belir. CoESS ve UNI-Europa, bu sektördeki tüm şirketlerin bu düzenlemelere uyması gerektiğini ve bu düzenlemelerin olmadığı ve az geliştiği her ülkede bunları geliştirmeye çalışmanın hem işveren hem de çalışanların görevi olduğunu düşünmektedir. Bu kural aracılığıyla CoESS ve UNI-Europa, yetkileri düzenlemek veya personeli seçip işe almak amacıyla adil bir sistem ihtiyacını duymaktadır. Her seviyede ve özellikle işe yeni alınanların temel eğitimleri konusundaki rolün önemi, çalışma şartlarının sağlık ve güvenlik ölçütlerinin geliştirilmesi, haklı ücret konusunda sivil toplum örgütleriyle görüşmeler Avrupa modelinin esas ilkeleri arasında yerini almaktadır. CoESS ve UNI-Europa, ayrıca şirketler içindeki iş organizasyonlarının personelin profesyonel ve özel hayatları konusunda orta yolu bulma amacını dikkate almalarını istemektedir. Genelde CoESS ve UNI-Europa, sosyal diyalogun gerekli rolünü her seviyede oynamaktadır. Eşitlik ilkesini desteklemek, polis yetkilileriyle çalışmak, çeşitli haksız rekabet ve müşterilerle ilişki tarzları da Avrupa modelinin önemli parçalarıdır.⁷⁵

Günümüzde özel güvenlik sektörü ile ilgili beklentiler Avrupa da değişmektedir. Sosyal diyalogları aracılığıyla UNI-Europa ve CoESS beklentilerini bu nedenle aşağıdaki konularda yenilemektedir:

1-)Var olan boşlukları daraltmak için Avrupa'da şimdiki çalışma koşullarını geliştirmek ve Avrupa ülkelerini kabul edebilir bir sosyal çevre seviyesine yükseltmek,

2-)Özel güvenlik hizmetlerinin güvenli bir çevreyi garanti etmek için bir partner olarak rolünü oynamasını sağlayarak, düzenleyici çatıyı oluşturup, geliştirmek amacıyla üyeleri yardımıyla ulusal düzeyde sorumlu yetkililerle çalışmak ve diyalogu kuvvetlendirmek,

---

⁷⁵ Solak,a.g.e.,s.3

3-)Bütün yetkili Avrupa kurumlarıyla, temel Avrupa ilke ve kurumlarının özel güvenliksektörünün korunması ve geliştirilmesi konusunda çalışmasını garanti etmek için lobi yapmak,

4-)Kalite ve profesyonelliği geliştirilmesi ihtiyacı ile ilgili olarak özel güvenlik şirketleri arasında bilinç uyandırmak,

5-)Yüksek düzeyde özel güvenlik hizmeti talebi konusunda bütün Avrupalı veya milli, kamusal veya özel müşteriler arasında bilinç uyandırmayı sürdürmek,

6-)Bütün üyelerin her düzeyde yapıcı, sosyal diyalog geliştirmesine yardımcı olmak,

7-)Yeni AB üyeleri ve aday ülkeler içinde sorumlulukların yerine getirmek için henüz ortaya çıkan sonuçları ve kaynakları kullanmamdır.”⁷⁶

AB ülkelerinde durum ile Türkiye ‘de ki ÖG alanındaki uygulamalar benzerlik göstermektedir. Özel güvenliğin sınırları her ülkeye göre değişmekle beraber genel ve milli güvenlik konularının içermediğini çalışmamızda tespit ettik. Özellikle istihbarat toplama gibi konularda özel güvenliğin hizmet verdiği konuların dışarısında kalmıştır.5188 sayılı kanununun özel güvenlik uygulamalarını bir yasal çerçeveye oturtulmuştur. Lakin bu konuda da eksikliklerin olduğu bir gerçektir. Bu eksiklikleri çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde tek tek değineceğiz. Yasayı yapanlar, uygulayıcılar ve denetleyenler arasında yeni bir yasa veya eksikliklerin giderilmesi yönünde çalışmalar mevcuttur. Avrupa Birliği özel güvenlik hizmetlerinin güçlü kurumları vardır.” Öncelikle Avrupa Sosyal Diyalogu yardımıyla UNI-Europa ve CoESS sık sık eğitim, hizmet kalitesi, iş organizasyonu, sağlık ve güvenlik, aday ve yeni ülkelerde sanayinin entegrasyonu gibi Avrupa'nın temel ölçütlerini geliştirmek amacıyla inisiyatif

---

⁷⁶ Solak,a.g.e,s.3.

almıştır. Son birkaç yıl içerisinde sosyal ortaklar tarafından şu belgeler imzalanmıştır.’’⁷⁷

- 1996'da personelin eğitimi,
- 1996'da lisans,
- 1998'de sektörel diyalog komitesinin oluşturulmasına dair anlaşma,
- 1999'da kamu sektöründe özel güvenlik şirketleri ile yapılmış anlaşmalara dair

belge,

-1999'da sosyal diyalog çatısı altında UNI-Europa ve CoESS'in karşılıklı tanınması,

- 1999'da AB'nin Orta ve Doğu Avrupa ülkelerini kapsayacak şekilde genişlemesi,

- 2000'de iş organizasyonlarının modernleşmesi,

- 2001'de özel güvenlik sektörü konularının Avrupa ölçülerine uyum sağlanması

“ Bu yasal düzenleme meyvelerini vermeye başlamıştır. Birçok milli hükümet ve otoriteler, birkaç yıl içinde özel güvenlik faaliyetlerini düzenleyen kanunları kabul etmede başarılı olmuştur. Bazı Avrupa ülkeleri halen böyle bir çatıdan yoksun olsa da, sektörün isabetli olarak görevini sürdürmesi için bunun kesin bir gereklilik olduğu yolunda giderek artan bir bilinç oluşturmaktadır. Pek çok büyük ve daha küçük özel güvenlik şirketi, personeli için iyi çalışma ve hayat koşulları oluşturma gereği ve önemini anlamıştır. CoESS ve UNI-Europa, bu ilkeleri, Avrupa modelinin arkasında Temmuz 2003⁷⁸ te kabul ettikleri etik kuramlarında tanımlamaktadırlar. Bu kurallar bütün Avrupa'da özel güvenlik şirketlerindeki etiği yüksek seviyede garanti etmek için, bazı standartları ortaya çıkarmayı amaçlar. Sektördeki bütün çalışanlar ve işverenler tarafından uygulanacak temel tavsiyelerin bir listesini içerir. Pek çok Avrupa ülkesinde katı düzenlemeler, özel güvenlik şirketleri faaliyetlerinin oluşturulmasını ve yerine getiriliş tarzını belirler. CoSESS ve UNI-Europa bu sektördeki tüm şirketlerin bu

---

⁷⁷ Solak,a.g.e.,s.2

⁷⁸ Çev.Y.V. Dalda Özel Güvenlik Sektörü İçin Etik ve Davranış Kuralı, ,Polis Dergisi 2004 S.39 Ankara.s.523

düzenlemelere uyması gerektiğini ve bu düzenlemelerin olmadığı ve az geliştiği her ülkede bunları geliştirmeye çalışmanın hem işveren hem de çalışanların görevi olduğu düşünülmektedir. CoESS ve UNI-Europa, ayrıca şirketler içindeki iş organizasyonlarının personelin profesyonel ve özel hayatları konusunda orta yolu bulma amacını dikkate almalarını istemektedir.

Temmuz 2003 te AB ülkelerince kabul edilen etik kurallara bakmamız konuyu çerçevelendirmemize yardımcı olacaktır.” “ÖZEL GÜVENLİK SEKTÖRÜ İÇİN ETİK VE DAVRANIŞ KURALI”⁷⁹ nı aşağıda genel bir giriş yaptıktan sonra 15 başlık altında ele alınmıştır. Kuralların ana metni Fransızcadır. Biz çevirisinden alıntı yaptık.⁸⁰

“Özel güvenlik sektörü Avrupa Birliğinde yaklaşık bünyesinde 600.000 ücretli elemanı çalıştıran 10.000 şirketi temsil etmektedir. Birliğin gelecekteki genişlemesi dikkate alındığında, bu 20.000 şirket ve 1.100.000 personeli kapsamaktadır. Sektördeki, özel olduğu kadar kamu müşterisi de gittikçe daha ciddi bir şekilde kalite ile ilgili talepte bulunmaktadır. Teknolojik gelişmeler gittikçe daha bir karmaşık oluyor. Çoğu zaman tehlikeli durumlar yaşamakla karşı karşıya kalan özel güvenlik çalışanları her tür amatörlikten arınmalıdır. Özel güvenlik her gün daha çok profesyonel olmayı gerekli kılmaktadır.”Bu sektörde profesyonel olmayanların gelecekte hizmet vermeleri mümkün olmayacaktır. Öyleyse özel güvenlik sektörü Avrupa Birliğinin mevcut ve gelecekteki üye devletleri ve onların vatandaşları için çok önemlidir.”

“AB iki önemli kuruluşu olan”CoESS ve UNI-Europe, sektörün Avrupa düzeyinde gelişmesini engelleyen bazı sorunlarını saptamıştır. Yasal düzenlemeler bazen yetersiz veya hiç mevcut değildir ve sektörün ihtiyacı olan profesyonelliğin sağlanmasına imkân vermemektedir. Ayrıca, ulusal düzenlemeler arasındaki farklılıklar, sektörün Avrupa bütünleşmesi etkilerinden yararlanmayı engellemektedir. CoESS ve UNI-Europe, Avrupa Birliğinin gelecekteki genişlemesi çerçevesinde, özel güvenlik sektörü için Avrupa düzeyinde daha uyumlu bir yasal düzenleme yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir. Sosyal diyalog çalışmaları çerçevesinde CoESS ve UNI-Europe ülkelerdeki ve şirketlerdeki gönüllü uygulama temelinde, tüm sektörün yararına olabilecek bir uyuma yönelik kurallar geliştirmek ve bir Avrupa referansı çerçevesi oluşturma çalışması yapmayı vaat etmiştir.”⁸¹.Bu bağlamda, sektörün tüm

⁷⁹ CoESS hakkında. www.coess.org/documents.12.05.2008

⁸⁰ Dalda ,a.g.e.,s.1-5

⁸¹ Dalda ,a.g.e.,s.1-5

faaliyetlerinin tam bir profesyonellikle yürütülmesi çok önemlidir. Mevcut düzenleme, Avrupa sosyal tarafları temsilcileri (CoESS ve UNI-Europe), onların sosyal diyalogları çerçevesinde şirketler, ücretliler, müşteriler ve toplumun bütün kesimleri için amaçladıkları ortak yararı olacak davranış ve etik kurallar geliştirmeyi sağlamak amacıyla belirlenmiştir. ⁸²“Bu davranış kuralları nasıl tasarlandı sorusuna kaynağımız şu şekilde cevaplandırmaktadır.”Bu davranış kuralı, CoESS ve UNI-Europe tarafından sektördeki şirket ve çalışanlarının tümü için birlikte tavsiye edilmiş olan bir dizi kural yeniden belirler. Bu düzenleme, asgari profesyonellik ve kalite sağlanması için, özel güvenlik faaliyetlerinin CoESS ve UNI-Europe nezdinde saygı gösterilmesinde temel teşkil ettiğini kabul ettiği bazı bakış açılarını yapısal bir şekilde sıralar. Bu düzenlemenin başarısı, şirket yöneticisi, ücretliler, sendika temsilcileri, ulusal sendika kuruluşları, ulusal meslek dernekleri, Avrupa kuruluşları onu sektörün gerçeğinde yaşatmak için içeriğinin zorunlu olarak tüm ilgili tarafların sahiplenmelerini taahhüt etmeleri ile gerçekleşir. Bu sektördeki ilkeleride aşağıdaki şekilde sıralamaktadır: ⁸³

‘1.Sektöre uygulanacak yasal düzenlemelere saygı gösterilmesi:

Avrupa ülkelerinde genel olarak özel güvenlik şirketlerinin kurulması ve faaliyet göstermeleri katı düzenlemelerle yürütülmektedir. Bu şirketlerin yöneticileri bu yasal düzenlemelere harfi harfine ve ruhuna uygun olarak uygulamaya özen gösterirler. Bu çerçevede, tüm girişimlerinde ücretliler, müşteriler (kamu-özel) ve yetkili kamu otoritelerine karşı açıklık ve saydamlığın kanıtını göstereceklerdir.

Ulusal yasal düzenlemelerin olmadığı veya bunların az gelişmiş olduğu ülkelerde, uygun düzenlemeler geliştirilmesinin sağlanması kuruluşların sorumluları, ücretliler ve onların temsilcilerinin sorumluluğuna aittir.

Sektörün her bir aktörü, statüleri ne olursa olsun, kendi ülkelerinde ve tüm Avrupa’da yürürlükte bulunan düzenlemelere saygı ve iyileştirilmesine katkıda bulunmayı daimi bir amaç edinmelidir.

2.Şirkette uygulamaya konan sistem ve yöntemlerin saydamlığı:

Şirketler, mümkün olduğu ölçüde, iç yapılanmalarını örgütlenme yöntemlerinin saydam olması ve aynı şekilde ilgili taraflara karşı ayrımcı olmayan bir şekilde uygulanmasına riayet etmelidir.

⁸² Dalda ,a.g.e.,s.1-5

⁸³ Dalda ,a.g.e.,s.1-5

Yetkilerinin sınırı içinde, şirket düzeyinde yapılan sözleşmeler çerçevesinde uygulamaya konan aynı şekildeki saydam iç sistem ve yöntemlere uymak da ücretliler ve sendika yetkililerine aittir.

3.İzinler ve yetkiler:

Sektörde aktif olarak faaliyet gösteren veya sektöre girmek isteyen şirket, duruma göre, şirketi yönetici ve icracı personel için yürürlükte bulunan ulusal yasal düzenlemelerde öngörülen koşulları yerine getirmek zorundadır.

Özel güvenlik şirketlerinin meslek dernekleri tüm üyelerinin bu zorunluluğu yerine getirmelerini sağlamalıdır.

CoESS ve UNI-Europe boyutu ne olursa olsun, izin yetkilerinin tüm şirketlere eşit bir şekilde uygulanacak bağımsız esaslara göre verilmesi gerektiğini değerlendirir.

4.Personel seçimi ve işe alma:

Personelin seçim ve işe alınması özel güvenlik şirketleri için önemlidir. Gerçekten, özel güvenlik hizmetlerinin nitelik ve değeri, bu hizmetleri sağlayan ücretlilerin kabiliyet ve niteliklerinden son derece etkilenir.

O halde, yeni işçi adaylarının profesyonel niteliklerini değerlendirmeye imkân verecek objektif kriterler esasına göre seçilmesi özellikle önem arz eder. Adayların ahlaki değerlerinin dikkate alınması aynı derecede önemlidir. Bu nedenle, işe alma esnasında şirket çalışanın, onu bir profesyonel özel güvenlik elemanı yapacak tüm temel yeteneklere sahip olduğundan emin olmalıdır.

Bununla beraber, özel hayatın korunmasındaki yasaya saygı açısından CoESS ve UNI-Europe, özel güvenlik alanında çalışacak kişinin adli geçmişinin kontrolü konusunda sıkı kurallar belirleme ve bunlara uymanın bir öncelik oluşturacağını değerlendirir ve bu konuda kamu otoritesinin aktif bir şekilde müdahalesi ve etkili yöntemler uygulamasını talep eder.

5. Profesyonel/Mesleki Eğitim:

Şirket profesyonel/mesleki eğitime büyük önem verir.

5-a.Temel Eğitim:

CoESS ve UNI-Europe yeni işe alınanların, kendilerini işinde gerekli olan yeterliliği edinmeye imkân verecek bir temel eğitim almalarının özel bir önemi olduğunu değerlendirir. CoESS ve UNI-Europe ulusal ve Avrupa yasal düzenlemeleri ve kurallarının profesyonel nitelikli bir eğitim öngörmesi ve izinlerin verilmesinin

şirketlerin ve personelin nitelik ve yapılabirlik garantisi sağlayacak eğitimler düzenlenmesi koşuluna bağlanmasını tavsiye eder.

Şirket, personelinin yasal düzenlemeler veya mevcut ulusal kurallara uygun olarak temel eğitimini asgari başarıyla sonuçlanmasını sağlamak zorundadır. Bu tür bir düzenleme ve kural olmaması halinde, şirket, en azından, personelin sınırlı bir süre içinde CoESS ve UNI-Europe tarafından Avrupa sosyal diyalogu çerçevesinde hazırlanan mesleki profesyonel adamlı koruma eğitim Kılavuzu içeriğine uygun bir eğitim vermeyi gerçekleştirmelidir.

5-b.Uzmanlık Eğitimi:

Şirket, aynı zamanda özel bir hizmet yapmak üzere görevlendireceği elemanlarını, yasal düzenlemelere veya mevcut yasal kurallarla ilgili olarak verilecek uygun eğitimi başarıyla tamamlamış olmalarını sağlamalıdır. Bu tür bir düzenleme ve kuralın olmaması halinde de, şirket en azından, personelin sınırlı bir süre içinde, ilgili personele uyarlanacak uygun bir eğitim vermeyi gerçekleştirmelidir.

5-c.Sürekli Eğitim:

Şirketler, elemanlarının profesyonel yeterlik ve kariyer geliştirmelerine yönelik çift amaçlı hizmet içi bilgi tazelemek üzere eğitim imkânları sunmaya gayret etmelidir. Hızla gelişen yeni teknolojilerin kullanımı personelin sürekli eğitim görmesini gerekli kılar.

Tüm özel güvenlik elemanları, tüm profesyonel meslek yaşantıları boyunca eğitime devam etmenin önemini bilincini edinmelidir. Bu bilinçlenme, sadece kendisine şirketi tarafından sağlanacak eğitim imkânları ile sınırlı kalmamalı, ancak aynı zamanda yetkili eğitim kurumları tarafından kendilerine açık olan diğer programları da kapsayacak şekilde pozitif bir davranışa yönelmelidir. Sendika temsilcileri de, üyeleri nezdinde hizmet içi eğitimin önemini artırmalarını sağlamalıdır. İmkân ölçüsünde onların yararlılık, kalite, yerindelik ve amaçlanan sonuçların sağlanması açısından, şirket tarafından uygulamaya konacak hizmet içi/sürekli eğitimin geliştirilmesi ve programların içeriğinin belirlenmesi hakkında personel temsilcilerinin görüşleri alınmalıdır.

6. Şirketteki Sosyal İlişkiler:

CoESS ve UNI-Europe, çalışanlar sendikası ve işveren kuruluşları arasında yapıcı bir sosyal diyalog ve bunun her düzeyde (Avrupa-ulusal-şirket) olmasının önemini vurgulamaktadır.

CoESS ve UNI-Europe sosyal diyalogun tüm özel güvenlik şirketlerinde profesyonelleşmeyi geliştirecek-iyileştirecek önemli bir kilit unsur olduğuna inanır.

CoESS ve UNI-Europe şirketler ve çalışanların hepsinde sosyal diyalog yapıları oluşturmak ve/veya iyileştirmek ve her bir tarafın ihtiyaç ve kaygılarını daha iyi değerlendirmek amacıyla da bunların geliştirilmesini tavsiye eder. Böyle bir diyalogun şirket düzeyinde ve şirketleri temsil eden sendika örgütlerinin talimatlarının karşılıklı olarak tanınması sayesinde uygulanmaya konmalıdır. Şirketin sosyal diyalog ve bu diyalogun diğer ulusal ve Avrupa düzeyleri arasında gerekli bir tutarlılık sağlamak amacıyla ilgili taraflar, CoESS ve UNI-Europe her bir tarafından tanınan ulusal düzeyde örgütlere üyelik düşünülmelidir.

7.Çalışma Saatleri:

Özel güvenlik alanında insan faktörünün temel rolü nedeniyle iyi iş koşulları sektördeki ve onun potansiyel çalışanlarının gelişiminde çok önemli bir öge oluşturur. Özel güvenlik şirketleri yürürlükte olan yasal ve sözleşmelerdeki iş koşulları hükümlerinin tümünün lafzı ve ruhuna uygun davranmayı taahhüt ederler.

CoESS ve UNI-Europe mesleğin daha çekici kılınması, istikrar, personelin huzur-refahı ve de hizmetlerin kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla, ulusal ve şirket düzeyinde iş koşullarını belirleme ve iyileştirilmesi esnasında istişare edilmesi ve görüşmeler yapılmasının gerekli olduğunu değerlendirir.

8. Ücret ve Gelirler:

Kaliteli bir iş/çalışma, o oranda ücretlendirilmelidir

Ayrıca, reel düzeydeki bir ücretin belirlenmesi profesyonel sektöre katılımı katkıda bulunur, sektörün olgunlaşmasına yol açar ve elemanların çalışmalarının gerektiği gibi değerlendirilmesine imkân verir. Gerçek/doğru bir ücret düzeyinin gerçekleştirilmesi rekabet riskini azaltır, çok iyi bir verimliliğe yöneltir ve hizmetlerde üst düzey bir kalite sağlar.

CoESS ve UNI-Europe, tarafları, hem işe bağlılığı ve saygınlık hem de ona, yerine getirildiği özel koşulları ve şirketin rekabet edilebilirliğini sağlayacak ücret düzeyinin belirlenmesinde, ücret belirleme ile ilgili görüşmeler yapmaları yönünde yüreklendirir.

9.Sağlık ve İş Yeri Emniyeti:

Özel güvenlik görevlerinin bazılarının yerine getirilmesinde mesleki riskler önemlidir. Mesleki risklerin önlenmesini sağlamak amacıyla en azından özel güvenlik personelinin sağlık ve iş yeri emniyeti konusundaki asgari kurallar, sektördeki tüm şirketler tarafından uygulanmalıdır.

Bu kurallar, elemanların sağlık ve iş yeri emniyetlerini sağlayacak tarzda, ilgili sosyal taraflar ve yetkili otoritelerle görüşülerek düzenli bir şekilde gözden geçirilmelidir.

10. Fırsat/Şans Eşitliği ve Ayrıcalıklı Davranmama:

CoESS ve UNOI-Europe demokratik, açık ve dayanışmalı bir toplum oluşturulmasına olan bağlılığını teyit eder.

Tüm düzeylerdeki sosyal tarafların da şans/fırsat eşitliğini artıran ve her türlü ayrıcalıklı mücadele konusunda sorumluluklarını yerine getirmelerine değer verir.

Özel güvenlik şirketleri ayrımcılık yapmama ilkelerini uygulamak ve etnik veya sosyal menşee, derinin rengi, üye olduğu sendika, cinsiyet, dini-politik düşünce, uyruk, cinsel tercih veya tüm ayırt edici nitelikleri ne olursa olsun her ücretlinin iş ortamındaki tam bütünlüğünü garanti eder.

11.İş Örgütlenmesi:

CoESS ve UNI-Europe iki gereklilik arasında doğru bir denge kurulmasının önemli olduğunu değerlendirir: Bir taraftan iş güvenliği ve özel hayatın kalitesi ve diğer taraftan müşterinin talep ve istekleri. Şirket düzeyinde, ilgili taraflar, bir taraftan profesyonelleşme ve sektörün teknolojik, hizmetlerin kalitesi ve müşteri memnuniyetleri, iş örgütlenmelerini modernleştirmek, diğer taraftan ücretlilerin yaşam ve iş koşulları, gelişim ve iş güvenliği, aylık asgari düzenli bir gelir, eğitim düzeylerini artırıcı ve mesleki riskleri önleyici sistemleri geliştirme yönünden, gelişmeye izin verecek iyileştirme imkânlarını sağlamak amacıyla görüşmeler vasıtasıyla çözümler aramak zorundadır.

Görüşmeciler, çalışma süresi, fazla mesai ve gece ve hafta sonu çalışma saatleri gibi konuları ele alırlar, aynı zamanda profesyonel yaşam ile ücretlilerin özel yaşamlarını en iyi bir şekilde objektif olarak uzlaştıracak değerlendirmeleri de yaparlar.

12.Müşteriler ile ilişkiler:

CoESS ve UNI-Europe, özel güvenlik hizmetleri pazarlarının artık çoğu kez sözde hizmet kalitesi, çalışma koşulları, personel eğitimi, şirketin ünü açısından en az kaygısı olduğu şirketlere atıfta bulunulduğunu tespit eder.

Bu durum, kural dışı ve CoESS ve UNI-Europe ve üyeleri tarafından sistematik olarak tasvip edilmeyen bir rekabet ve yasa dışı ve profesyonel olmayan uygulamalara sevk edebilir. O zaman, müşterilerin (kamu ve ya özel) en iyi kalite-ücret temeli üzerinde ihaleyle seçim yapmaya ikna etmesi her özel güvenlik şirketleri ulusal federasyonlarının ve üyelerinin sorumluluğundadır. Özel güvenlik şirketi ayrıca hizmetlerine verdiği elemanlar, ücretlilerin iyi iş koşulları ve iş yerlerindeki huzur-refahı açısından müşteri şirketlerinin de fırsat eşitliği ve ayrımcılık yapmama ilkelerine saygı göstermesi açısından dikkat edilmesini sağlamayı gözler.

13.Polis Yetkilileri ile İlişkileri:

Özel güvenlik faaliyetlerinin tümü ulusal yetkililer, özellikle polis güçleri ile ilgili pratik uygulama usulleri, yasal düzenlemelere saygı çerçevesinde yerine getirilmelidir.

Her birinin mevcut yetkilerine saygı çerçevesinde, o halde, polis güçleri ile iyi bir iletişim ve açık fikirli ve yapıcı bir işbirliği geliştirmek her özel güvenlik şirketi ve ilgili ücretlilerin sorumluluğundadır. Ayrıca, bu işbirliği için gerekli olan bilgileri ilgili ücretlilere iletmek özel güvenlik şirketlerine aittir. Her şirket yöneticisi gibi ücretliler de aldıkları/edindikleri bilgilerin gizliliğine riayet etmeyi sağlar.

14.Özel Güvenlik Sektörünün Diğer Şirketler ile İlişkileri:

Özel güvenlik şirketleri pazarda/piyasada yasal ve ahlaki rekabet kurallarına saygılı bir şekilde hareket etmeyi taahhüt eder. Sahte bağımsız davetler yapma veya normal vergi ve sosyal sigorta primlerini ödemekten kaçınmak ve satış fiyatlarında dumping gibi uygulamalardan sakınırlar.

CoESS ve UNI-Europe bu kuralın somut olarak uygulamaya konmasında her şirketin sosyal partnerlerinin oynayacağı önemli bir rolü olduğunu kabul eder.

CoESS ve UNI-Europe şirket ve ücretliler yöneticilerinin bu kural ilkelerinin günlük pratik uygulamalarına dahil edilmesi konusunda kuvvetle ısrar eder. Onlar, patron ve sendika örgütleri nezdinde de bu düzenlemenin mümkün olduğu en iyi ölçüde uygulanması açısından da ısrar ederler.

CoESS ve UNI-Europe kendi sosyal diyalogları çerçevesinde bu kuralın uygulanması ve düzenli olarak değerlendirmeler yapmaya devam edeceğini taahhüt eder. Bu nedenle, ön takip ve değerlendirmelerin şirket düzeyinde olduğu gibi ulusal düzeyde de yapılması zorunludur. »⁸⁴

Genelde CoESS ve UNI-Europa, sosyal diyalogun gerekli rolünü her seviyede oynamaktadır. Eşitlik ilkesini desteklemek, polis yetkileriyle çalışmak, çeşitli haksız rekabet ve müşterilerle ilişki tarzları da Avrupa modelinin önemli parçalarıdır. Yukarıda bahsedilen maddeleri Ülkemizde de mutlaka hayata geçirmeliyiz. AB ‘ne doğru hızla yol aldığımız bu süreçte Özel Güvenlik alanındaki amaçımızı yukarıdaki maddeler oluşturulmalıdır.

3.2. TBMM’NE GİREN SİYASİ PARTİLERİN SEÇİM BİLDİRGELERİNDE VE PROGRAMLARINDA AB NORMLARINA GÖRE ÖZEL GÜVENLİĞİN YERİ

Vatandaşları en az ekonomik refah ve diğer sosyal gelişmeler kadar ve boyutları normal seyrini aşırı ölçüde aştığı zamanda, bunlardan da daha fazla etkileyen asayiş ve terör olayları artık günlük yaşamı etkileyip gündem oluşturduğu gibi seçim döneminde de bu olgu partilerin öncelikli ilgi alanını teşkil etmektedir. Mevcut partilerin büyük kısmı bu konuları programlarına almaktadırlar. Ayrıca son dönem içersinde önem kazanan ÖG de parti programlarında yerini almıştır. Parlamento’da yer alan yedi partinin seçim bildirgelerinde ve programlarındaki ÖG ile ilgili taahhütlerini ve düşüncelerini değerlendirdik.

---

⁸⁴ http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/39/web/ceviri/Y_Vehbi_Dalda1.htm,07.10.2009

3.2.1.AKP Seçim Bildirgesi' ve Programında Özel Güvenliğin Yeri

AKP Seçim Bildirgesi'nde Özel Güvenliğin Yeri: Partinin "Huzur ve Asayiş" başlıklı bölümünde "Genel kolluğun önleyici kolluk yetkileri, yapılacak yasal düzenlemelerle yeniden tanımlanacak, çalışma koşulları ve fazla mesaisi gerçekçi bir yaklaşımla ele alınacaktır".⁸⁵ Nitekim program şu şekilde devam etmektedir: "Polis ve jandarma, gerek insan kaynakları gerekse teknoloji, teçhizat ve malzeme bakımından daha da güçlendirilecektir. Önümüzdeki dönemde artan bir kararlılıkla ve etkinleştirilecek politika ve programlarla, halkımızın huzur ve güvenliğini sağlamaya dönük çabalarımız yoğunlaştırılacaktır. Esas olan suçluların yakalanması değil, suç işlenmesini önlemektir. Bu kapsamda, güçlü bir sosyal politika ile eşit zamanlı olarak, önleyici kolluğa ağırlık verilecektir."⁸⁶

Programda Polise gerçek görevi olan asayiş hizmetlerine tamamen dönülmesi şu şekilde ele alınmıştır: "Polisin tehlike ve suçu önleme, işlenmiş suçları soruşturma ve faillerini yakalama görevlerini daha etkin bir biçimde yapabilmesi amacıyla polis gözetimi ve profesyonellik gerektirmeyen sürücü belgesi, pasaport ve ruhsat verme gibi işlemlerin yürütülmesi ilgili sivil idari birimlere devredilecektir. Kamu binaları, tesisler ve köprülerin korunması özel güvenlik teşkilatlarına devredilerek, suçu ve tehlikeyi önleme görevinde daha fazla sayıda polisin görevlendirilmesi sağlanacaktır. Yasalar kararlı bir biçimde uygulanacak, vali ve kaymakamlar ile güvenlik amirleri ve personelinin uygulamaları ve güvenliği sağlamaya ilişkin performansları etkinlikle denetlenecek ve değerlendirilecektir."⁸⁷ AKP ÖG alanındaki boşluğu görmüş ve programında kısmen de olsa yer vermiştir. Genel Kolluğun üzerinde halen yapmak zorunda kaldığı görevleri tespit ederek, bunların ÖG teşkilatına devredilmesi çalışmalarına başlatılmıştır. Bu yöndeki ilk uygulamalar da maç ve konserlerdir.

⁸⁵ www.akp.org.tr, (Çevrimiçi): 11.06.2007.

⁸⁶ www.akp.org.tr, (Çevrimiçi): 11.06.2007.

⁸⁷ www.akp.org.tr, (Çevrimiçi): 11.06.2007.

3.2.2.CHP Seçim Bildirgesi' ve Programında Özel Güvenliğin Yeri

CHP Seçim Bildirgesi'nde Özel Güvenliğin Yeri: Partinin "Terör, Güvenlik, Huzur" başlıklı bölümünde; "Terör, şiddet ve kapkaçın kökü kurutulacak; ülkede güvenlik sokakta huzur sağlanacaktır.

Toplumla işbirliği içinde yeni Güvenlik Sistemi uygulamasına geçilecektir.

CHP iktidarında, halkın güvenliği devletin güvenlik güçlerince sağlanacaktır.

Özel güvenlik şirketlerinin giderek asli güvenlik unsuru olma eğilimi sonlandırılacak, bu şirketler -olması gerektiği gibi-yardımcı güvenlik unsurları olacaktır. Bu şirketlere olan ihtiyacın azalması, iktidarımızın güvenlik anlayışının başarısı olacaktır.

Büyük şehirlerde, halka dönük katılımcı yapılanma ile huzur ve güvenlik sağlanacaktır." 88

"Demokratik katılım için Semt Konseyleri: Şehirlerimizde başta güvenlik olmak üzere, kamu hizmetlerinden kaynaklanan sorunlara halkın sahip çıkması, kendi katkı ve katılımıyla bu sorunların her düzeydeki sorumlu ve yetkililere iletilebilmesi ve çözümün semt sakinleriyle birlikte elbirliğiyle sağlanması amacıyla semt konseyleri oluşturulacaktır. Semt Konseylerinde, o semtin muhtarı ve muhtarları da mutlaka görev yapacaktır." 89

CHP programında⁹⁰ güvenlik konusunda önceliklerini şu şekilde ele almıştır." İç güvenlik gereksinmesi, devletin oluş nedenlerinin başlıcalarındandır. Ancak, mevcut "iç güvenlik" anlayışı günümüz toplumunun beklentilerini karşılayamamaktadır. Bu nedenle CHP, çağdaş bir "iç güvenlik kavramı" geliştirmeye kararlıdır. Tek parti hükümeti dönemlerinde kurulmuş olan iç güvenlik (Polis, Jandarma) örgütümüzün çoğulcu demokratik devlet yapımıza uygun olmadığı, çağdaş toplum koşullarında yetersiz kaldığı açıktır. Ayrıca, korkunun yönetim aracı olarak

⁸⁸ Seçim bildirgesi. www.chp.gov.tr, (Çevrimiçi): 06.06.2007.

⁸⁹ Seçim bildirgesi. www.chp.gov.tr, (Çevrimiçi): 06.06.2007.

⁹⁰ parti programı .www.chp.gov.tr, (Çevrimiçi): 06.03.2008

kullanıldığı ara dönemlerde polise yüklenen baskıcı görevler, halkın iç güvenlik örgütüne yönelik saygı ve güvenin sarsılmasına yol açmıştır. Sayılan ve benzer nedenlerle iç güvenlik kavramı ile birlikte, iç güvenlik örgütünün de yenileştirilerek hem çağdaşlaştırılması ve hem de güven yitirilmesinin onarılması zorunlu hale gelmiştir. Bu amaçla yapılacak çalışma, İçişleri Bakanlığının merkez yapısından başlayarak karakol ve devriye görevlilerine kadar bütün birimlerin yeniden düzenlenmesini içerecektir. Bu çerçevede içinde, görev tanımları, örgüt şeması, görevli davranışları, eğitim programları, teknolojik donanım, laboratuvar hizmetleri, haber alma etkinlikleri ile izlenecek yöntemler yeniden şekillendirilecektir. Polisin kaynağı olarak kademelendirilmiş polis eğitim kurumları yeni anlayışla programlanacaktır. Çağdaş toplumun güvenlik gücü oluşturulacaktır. Zor ve silah kullanma yetkisi verilen polisin, bu yetkilerinin çağdaş toplumdaki anlamının ve sorumluluğunun bilincinde yetiştirilmelerine özen gösterilecektir. Kamu düzenini bu yetkiler kullanılmadan, sevgi ve saygıdan kaynaklanan otorite ile sağlamanın asıl başarı olduğu polise özümsetilecektir. Özellikle toplu olaylara yönelik uygulamalarda, ateşli ve öldürücü silahlar yerine çağdaş yöntemlerin kullanılması esas olacaktır. Polis örgütü buna göre eğitilecek ve gerekli araç ve gereçlerle donatılacaktır. İç güvenlik örgütünün temel görevi suçu veya suça kalkışmayı önleyici ve caydırıcı etkinliklerde yoğunlaştırılacaktır. Önleyici ve caydırıcı güvenlik eylemi niteliğinde olmayan görevler iç güvenlik gücünden alınacaktır. Özellikle adli görevler, adli kolluğa bırakılacaktır. İç güvenlik örgütü adli olaylarda sadece sanığı ve suç kanıtlarını Cumhuriyet Savcılığına sevk etmek, suça ilişkin delilleri toplayıp, laboratuvar hizmetleri ile teknik incelemeleri yapıp yargı organlarına sunmak gibi sınırlı görevlerle yükümlü olacaktır. Uluslararası sözleşme ve bildirimlerde (Avrupa Konseyi Parlamentosu'nun 690 sayılı kararı gibi) yer alan iç güvenlik örgütüyle ilgili kurallar, iç hukuka yansıtılarak yürürlüğe konulacaktır.⁹¹ CHP programında ÖG değinmemiş fakat atıfta bulunmaktadır. ÖG konusunu daha detaylı bir şekilde ele alması gerekirdi.

---

⁹¹ www.chp.com.tr.15.07.2008,www.mehmetaliusamcom.tr,1.7.2009

3.2.3.MHP Seçim Bildirgesi' ve Programında Özel Güvenliğin Yeri

MHP Seçim Bildirgesi'nde Özel Güvenliğin Yeri: Partinin "Asayiş, Terörle Mücadele" başlıklı bölümünde; şehir terörü, suç ve suçlularla mücadele için amacıyla hazırlanan " Eylem Planı" süratle uygulanmaya konulacaktır.

"Asayiş olaylarını önlemek üzere gece güvenlik görevlileri istihdam edilecektir. Bu kapsamda 22.00–06.00 saatleri arasında görev yapacak gerekli teknik donanımına sahip güvenlik görevlileri istihdam edilecek, güvenlik kamera sistemi yaygınlaştırılacaktır. Çalışma saatleri, süresi ve koşulları behemehal düzeltilecek ve iyileştirilecektir. Güvenlik mensuplarına aylık 230 YTL güvenlik tazminatı ödenecektir. Özel Güvenlik Mevzuatı ele alınarak ülke ihtiyacına göre yeniden düzenlenecektir."⁹²

MHP programının temel düşüncesini şu şekilde ifade etmektedir."Toplumda huzur ve güvenin sağlanmasını, kamu otoritesinin yurdun her köşesinde ve kişiler arasında ayırım yapılmaksızın hissettirilmesini; devletin yasalardan aldığı yetkiyi kollayıcı ve müşfik bir anlayış içinde kullanmasını ve vatandaşın hayatın her alanında güvende olduğunu hissetmesini temin edecek bir ortamın tesisi güvenlik anlayışımızın esasını oluşturmaktadır. İç güvenlik alanında faaliyet gösteren kurumların yetki ve sorumlulukları yeniden tanımlanmak suretiyle, hizmetin uyum içinde ifası sağlanmalıdır."⁹³MHP'de kendi programına ÖG konusunu ele almıştır. Partinin bu yöndeki gelişmeleri takip ettiği görülmektedir.

3.2.4.DSP Seçim Bildirgesi' ve Programında Özel Güvenliğin Yeri

DSP son seçimlere CHP ile birlikte girdiği için aynı seçim bildirgesini benimsemişlerdir. DSP programında ayrıca şu ana konulara değinmektedir."DSP, temel hak ve özgürlükleri daha da genişletmeyi, katılımcı demokrasinin kökleşmesini sağlamayı ve bu konuda evrensel normlara uygun yeni kurallar getirmeyi öncelikleri arasında görmektedir. Yargının bağımsızlığı ve her türlü siyasal etkinin dışında

⁹² www.mhp.com.tr, (Çevrimiçi): 06.06.2007.

⁹³ www.mhp.org.tr. (Çevrimiçi): 06.07.2007

çalışması DSP'nin en önemli hedeflerinin başında gelmektedir. Yargı ve hukuk konusunda iktidarı döneminde büyük adımlar atan DSP, “gerçek adalet”i sağlayacak yeni atılımlara gereksinim olduğuna inanmaktadır. DSP, yargıda da “bilgi toplumu”nun gereklerini yaşama geçirecek ve hukuk sistemimizin aksayan tüm yanlarını düzeltecektir.”⁹⁴

3.2.5.DTP Seçim Bildirgesi’ ve Programında Özel Güvenliğin Yeri

DTP⁹⁵ milletvekilleri son seçime bağımsız olarak katıldıkları için seçim bildirgesi oluşturmamışlardır. Parti programlarında da ÖG konusuna değinmemektedirler.

3.2.6.BBP Seçim Bildirgesi’ ve Programında Özel Güvenliğin Yeri

BBP⁹⁶ milletvekilleri son seçime bağımsız olarak katıldıkları için seçim bildirgesi oluşturmamışlardır. Parti programlarında da ÖG konusuna değinmemektedirler.

3.2.7.ÖDP Seçim Bildirgesi’ ve Programında Özel Güvenliğin Yeri

ÖDP⁹⁷ milletvekilleri son seçime bağımsız olarak katıldıkları için seçim bildirgesi oluşturmamışlardır. Parti programlarında da ÖG konusuna değinmemektedirler.

---

⁹⁴ www.dsp.org.tr.15.07.2008

⁹⁵ www.dtp.org.tr.15.07.2008

⁹⁶ www.bbp.org.tr.15.07.2008

3.3. HÜKÜMETİN PROGRAMINDA AB NORMLARINA GÖRE ÖZEL GÜVENLİĞİN YERİ

Parlamentonun yenilenip Meclisin 23. dönem çalışmalarının başladığı, 11.Cumhurbaşkanının seçildiği ve 60.Hükümetin kurulduğu 22 Temmuz 2007'den sonraki bu yeni dönemde "Güvenlik" ve "Özel Güvenlik" ile ilgili de artık yeni bir anlayışın Hükümet tarafından oluşturulması kaçınılmaz görülmektedir. Doğal olarak "Genel güvenlik" yanında artık yaşamımıza bir daha ayrılmamak üzere yer almış bulunan ve kamu güvenliğini tamamlayıcı unsur olarak nitelendirilen "özel güvenlik" alanında da buna paralel olarak bazı gelişmelerin olacağı/olması gerektiği değerlendirilmektedir.

Hükümet'in programında özel güvenlik konusu şu şekilde ele alınmaktadır."Milletimizin demokrasi ve güvenlik taleplerini eş zamanlı olarak ve birbirini tamamlar bir şekilde karşılamak ana hedefimizdir. Gerçek anlamda huzur ve güvenlik, özgürlüğün ve adaletin tam anlamı ile yaşandığı bir toplumda mümkündür. Geçen beş yıllık dönemde güvenliğin gerek yasal altyapısı gerekse güvenlik güçlerinin etkinleştirilmesi konusunda önemli adımlar atılmıştır. Olaylara en kısa sürede müdahale etmek, kişi hak ve hürriyetlerini ön planda tutarak yurttaşlarımıza en hızlı ve etkin güvenlik hizmeti sunabilmek amacıyla, mobil iletişim teknolojisi kullanılarak, kentlerimizin cadde, sokak ve meydanları görüntülü güvenlik denetimine alınmıştır. Proje, 58 il ve 36 ilçeye yaygınlaştırılmıştır."⁹⁸

Bu dönemde," Meclis ve Hükümetin önünde çözüm bekleyen sorunların arasında şüphesiz "GÜVENLİK" de ilk sıralarda yer almaktadır. Geçen dönemde resmi istatistiklerde de sergilendiği üzere ülkede, özellikle metropol illerde başta hırsızlık, kapkaç ve benzeri tür mala ve cana yönelik asayiş etkileyen olaylarda önemli oranlarda artışlar olduğu görüldüğü gibi, ülkemizde yıllardır devam eden terör olaylarında da geçmiş yıllarda da olduğu üzere muhtemelen seçim ortamının etkisi ile de belli artışlar

---

⁹⁷ www.odp.org.tr.16.07.2008

⁹⁸ www.akp.gov.tr., (Çevrimiçi): 03.07.2007.

olduğu gözlenmiştir...’⁹⁹Nitekim bu çerçevede olaya bakacak olursak; Hükümetin güvenliğin yanı sıra özel güvenliği de önem vermesi gerekmektedir. Yasal düzenlemelere gitmeli ve sektörün ihtiyaçlarına acil olarak cevap vermesi gerekmektedir. Ayrıca önümüzdeki süreçte hazırlanması düşünülen yeni anayasa, Cumhuriyetimizin değiştirilemez temel nitelikleri olan demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerini tam olarak hayata geçirmeli, bireylerin haklarını en etkili şekilde korumalı, temel hak ve özgürlükleri ‘İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin ve ‘Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin getirdiği ilke ve standartlarda güvence altına alınmalıdır. Birey hürriyeti açısından da önemli hale gelen ÖG konusu mutlak suretle sağlam zemine oturtulmalıdır.

Hükümet 5188 sy Kanuna ilave ek kanun olarak, 21.04.2005 tarihinde kabul edilen 5335 sy Kanunu çıkartarak; şu değişiklikleri yaparak standart oluşturmaya çalışmaktadır:

1-Özel güvenlik şirketinde çalışacakların alması gereken eğitim; gerekli araç, gereç ve donanımın bulunması halinde özel güvenlik şirketi tarafından da verilebilecektir.

2- Özel güvenlik şirketlerinde çalışan özel güvenlik görevlilerinin çalışma izin belgeleri 1 ay içinde ilgili kurum ve kuruluşa verilecektir.

3- Alarm izleme merkezleri için valiliklerden belge alınması zorunlu tutulurken, yasanın yürürlüğünden önce alınan belgeler geçerli olacaktır.

4- Kolluk kuvvetinden ve Milli İstihbarat Teşkilatı'ndan emekli olanlar ile buralarda 5 yıl görev yapanlarda, özel güvenlik şirketinde çalışmak için eğitim şartı

---

⁹⁹ Kubuş.N.,; “T.Ö.G.F. Dünü, Bugünü”, Türkiye Özel Güvenlik Dernekleri Federasyonu Dergisi, S. 1, İstanbul 2007, s. 3.

aranmayacak. Harp okullarında eğitimin 2 ve 3 yıllık olduğu dönemlerde bu okullardan mezun olan subaylar da özel güvenlik şirketlerinde yönetici olabilecektir.

5- Özel güvenlik şirketlerinde silahsız olarak görev yapacaklar için en az 8 yıllık ilköğretim veya ortaokul, silahlı olarak görev yapacaklar için en az lise mezunu olma şartı aranacak. Ancak, yasanın yürürlüğe girmesinden önce bu şirketlerde istihdam edilen görevliler için lise mezunu olma şartı aranmayacak. Adli ve idari para cezalarının hesaplanmasında ve ödenmesinde 1 YTL altında kalan tutarlar dikkate alınmayacak.”Bu 5188 ek çıkartılan 5335 sy Kanun’la ÖG sektöründe de olan eksiklikler tamamlanmaya çalışılmaktadır.

Hükümet programında Başbakan güvenlikle ilgili şu şekilde bahsetmiştir.”Hazırlanacak yeni anayasa, kısa, öz ve açık olmalı; yasama, yürütme ve yargı erkleri arasındaki ilişkiler parlamenter sistem esas alınarak açık, net ve anlaşılabilir bir şekilde belirlenmelidir.Yeni anayasa, olabilecek en geniş toplumsal uzlaşma ile hazırlanmalıdır.Önümüzdeki dönemde, artan bir kararlılıkla ve etkinleştirilecek politika ve programlarla, halkımızın huzur ve güvenliğini sağlamaya dönük çabalarımız yoğunlaştırılmalıdır.Esas olan suçluların yakalanması değil, suçun işlenmesini önlemektir. Bu kapsamda, güçlü bir sosyal politika ile eş zamanlı olarak, önleyici kolluğa ve özel güvenliğe ağırlık verilmelidir. Genel kolluğun önleyici kolluk yetkileri, yapılacak yasal düzenlemelerle yeniden tanımlanacak, polis ve jandarma, gerek insan kaynakları gerekse teknoloji, teçhizat ve malzeme bakımından daha da güçlendirilmelidir.”¹⁰⁰ Hükümet geçen dönem içerisinde ÖG ilgi yasal süreci başlatmıştır. Fakat daha ileriye götürmelidir. Hükümet 2004 yılında yeni yasa çıkartılmıştır. Bu yasa AB ile ilgili entegrasyonu yapılmamıştır. Yeni yasa AB ile ilgili mevzuta uygun duruma getirilmeli, eğitim, silah kullanma, ÖGG yetkileri ve görevleri açısından denklik sağlanmalıdır.

---

¹⁰⁰ www.akparti.org.tr .Çevrimiçi.08.07.2008

DPT 9.Kalkınma Planı'nda ‘‘Türkiye-AB uyum süreci çerçevesinde; Adalet ve İçişleri alanında 2002 yılından itibaren kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi ve mevzuat uyumuna yönelik entegre projeler programlamıştır.’’¹⁰¹Biz bu çerçevede öngörülen projeleri konumuz itibari ile ilgili olabileceğini değerlendirdiğimiz kısımlarını önemine göre ele aldık.

1-)Türkiye'nin Entegre Sınır Yönetimi Stratejisinin Uygulanması İçin Bir Eylem Planı Geliştirilmesine Destek Sağlanması Projesi,

2-)Türkiye'nin Göç Ve İltica Stratejisinin Uygulanması İçin Bir Eylem Planı Geliştirilmesine Destek Projesi,

3-)Organize Suçlarla Karşı Mücadelenin Güçlendirilmesi Projesi: Hukuk normları çerçevesinde mevcut demokratik sistemi pekiştirme hedefi doğrultusunda organize suçlara karşı mücadele eden personelin etkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

4-)İnsan Ticareti İle Mücadelenin Güçlendirilmesi Projesi,

5-)Kara Paranın Aklanması, Suçun Mali Kaynakları ve Terörizmin Finansmanı İle Mücadelenin Güçlendirilmesi,

6-)Ulusal Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi Kurulması ve Ulusal Uyuşturucu İle Mücadele Stratejisinin Geliştirilerek Uygulanması Projesi,

7-)İfade Alma Teknikleri ve İfade Alma Odalarının Geliştirilmesi Projesi,

---

¹⁰¹ DPT,Dokuzuncu Kalkınma Planı,Adalet Hizmetleri ve Güvenlik,Ankara 2007,s.17

8-)Oto Hırsızlığı ile Mücadelede Eğitimcilerin Eğitimi Projesi,

9-)Genel Kadınlar, İnsan Ticareti, Fuhuş Olayları ve Cinsel Suçlar Takip Projesi,

10-)Türk Polis Teşkilatının Sorumluluğunun, Etkinliğinin ve Verimliliğinin Güçlendirmesi Projesi: Demokratik ilkelere uyum ve yasaların bütün vatandaşla insan haklarına uygun olarak tatbiki itibariyle Türk ulusal polisinin sorumluluğunun, etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması hedefi ile personelin çalışma şartları ve prosedürleri ile hizmet, eğitim ve personel sistemlerinin yeniden organize edilmesi için bir ortak Planın geliştirilmesi ve tamamlanması proje kapsamında amaçlanmaktadır.

11-)Türk Polis Teşkilatının Adli Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi: Polislik faaliyetlerinde kanunlara saygılı olarak, modern metotları kullanmak suretiyle demokratik sistemin işleyişini güçlendirilmesi hedefi doğrultusunda, Türk Polisi'nin soruşturmalarının delile dayalı olarak yürütülmesini temin amacıyla polislik faaliyetlerinin geliştirilmesi ve yerine getirilmesi ve tahkikatların bilimsel vasıtalarla desteklenmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu proje kapsamında Emniyet Genel Müdürlüğü Kriminal Polis Laboratuvarları daire Başkanlığı bünyesinde DNA Bankası kurulması, Polis Laboratuvarları Kalite Yönetim sistemi getirilmesi, delillerin, delillerin olay yerinden eniyi şekilde toplanarak kriminal laboratuvarlara ulaştırılmasından sorumlu olay yeri inceleme uzmanları için eğitim programları geliştirilmesi ve bu programları halen düzenleyen Suç Araştırma ve Soruşturma Merkezi'nin (SASEM) imkânlarının artırılarak teknik açıdan desteklenmesi amaçlanmaktadır.

12-)Türk milli bürosunun europol, sirene ve interpol ile ilişkiler bağlamında güçlendirilmesi projesidir.¹⁰²

---

¹⁰² DPT,Dokuzuncu Kalkınma Planı,Adalet Hizmetleri ve Güvenlik,Ankara 2007,s.17

‘‘Emniyet Genel M¼d¼rl¼g¼ de, AB’nin Adalet, ¼zg¼rl¼k ve G¼venlik alanında (¼rg¼tl¼ Suçlar, Karapara Aklama, Uyuşturucu Maddeler, İltica, Dış Sınırlar, G¼ç, Vize, Adli İşbirliği gibi konuları içeren alan) ve Siyasi Kriterler alanında (Düř¼nce ve İfade ¼zg¼rl¼ę¼, Dernek Kurma ¼zg¼rl¼ę¼, Barışçı Toplantı Hakkı ve Sivil Toplum, İşkence ve K¼t¼ Muamelenin ¼nlenmesi, Yargının İşlevselliği ve Verimliliği, Nezarethane Koşulları gibi konularda) Ulusal Programa taahh¼tlerini ekleyerek katkıda bulunmuş, bu taahh¼tlerin yerine getirilmesini teminin proje çalışmalarına başlamıştır. Bununla birlikte sermayenin serbest dolaşımı, tek pazar, fikri m¼lkiyet hukuku ve taşımacılık politikası gibi m¼ktesebat başlıklarına da aktif olarak katkı sağlanmakta ve kurumsal çalışmalar da gerçekleştirilmektedir.’’¹⁰³

H¼k¼met cezaevlerinin dış g¼venlięinden sorumlu olan Jandarma yerine ¼zel G¼venlik tarafından bu g¼revin ifa edilmesi y¼n¼nde çalışmaları mevcuttur.’’ Jandarma cezaevlerinden çekilecek. TBMM’ye g¼nderilen Ceza ve infaz kurumları dış g¼venlik hizmetleri kanun tasarısı ile cezaevlerinin dış g¼venlięinin sağlanması için ¼zel bir g¼venlik birimi kurulması ve cezaevlerinin içi ve dışının aynı birime bağlı g¼venlik g¼revlilerinin ¼stlenmesi sağlanacaktır. Jandarmanın asli g¼revleri yanı sıra ¼stlendięi cezaevlerinin dış g¼venlięini sağlanması uygulaması ile yıllardır bazı sorunlar yaşandığının genel gerekçesinde yer aldığı tasarı ile jandarmanın asli g¼revine çekilmesi ¼ng¼r¼l¼yor. Cezaevlerinin oluşturulacak dış g¼venlik hizmetleri birimine bağlı kadrolar eliyle dış g¼venliklerinin sağlanması ¼ng¼r¼l¼yor. Dış g¼venlik g¼revlisi adı verilecek bu kişiler jandarmanın şu anda y¼r¼tt¼ę¼ g¼revi yaparken silah taşıyabilecek ve gerektiğinde kullanabilecek. Ayrıca ayaklanmaları bastırma ve firarı ¼nleme, firar edenleri yakalama gibi g¼revleri bulunacak bu yeni birimin kadrolarının oluşturulması da yine bu tasarı ile sağlanacaktır.’’¹⁰⁴

¹⁰³ DPT,Dokuzuncu Kalkınma Planı,Adalet Hizmetleri ve G¼venlik,Ankara 2007,s.17

¹⁰⁴ www.haberonda.com/jandarma_yerine_ozel_guvenlik.htm.15.07.2008

3.4. AVRUPA BİRLİĞİ 'NE MENSUP BAZI ÜLKELERDE VE TÜRKİYE'DE ÖZEL GÜVENLİK UYGULAMALARI

Avrupa birliği ülkelerinde özel güvenlik uygulamalarına bakıldığında özel güvenlik uygulamalarına rastlamak mümkündür. Biz konumuz itibari ile AB'nin önde gelen Belçika, Hollanda, Almanya ve İngiltere ülkelerini ele aldık. Bunu yaparken aynı uygulama içerisinde olan ülkeleri değil, farklı uygulama içerisinde olan ülkeleri tercih ettik.

Avrupa Birliği'nce ortak kabul gören meslek profilleri, kısa adı CEDEFOP olan Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi tarafından hazırlanmaktadır. Ancak, güvenlik görevliliği mesleği için hazırlanmış bir profil mevcut olmadığından karşılaştırma yapılamamıştır.

''Türkiye genelinde, özel olarak çalışan ve kısa dönem eğitim veren şirket sayısı 428'dir. Mezun olanlardan 230.000'den fazla kişi özel güvenlik görevlisi olmaya hak kazanmıştır. Avrupa'ya bakıldığında, özel güvenlik elemanı bakımından, Polonya'dan sonra Türkiye, ikinci sırada görülmektedir. Bu arada, özel güvenlik elemanlarının sayısı polisin sayısını aşmaktadır. Ancak, kaliteli eğitimden geçirilmiş özel güvenlik görevlilerinin ileride, yasa gereği, işyerinde güvenlik amiri ve müdürü olma durumu söz konusu olabilecektir. Bunu da üniversiteler gibi üst düzeyde eğitim veren kuruluşlar yapacaktır.''¹⁰⁵

Avrupa Birliği (AB) Devlet ve Hükümet Başkanlarının katılımı ile 10 – 11 Aralık 1999 tarihlerinde gerçekleştirilen Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin AB'ne aday ülke olarak kabul edilmesi sonrasında Türkiye ile AB arasındaki Katılım Öncesi Mali İşbirliği yeniden yapılanma sürecine girmiştir. AB müktesebatını (Topluluk Anlaşmaları, Sözleşmeler, Kanunlar vb.), üye ülkelerle aynı standartlarda uygulayabilecek güçlü bir idari kapasiteye sahip modern, verimli, etkin yönetimler ve kurumlar oluşturulması diğer aday ülkelere olduğu gibi ülkemize de bir üyelik koşulu olarak öne sürülmüştür.

¹⁰⁵ www.kutuphane.uludag.edu.tr/~sbmyo/08-sosyalce/ina-ozgv.doc. İsmet .17.07.2008

Özel güvenlik sisteminin değerlendirilmesi iki yönden önem taşımaktadır. Öncelikle polisin sorumluluk alanları ve sorumluluk alanındaki değişimler çok iyi tanımlanmalı, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa ülkelerinin özel güvenlik sektöründeki tecrübelerinin Türkiye için yararlı olup olmayacağı tartışılmalıdır. Bu konuda uzman kamu ve özel kurum ve kuruluşlar (özellikle ÖG bölümü olan üniversiteler)tarafından, ön araştırmalar yapılmalıdır. Önceki yapılan araştırmalarda Belçika ve Hollanda'da uygulanan özel güvenlik sistemi yönetsel yapımıza uygunluk açısından incelenmeye değer görülmektedir. Diğer yön ise; halen mevcut olan kuralların yeniden ele alınması ve sistemin bütünüyle uygulamasını imkân tanıyacak düzenlemelerin ortaya konulmasıdır. Başka bir deyişle özel güvenlik sisteminin alt yapısını oluşturduktan sonra gerekli hukuki düzenlemelerin yapılmalıdır.

3.4.1.AB'ne Mensup Bazı Ülkelerdeki Durum

Belçika'da Özel güvenlik görevlileri ile ilgili yasal mevzuat F-90-1326 sayılı "The low In House Guarding Companies. Security Compaies and Private In House Guarding Service" (Ev,Şirket ve Özel Koruma Kanunu)¹⁰⁶ Özel Mülk Koruma Şirketleri Güvenlik şirketleri kanunda ve özel güvenlik şirketleri kanunda düzenlenmiştir. Bu kanunu incelediğimizde Belçika özel güvenlikli ilgili mevzuata yer verdiğini görülür.(Eğitim, Denetim, Özel güvenlik elemanları v.b)Ayrıca Belçika'da tam özel güvenlik şirketlerin kapsayan Ticaret Birliği adlı kurum mevcuttur. F-90-1326 sayılı kanunda muhatap olarak bu birliği almıştır. Bu kanunu yürütülmesinden Polis, Milli Savunma ve Savcılık sorumludur.

“ Belçika'da özel güvenlik personeli 2 bin Euro maaş alıyor. Bu da tabi ki kaliteli hizmeti doğuruyor" ¹⁰⁷Türkiye'de bu miktarda maaş alan ÖGG hemen hemen yok gibidir.

Adalet Bakanlığı'na gönderilen rapor doğrultusunda "İçişleri Bakanlığı tarafından verilen özel izin alınmaksızın, hiç kimse koruma şirketi çalıştıramamakta

¹⁰⁶ F-90-1326 sayılı Belçika Ev,Şirket veÖzel Koruma Kanunu. 12.10.2007

¹⁰⁷ [www://spntr.net/content/view/352/28/17.07.2008](http://spntr.net/content/view/352/28/17.07.2008)

veya herhangi bir özel mülk içi koruma sistemi işletmemektedir. Bu izin belgesinde, müsaade edilen tüm faaliyetler tek tek sıralanmaktadır. Sözü edilen belge, izin isteyen şirket tarafından kanun gereği öngörülen tüm mali ve teknik şartlar yerine getirilmeden kendilerine verilmemektedir. Bu izin beş yıllık süreler için tanınmaktadır. Hiçbir şirket. İçişleri Bakanlığı'nın izni olmaksızın kamuya ait mekânlarda hizmet veremez. Bu konuda Belçika katı kurallara sahiptir.”¹⁰⁸Söz konusu kurallar gerek firma sahiplerini, gerekse firmaların güvenlik görevlilerini bağlayıcı bir mahiyete sahiptir. İşletme sahiplerinin sicilinin temiz olmasının yanı sıra, daha önce benzeri bir iş yapmış olmaları ve gereken eğitimi almış olmaları şartları da aranmaktadır.

Hollanda Dünya ticaret Merkezi olan ülkelerden biridir.” Uluslar arası ticaret kapasitesi hayli yüksektir. Bu nedenle özel güvenlik Hollanda ‘da hızlı bir gelişim süreci izlemiştir. Hollanda’da özel güvenlikle ilgili mevzuat mevcuttur. Bu Mevzuata baktığımızda diğerlerinden onu ayıran en büyük özelliğin” Hollanda’ki özel güvenliğin silah taşıma ve kullanma yetkisinin verilmemesidir.”¹⁰⁹Tüm özel güvenliklere çalışma ruhsatını Türkiye’deki gibi İçişleri Bakanlığı değil, Adalet Bakanlığı vermektedir.

Almanya’da ki özel güvenlik uygulamalarına baktığımızda, özel güvenlik görevlilerinin Türkiye’deki gibi 18 yaş sınırlaması mevcuttur. Yukarıda bahsettiğimiz gibi Belçika’da bu 21 yaşa yükseltilmiştir. Almanya ‘da özel güvenlik eğitim 12 gün olmak üzere Polis teşkilatında çalışan idareciler tarafından verilmektedir. Eğitimi verilmek şartıyla Almanya’da özel güvenlik elemanları silah taşıyabilirler. Özel güvenlik şirketi çalışma ruhsatları yerel idare olan belediyelerden almaktadırlar. Bazı yerel belediyelerde mevzuatta önce kanunlarda olmamak üzere uygulamalar da değişiklikler olabilmektedir. Örneğin yerel Polis bazı eyaletlerde özel güvenlik şirketlerine silah taşıma yetkisi vermektedir.

‘İngiltere Avrupa Birliği üye ülkeler içerisinde en fazla özel güvenlik görevlisine sahip bir ülkedir.GMB(general Municipal Boilemakers Allread Union)¹¹⁰ Şirketinin yapmış olduğu bir araştırmaya göre bu sektörde 250.000 civarında personel

---

¹⁰⁸ Bozkurt,a.g.e,s.27

¹⁰⁹ Bozkurt,a.g.e,s.28

¹¹⁰ Genel Belediye Araştırma Birliği

istihdam edilmektedir.”¹¹¹

İngiltere ve Almanya'nın özel güvenlik mevzuatları ve uygulamaları benzerlik göstermektedir. İngiltere'de Türkiye'de olduğu gibi kulüpler, diskolar, mağazalarda, banka ve benzin istasyonu gibi yerler özel güvenlik tarafından korunmaktadır. Fakat İngiltere'de bu konuda geleneksel yapısını korumaktadır. Bu nedenle özel güvenliğe yönelik mevzuat oldukça azdır.

İngiltere de özel güvenlik devriye hizmeti vermektedir. Bu konu halen Türkiye'de tartışılmaktadır. Özel Güvenliğin Cadde ve sokaklarda devriye gezinmesini Genel güvenlik uygun bulmamaktadır. Özel Güvenliğin sokaklara kadar hizmet götürmesinin sakıncalarının olduğu bir gerçektir. Bu neticesinde güvenlik hizmetlerini tamamen özelleştirilmesine kadar gidebilecek bir süreçtir. Güvenliğin tamamen özelleştirilmesini hiçbir devlet istemez ve istememektedir.

Avrupa ülkelerinde özellikle Fransa'da yerel Polis olarak nitelendirilen Belediye Kolluğu ile merkezi hükümetin polisi kavramı ve kurumların işyerleri etrafında çok mücadeleler olmuştur.

Merkezi-üniter bir devlet olan Fransa'da iç güvenliğin sağlanması görevi İçişleri Bakanlığı'na (Ministère de l'Intérieure) verilmiştir.” Adı geçen bakanlık bu görevi Emniyet Genel Müdürlüğü (la Direction Générale de la Police Nationale) ve Jandarma Komutanlığı (la Gendarmerie Nationale) aracılığıyla yerine getirir. Ayrıca belediye polisi (la Police Municipale) ve gümrük birimleri (la Douane) ile son dönemde etkinliği ve kapasitesi arttırılan özel güvenlik birimleri (La sécurité privée) iç güvenliğin sağlanmasında görev paylaşımına dâhil olmuşlardır.”¹¹²

Fransa'da, polis ulusal polis (la Direction Générale de la Police Nationale) ve belediye polisi (la Police Municipale) olarak ikiye ayrılmakta ve şehir bölgelerinde iç güvenlikten sorumlu olarak görev yapmaktadırlar. Ayrıca, Paris ve civarındaki bölgenin (Ile de France) güvenliğini sağlamakla görevli Paris Polis Valiliği (la Préfecture de la Police de Paris) adı altında üçüncü bir polis birimi vardır ki, bu birimin varlığı Paris'in özel statüsünden kaynaklanmaktadır.

---

¹¹¹ Bozkurt,a.g.e,s.29

¹¹² <http://www.turkishweekly.net/turkce/makale.php?id=101.Fatih> 12.11.2009

‘‘Fransız polisi eski bir kurumdur. İlk kurulusu 1667’dir. O tarihten 1945 yılına kadar çeşitli organizasyonel ve kurumsal değişimler yaşamış, 1945 tarifinden itibaren de merkezi bir yapı kazandırılmıştır. 1982’den itibaren Fransız idari yapısında köklü değişikliklere neden olacak yerinden yönetim kanunlarının (*les lois de la décentralisation de 1982*) kabul edilmesiyle birlikte belediye polisi gündeme gelmiş ve giderek yaygınlaşmıştır.’’¹¹³

Merkeziyetçi yaklaşım yerel ve özel kolluğa yetki tanımak istemezken, tarihi süreçte olayların gelişmesi doğrultusunda özel kolluğun alanı da bir hayli genişletilmiştir. Yerel polis ya da Belediye kolluğu olarak adlandırılan polise bir asırdan fazladır silah verilmektedir. Çoğu alanda suç öncesi kolluk görevi ifa etmektedirler. Bunun yanında birçok batı ülkesinde de özel güvenlik hizmetleri bu alanda hizmet sunan firmalara sağlanılmaktadır. Bu uygulamayla nerede ise suç öncesi kolluk hizmetleri tümüyle bu özel polise verilmiştir’’Fransa’da Belediye kolluğunun konumunda olduğu gibi suç öncesi kolluğu milli polisten yani genel kolluktan özel kolluğa devredilmeye başlanmıştır. Dolayısıyla özel güvenlik teşkilatları da gerek yurt içinde gerekse yurt dışında genel kolluğun önleyici hizmetlerini devralmaya başlamakta genel kollukta siyasi ve suç sonrası (kriminal) polisliğine doğru yönelmektedir’’.¹¹⁴Burada da görüldüğü gibi Fransa ve bazı Avrupa Ülkelerinde Önleyici güvenlik hizmetleri tamamen Genel Kolluk hizmetlerinden alınıp, Özel Kolluk içersinde oluşturulan Özel Güvenlik Şirketlerine verilmektedir. Ülkemizde henüz bu sağlanamamış olmakla birlikte kısmi uygulamalar (maç ve konser vb gibi)görülmektedir. Biz çalışmamızda Özel Güvenlik hizmetlerinin ayrımı konusunda bu hizmetlerin Özel Kolluk Hizmetleri kapsamında yer alması gerektiğini düşünmekteyiz.

3.4.2 Türkiye’deki Durum; Yeni Bir Organizasyon Özel Güvenlik Teşkilatı

Ülkemizde yeni gelişmekte olan ancak Avrupa artık hayatın vazgeçilmez unsuru olan sayısal olarak kamu güvenlik güçlerini dahi geçen özel güvenlik sektörü

---

¹¹³ <http://www.turkishweekly.net/turkce/makale.php?id=101.Fatih> . 12.11.2009

¹¹⁴ Köprülü,a.g.e.,s. 38

Ülkemizde de kanuni eksiklikleri tamamlandığı takdirde çok kısa zamanda genel kolluğun sayısını aşacağı ve genel kolluğun birçok görev alanında faaliyet göstermeye başlayacağı açıktır. Sektörde bizim tahmin ettiğimiz sadece İstanbul'da 800-900 kadar özel güvenlik şirketi kanuni yapısı hazır olmadığı halde gözlemci amaçlı olarak hizmet vermekteler. Güvenlik hizmetleri artık devletin tekelinde ve sadece devletçe yerine getirilmesi gereken bir hizmet olarak görülmemelidir. Güvenlik hizmetleri çağımızda artık özel sektörle beraber devletçe yerine getirilen bir hizmet olarak görülmektedir. Teknolojinin hızla ilerlemesiyle birlikte güvenlik hizmetleri de özel sektörce yerine getirildiği ölçüde etkinliği artmaktadır. Çünkü kamu güvenlik güçleri toplum için bu görevi yaparken özel çıkar ve kar amaçlı bu görevi yerine getiren özel güvenlik hizmetleri güvenlik hizmetini daha etkin olarak yerine getirmek zorunda kalmaktadır.

Mevzuatımız güvenlik konusunu, polis ve jandarmadan oluşan genel zabitanın tekeline vermiş görünmektedir. Ayrıca yönetsel kolluk dışında kendi özel kanunlarına göre kurulup belirli görevler yerine getiren özel zabita güçleri de vardır. Bununla birlikte genel kolluk, asıl görevinden başka özel kolluğun görev alanına giren olaylarda özel kolluğun bulunmadığı yerlerde onun yerine geçebilmektedir. Aslında zel zabita kuruluşları ülkemizde birer devlet zabıtasıdır. Hangi konuda kurulmuş ise o konuyla ilgili hizmeti gören bakanlığa veya genel müdürlüğe bağlıdırlar.

Günümüz gelişen dünyasında G toplumun vazgeçilmez bir unsuru olmuştur. Artık G sektöre girmesinden sonra Genel Kolluk asli görevine dönebilecektir. G görev alanlarının sınırı 5188 sy Kn'la çizilmiştir. Fakat zaman içersinde G, Genel Kolluk görev alanlarında da hizmet vereceği bir gerçektir.

'Polis Teşkilatının zel güvenlik ile ilgili sıkıntılarının olduğunu söylemek yanlış olmaz. Zira öncelikle özel güvenlik personelinin deneyim, bilgi ve disiplinden yoksun olduğu iddia edilmektedir. Bu konuda polisi destekleyecek unsurların varlığı söz konusu sayılabilir. Zira eğitim süresi yalnızca saatlerle ifade ediliyor. Ayrıca; zel güvenlik personelinin polisin bağlı olduğu gibi bir sosyal açıdan bir kurumu yok. Bu durum da; ciddi sıkıntı kaynaklarından sayılabilir, çünkü maaşını az bulan, amir veya arkadaşıyla tartışan personel işini bırakıp gidebiliyor. Bunun bir cezai müeyyidesi

olmaması da oldukça büyük bir eksiklikdir”¹¹⁵ ÖGG’in eğer iş sözleşmesinde bir cezai yaptırım veya tazminat yok ise; herhangi bir ceza almamaktadır.

“Özel güvenlik sektörünün sürekli olarak her mahfilde gündeme getirilen birçok önemli sorunu vardır. Bu sorunların en temel nedenlerinden biri 5188 sayılı Kanun’un çok yeni olması ve sektörde lokomotif fonksiyonunu icra edecek kurumların henüz daha tam anlamıyla oturmamış olmasıdır.”¹¹⁶

Yine Polis Dergisi’nde ÖG sorunları şu şekilde dile getirilmiştir.”Türkiye güvenlik hizmetlerine ihtiyaç duyan müşteri kesimi açısından henüz bu konuya sıcak bakmayı öğrenemedi. Çünkü hep faturadaki rakam dikkati çekip kararı etkiliyor. Özel sektör halen bu konuya maliyet olarak görüyor. Zorunlu kalmadıkça ve başına güvenlikle ilgili bir sorun yaşamadıkça özel güvenlik konusuna sıcak bakmamaktadır. Mecbur kalınca da yine en az maliyet hesapları yapıyor. Bu da sektörün verimli çalışmasına mani oluyor. Hâlbuki güvenlikte önemli olan hizmetin kalitesidir. Kalitenin karşılığı olan bir faturayı da göze almak gerekmektedir.”¹¹⁷

“Emniyet Teşkilatının yükünü belli oranda azalttığı düşünülen özel güvenlik şirketleri, giderek emniyet Teşkilatı için sorun olmaya başladığı, özel güvenlikçi sayısının polis sayısını aştığı belirtilirken, yasal boşlukların da sorun yaratmaya başladığı bir gerçektir. “¹¹⁸Çalışmamızda, ÖG sayısı hızla artarken bununla ilgili çalışmalara hız verildiği, Genel Kolluk tarafından da Denetlemelerin hızlandırıldığı ve önceki gibi müsamahakâr davranılmadığını tespit ettik. “Özel güvenlik sektörünün gelişimi toplumun bir ölçüde sosyokültürel düzeyiyle orantılı olacaktır. Kullandığımız hammadde insan. Çoğunluğu da asgari ücretle çalışacak. Eğitimle bu seviyeyi yukarıya çekmeye çalıştığımız zaman maliyet artmaktadır. Her firma bu yatırımı yapamamaktadır. Bu hizmeti müşteriye satarken firmaların yeterli karşılığını alabilmesi için müşteride bir güvenlik bilincinin oluşması gerekmektedir. Sektörün beklediği eliminasyon olmadı. Bilakis dünya genelindeki özel güvenlik sektörünün gösterdiği büyük gelişme trendine göre fazla firma da açıldı. Merdiven altı firmaların kapanmasını beklerken firma sayısı arttı. “Yasayı devlet iyi niyetle çıkardı. Sektörü yasal bir dayanağa kavuşturarak

¹¹⁵ Özer;B., Güvenlik Hukuku ve Kişi Hakları Ders Notları, İstanbul 2005, s. 15.

¹¹⁶ Özel Güvenlik Dergisi, 22.03.2007, Sayı: 1, s. 3.

¹¹⁷ Türk Polis Dergisi, Temmuz 2006, s. 27.

¹¹⁸ Türk Polis Dergisi, Temmuz 2006, s. 27.

yatırımcıların önünü açtı. Ancak uygulamada ciddi gecikme ve aksamalar var. Gerekli sınavlar zamanında açılıp, belgeler yetiştirildikten sonra bu şirketlerin denetlenememesi firma kaosunu kronikleştirmektedir.’’¹¹⁹

Bu şirketlerin yetkililerine göre firmalardan her gün artan miktarda talepler gelmekte, ancak bu talepler iyi bir şekilde örgütlenememe ve personel yetersizliğinden dolayı karşılanamamaktadır. Aslında 2495 sayılı yasa ve yönetmelikte yer alan görev ve yetkiler öncelikle tek güvenlik birimi bulunduran bankalar ve benzeri kuruluşlar için düşünülmüştür. Limanlar, rafineriler, hava limanları gibi polis ve gümrük muhafaza teşkilatı ile birlikte görev yapılan karma güvenlik örgütleri göz önüne alınmamıştır. Söz konusu yerlerde güvenlik birimleri arasında, görev, sorumluluk ve yetki çatışması meydana gelmektedir. Nitekim yeni yasa 5188 bu görev, sorumluluk ve yetki çatışmasını çözmüştür. Bu alanlarda ÖGG nerde, nasıl ve ne şekilde görev yapacağı nettir.

Özel güvenlik sistemi bir bütün olarak ele alınmadığı için yeni kurulan bu özel güvenlik şirketlerinin ruhsatlandırılması, denetimi, personelin eğitimi, görev yetki ve sorumlulukları konusunda bir yasal boşluk vardır. Ayrıca ateşli silahları taşıma ve kullanabilme ile ilgili özel kurallar bulunmamaktadır.

Çağımızda özel güvenlik sistemi sadece bankalarda nakit taşıyan alışveriş merkezleriyle büyük mağazalarda koruma görevi yapan kişilerden ibaret değildir. Özel güvenlik daha detaylı hizmetler sunmaktadır. Özel güvenlik şirketleri endüstri ve ticaret merkezleri ile özel binaların devriye görevleri, hırsızlık, dolandırıcılık, kundakçılık gibi olayların araştırılmasını da üstlenmektedir. Kısaca bu sektör artık profesyonel bir iş kolu haline gelmiştir.

Sektör genel olarak ele alınmaktadır. Özel Güvenlik konusu Sektör de bulunan kurumlar tarafından özellikle bunun akademik eğitimini veren üniversiteler le birlikte ele alınmalıdır.

---

¹¹⁹ www.aksiyon.com.tr/detay.php.id.23156, (Çevrimiçi): 01.11.200

3.5.Özel Güvenlik Sektöründeki Gelişmeler ve Sektör Uygulamaları

5188 sy kanun Özel Güvenlik Komisyonu'nu oluşumunda Ticaret ve Sanayi Odalarına da görev vermiştir.(5188 sy. Kn. Madde 4)Bu nedenle TOBB bünyesinde Özel Güvenlik Sektör Meclisi oluşturulmuştur.”TOBB Özel Güvenlik Sektör Meclisi bünyesinde oluşturulan, İçişleri Bakanlığı Çalışma Grubu, Çalışma Bakanlığı Çalışma Grubu, KİK Çalışma Grubu, Maliye Bakanlığı Çalışma Grubu, TBMM Çalışma Grubu gibi alanlarda 8 ayrı çalışma grubu olduğunu biliyoruz. Bu komitelerin faaliyetlerini tüm hızıyla yürütmektedirler. Bu çalışma gurupları özel güvenlik sektöründeki sorunlarla ilgili ortak çalışma gurubu oluşturmuşlardır. Bu çalışmalarını geniş çaplı olarak değerlendirecekleri Meclisin ismide TOBB Özel Güvenlik Sektör Meclisi olarak açıklamışlardır. Gelecekte bu meclis Özel Güvenliğin lokomotifi olacaktır.”¹²⁰

Sektör Meclisi'nin bu güne kadar yaptığı faaliyetlere örnekler vermek gerekirse"4857 sayılı İş Kanununun 30. maddesi gereği eski hükümlü, terör mağduru ve özürli kişileri belli oranda çalıştırma zorunluluğu varidi. Bu özel güvenlik sektörünü fazlasıyla zorlayan ve ikili uygulamalara sebebiyet veren bu durumdur. Meclis'in girişimleri sayesinde 5188 sayılı yasa yönetmeliği 47. maddesinde düzenlenilerek, sektörde eski hükümlü ve özürli çalıştırma sorunu 07.10.2004 tarihinden itibaren ortadan kalkmış oldu.”¹²¹

Şüphesiz sektörün en çok tartıştığı konulardan biri de sektörde faaliyet gösteren firmaların Ticaret odaları nezdinde meslek komitesi oluşturması ve Özel Güvenlik komisyonlarında sektörü temsil edecek Ticaret Odası temsilcisi atanması konusudur. “TOBB tarafından alınan karar gereğince, yine TOBB tarafından Ticaret Odalarına birer yazı yazılarak, 5188 sayılı Kanunun 4.maddesi gereğince Valiliklerde kurulan Özel Güvenlik Komisyonlarına atanacak Ticaret Odası Temsilcisinin, sektörde faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar bünyesinden atanmasının sağlanacağını belirtti. Ticaret Odaları bünyesinde Güvenlik Hizmetleri Komitesi kurulmasına ilişkin taleplerinin

¹²⁰ <http://spntr.net.content>, (Çevrimiçi): 01.11.2007.

¹²¹ Özel Güvenlik Dergisi, 22 Mart 2007.

Türkiye genelinde yapılacak sektörel çalışma neticesinde TOBB tarafından karara bağlanacaktır.’’¹²²

3.5.1 Özel Güvenlikte Kıyafet Uygulamaları ve Tek Tip Kıyafet

Özel güvenlik personelinin, devletin polisi ile karıştırılıyor olması bir diğer rahatsızlık noktasıdır. Güvenlik personeli suç unsuru taşıyan bir fiil gerçekleştirdiğinde görgü tanığı vatandaş, ÖGG’ni polis olduğunu sanıp, bu yönde ifade vermektedir. Bu durum da Emniyet Teşkilatını töhmet altında bırakması açısından olumsuz bir durum arz etmektedir. Her ne kadar ÖGHKUIY ‘in 22. maddesi ÖGG kıyafetlerinin polis kıyafetlerine benzememesini açık bir şekilde ifade etmesine rağmen birçok, ÖG Şirketlerinin kullandığı kıyafetin polise benzer durumda olduğu açık bir gerçektir. ÖGG kıyafetleri tek tipte yapılması halinde bu şekilde sorunlar yaşanmayacaktır. Tek tip kıyafet uygulaması ile Türkiye’nin neresine giderseniz gidin ÖGG tanımanız kolay olacaktır. Tek tip kıyafet uygulamasında armalarda, amblemlerde ve şeritlerde ilgili ÖG şirketini tanımamızı sağlayacak şekilde olmalıdır. Fakat kıyafet renk kesim ve dikim açısından aynı olmalıdır. Bazı görev bölgelerinde sivil çalışan ÖGG ‘de tek tip sivil kıyafet kullanmalıdır. Sivil kıyafet konusunda da yeknesaklığı sağlamak tüm vatandaşların nereye giderlerse gitsinler ÖGG tanımalarını sağlayacaktır. Böylece ÖGG ile genel kolluk kıyafet yönünden birbirlerine karıştırılması önlenecektir. Bu yönde yeni değişiklikler 26.09.2009’da ÖGHKUIY değişiklik yapılmasına ilişkin dair kanunla yeknesaklık sağlanmaya çalışılmıştır.(RG.26.09.2009)¹²³

3.5.2 Özel Güvenlik Görevlisinin Silah Kullanma Yetkisinin Hukuki Durumu

ÖGG silah kullanma yetkisi 5188 sy kanununun 8. maddesinde ve ilgili yönetmeliğin 24,25,26,27,28,29 ve 30.maddelerinde düzenlenmiştir. ÖGG görev yaptığı

¹²² Özel Güvenlik Dergisi, 22 Mart 2007.

¹²³ ÖGHKUIY ilgili Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik .26.09.2009.27358 sayılı Resmi Gazetesi

yer ve kişi itibari ile can güvenliği tehlikede olabilir. Zaten yaptığı görev nedeniyle devamlı bir tehdit ve tehlikeyle karşı karşıyadır. Silah kullanarak ÖGG ‘ni etkisiz hale getirilebilir. Bu ve buna benzer Sebenlerden dolayı ÖGG silah taşıması zorunlu hale gelebilir. Nitekim kanun koyucu bu sebepleri göz önünde tutarak ÖGG silah kullanma ve bulundurma yetkisi vermiştir. şöyle ki canını ortaya koyarak güvenlik hizmeti sunan bir görevliye silah kullanma ve taşıma yetkisi vermek gayet normal karşılanmalıdır. Ayrıca Özel Güvenlik te silah olması şuç işleyebilecek kişiler açısından caydırıcı bir faktör oluşturmaktadır.

ÖGG son yapılan değişlikle kendilerinde önceden mevcut olan zati silahlarını Valilik’oluru ile Özel Güvenlik hizmetinde de kullanabilecektir.¹²⁴

Özel Güvenlik sektöründe ÖGG’nin silah kullanma yetkisi ve bu yetkinin kullanılması ile oluşan veya oluşacak değişik sorunlar konuşulmaktadır. ‘Devlet, silah kullanma, üst arama ve alıkoyma yetkisini kendi elleriyle verdiği çoğunluğu ortaokul-lise mezunu 200 bin kişilik güç yetiştirip sokağa bırakıyor. Bu güç iyi yönde kullanılırsa polisin üzerindeki yükü hafifletir; ancak mevcut yasadaki boşlukları ya da uygulamadaki eksiklikleri tespit eden kötü niyetli birileri de devletin yasal imkânlarını kullanıp milis gücü oluşturabilir ya da yasadışı işleri için ‘özel güvenlik’ kılıfını kullanabilir.’¹²⁵Bu görüşte sektörde taraf bulmakta ve endişeyi hayli arttırmaktadır. Fakat bu endişelerle zor durumda sektör daha da kötü duruma düşmektedir. Bu nedenle endişeleri göz ardı etmemekle beraber gerekli tedbirleri alarak çalışmaları sürdürmek ve hız vermek gerekmektedir. Bu ifadeler terör konusunda uzman üst düzey bir emniyet müdürüne aittir.’¹²⁶

‘ 200 bin kişilik dev sektör 11 Eylül olaylarından sonra güvenlik kavramının dünyada giderek daha da önem kazanması, Türkiye’nin maruz kaldığı terör saldırıları, sokak suçları güvenlik konusunu daha da hassas hale getirdiği için özel güvenlik bir anda popüler bir sektör oldu. Öyle ki kanun çıkmadan tabela isminde ‘temizlik, güvenlik ve turizm’ ibaresi yer alan 4 bine yakın şirket kuruldu. Hatta kâğıt üzerinde kurulmuş, ‘bir masa bir kasa’dan oluşan, personel ihtiyacını kahvehanelerden toplayan

¹²⁴ ÖGHKUIY ilgili Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik .26.09.2009.27358 sayılı Resmi Gazetesi

¹²⁵ www.aksiyon.com.tr, (Çevrimiçi): 05.03.2007.

¹²⁶ www.aksiyon.com.tr, (Çevrimiçi): 05.03.2007.

şirketlere bile rastlandı. Sektöre çekidüzen vermek isteyen devlet, özel güvenliği “legal” hale getiren kanunu (5188 sy kanun) çıkararak çerçeveyi çizdi.¹²⁷

Silah kullanma yetkisi 5188 sy kanunla görev alanı içerisinde ÖGG verilmiştir. Fakat bu yetkiyi kullanırken ÖGG çok dikkat etmelidir. Polis memuru bile artık günümüz Türkiye’inde 2 senelik Polis Meslek Yüksek Okulundan mezun olduktan sonra bu yetkiyi kullanmaktadır. Bu nedenle ÖGG iyi bir silah eğitimi, konusunda uzman personel tarafından verilmelidir. Çünkü bu yetki kullanıldıktan sonra oluşan hatanın telafisi yoktur.

3.5.3 Özel Güvenlik Sektöründe Personel Kullanımı, Sosyal Statüsü, Eğitimi ve Denetimi

Özel Güvenlik işinin yasal statüye kavuşmasıyla birlikte bir yandan uluslararası şirketler Türkiye pazarına girerken bir yandan da emniyet ya da ordudan emekli olmuş çok sayıda isim bu sektördeki yerini aldı. Hatta yeni bir iş kapısı olduğunu düşünen bazı emniyet müdürleri emekliliğini talep edip özel sektöre geçti. Yasanın çıktığı Haziran 2004’ten bugüne kadar başta İstanbul olmak üzere tüm Türkiye’de 514 adet özel güvenlik şirketi ve 324 adet özel güvenlik okulu açıldı. Çok kısa sürede açılan bu okullardan bugüne kadar 84 bin 584 kişi özel güvenlik eğitimi aldı. Önceden sektörde olan ve eğitim alarak işine devam edenlerle birlikte bugün 200 bine yakın kişi ÖGG olarak çalışıyor. Konunun uzmanları; kayıt dışı çalışanlar ve başka isim altında faaliyet gösterenlerle birlikte bu sektörde 200 bin kişiden fazla istihdam edildiği görüşündedir.¹²⁸

“5188 sayılı kanun ve uygulama yönetmeliği birlikte değerlendirildiğinde birden fazla özel güvenlik görevlisi türü olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunlar şöylece sunulabilir;

1-) Özel güvenlik şirketine bağlı özel güvenlik görevlisi,

¹²⁷ www.aksiyon.com.tr, (Çevrimiçi): 05.03.2007.

¹²⁸ www.aksiyon.com.tr/detay.php.id.23156, (Çevrimiçi): 01.11.2007.

2-) Bir kuruluştta çalışan ve işçi niteliğindeki özel güvenlik görevlisi,

3-) Bir kamu kurumunda çalışan, kamu görevlisi sıfatını taşıyan özel güvenlik görevlisi(Kamu görevlisi ÖGG). Buna, işçi niteliğindeki özel güvenlik görevlilerinden ayırmak için, daha çok *güvenlik görevlisi*¹²⁹ adı verilebilir.¹³⁰(ÖGHK madde 11)

Genel Kolluktan emekli olanların bu sektöre geçmesi ile birlikte bir takım sorunlarda beraberinde gelmiştir. Kamu emeklisi personelin sektöre geçmesi içinde bir takım standartların oluşturulması gerekmektedir. Örneğin Kamudan emekli güvenlik görevlisi emekli olduğu pozisyona eş değer şekilde sektörde yer almalıdır. ÖG şirketlerinde mutlak suretle emekli genel kolluk yöneticisi olmalıdır. Bu şekilde olursa daha verimli ve başarılı görev yapılır. Nitekim tecrübeli Kamu emeklisi birçok tecrübesini bu sektöre aktarabilir.

Kurs maliyetleri, sağlık raporu ve valiliklerden alınacak özel güvenlik elemanı kartları için yapılacak masraf miktarı sektör çalışanları açısından hayli yüksek bulunmaktadır. Örneğin bu ÖGG 'ne 700-1000 TL arasında mal olmaktadır. Yeni yasanın getirdiği zorunluluklar nedeniyle oluşan bu maliyet hem güvenlikçileri hem de mevcut şirketleri düşündürmektedir. Çünkü sektördekiilerin çoğu asgari ücretle çalışmaktadır. Yüksek maliyet yanında özel güvenlik okullarını ve personeli düşündüren bir başka nokta da bürokrasidir. Çünkü valiliklerde oluşturulan İl Özel Güvenlik Komisyonları yetersiz personel yüzünden başvuruları sonuçlandıramamaktadır. Haziran 2004'ten bu yana eğitim almış 84 bin 584 kişiden sadece 45 bini valilikten çalışma belgesi alabilmiştir. Yaklaşık 40 bin kişi ise belge alabilmek için beklemektedir.2008 yılı itibariyle bu yönde hızlı bir yükseliş gözlenmektedir. Sektörün bu konuda şikâyetleri göz önüne alınarak personel sayısı yükseltilmiştir. Önceden mevcut olan systemsizlik ve konu tecrübesizliği nispeten giderilmiştir. Özel Güvenlik Komisyonları yapılandırması ilçe seviyesine indirirse bu sorunlar daha hızlı şekilde çözülecektir. ÖGK ilçelerde Kaymakam başkanlığında toplanıp ilçede faaliyet gösteren ÖGŞ ve ÖGG işleri daha seri şekilde halledilebilir. Nitekim Emniyet denetleme konusunda bu konudaki yetkisini ilçe emniyet teşkilatına devrederek denetlemelerde oluşan sorunlar çözümede hayli yol almıştır.

¹²⁹ Gülcü, a.g.e.,s. 342 dp: 1, 385.

¹³⁰ www.kutuphane.uludag.edu.tr/Doc/Dr.R.Cengiz Derdiman.12.08.2009

Sektördeki ve mevcut güvenlik çevreleri denetimde çok ısrarcı bir tavır sergilemektedirler. Güvenlik tahkikatlarında çok hassas olunması, gerçek sahipliklerin dikkatle incelenmesi gerekir. ‘‘Resmen kimse ifade etmese de organize suç örgütleriyle irtibatlı olduğu bilinen bazı çevrelerin paravan isimler adına özel güvenlik şirketi açtıkları biliniyor. Çünkü kanun silah taşıma ve yakın koruma hizmeti verme yetkisi tanıyor. Merkezi İstanbul’da olan bazı şirketler vekâlet yoluyla isimlerini Doğu ve Güneydoğu’daki bazı şirketlere satmışlar. Kâğıt üzerinde sahipleri temiz. Ama sermayedarlarının örgüt bağlantısı olduğu sektör tarafından konuşuluyor.’’¹³¹. Kendi örgütlerine eleman yetiştirebilirler ya da yetiştirdikleri güvenlikçiler aracılığıyla istihbarat toplayabilmektedirler. Bu yönde de denetim yapılmalı ve denetim şekil ve şartları geliştirmeli ve sonucunda cezai yaptırımları olmalıdır.

Özel güvenlik okulları etnik ya da ideolojik eğitim vermek ya da mafya vari örgütlenmeler için istismar edilebilmektedir. Bu yüzden sıkı denetimler yanında sertifika aldıktan sonra da ciddi takipleri yapılmalıdır. Devletin en iyi polisleri bu okullarda silah kullanma, olay yeri inceleme, delil toplama-koruma, uyuşturucu, bomba ve terör konusunda lise veya yüksekokul mezunu genç insanlara eğitim verip onları sokağa bırakılmaktadır. ‘‘Korucular gibi ileride başına sorun açacak bir kitle oluşturuluyor.’’¹³² Okulda eğitim almak isteyenlerin tahkikatı ciddi yapılmalıdır. Şirketler sıkı denetlenmeli ve eğer şahıs sertifika aldığı halde herhangi bir yerde çalışmıyorsa lisansı elinden alınmalıdır. Fakat farklı bir görüşe göre;’’ teröre ya da başka yasadışı işlere girmek isteyenlerin özel güvenlik okullarına gelerek eğitim almasının cazibesi yoktur Suça bulaşmak isteyen bunu her yerde öğrenebilir. Yani bu konu tartışılmalıdır. Özel sektörün güvenlik işinde yer alması polisin yükünü hafifletir ve polisle uyumunun sağlanmasıyla toptan kalite sağlanabilir. Bu okullarda verilen eğitim normal güvenlik görevlisi için bile yeterli değilken suç örgütlerinin ya da teröristlerin ihtiyacına cevap vermez. Elbette kötü niyetler için eğitim alan veya kimliğini kullanan çıkabilir. Ama polisten, askerden ne kadar çıkıyorsa özel güvenlikten de o kadar çıkar. Devlet olarak ağırlığımızı koyup yasadışı işlere bulaşmak isteyenlere yol açılmamalıdır. Bu kanun maalesef kahvehanelerde oturan gariban işsiz takımını bir yerlere koyup sırtından para kazanma haline dönüştürüldü. Eğitimin de sağlıklı

¹³¹ www.aksiyon.com.tr/detay.php.id.23156, (Çevrimiçi): 01.07.2008.

¹³² www.aksiyon.com.tr/detay.php.id.23156, (Çevrimiçi): 01.07.2008.

yapıldığını inanmak zor. Kurumlar maliyet yüzünden hizmet içi eğitim yaptırılmamaktadırlar.”¹³³

“Devletin güvenlik kuvvetleri hem mali hem de personel açısından sürekli büyümektedir. Bununla birlikte aşırı nüfus artışı ve düzensiz kentleşme günümüzde suçu büyük şehirlere kaydırmıştır. Büyük boyutlardaki işsizlik, aile ve dini yapının bozulması daha fazla özgürlük, refah içinde yaşama arzusu gibi nedenlerle suç oranında sürekli bir artış gözlenmekte ve özel güvenliğe duyulan ihtiyaç da buna paralel bir şekilde artmaktadır. Bunun sebebi ise kamu güvenlik kuvvetlerinin yetersizliği ve suçları önlemede etkisiz kalmasıdır. Hâlbuki güvenlik kurumlarının halkın güvenlikle ilgili bütün ihtiyaç ve beklentilerini karşılayabilecek düzeyde olması gerekmektedir. Bilindiği gibi 12 Eylül 1980 öncesi koşullarında terör ve anarşi başta olmak üzere çeşitli suçlarda görülen büyük artış ekonomik ve stratejik bakımdan hassas konumlara sahip kamu ve özel kuruluşların özel güvenlik birimi tarafından korunması ihtiyacını ortaya koymuştur. Bu amaçla 2495 sayılı kanun 1981 yılında kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bu kanunla sadece artan güvenlik ihtiyaçları karşısında kamuya ya da özel kuruluşlara Bakanlar Kurulu kararıyla özel güvenlik birimi kurma yolu açılmıştır. Bu birimin oluşturulması görevlerinin yerine getirilmesi ve denetlenmesinde genel kolluk kuvvetlerinin yöneticileri yetkili kılınmıştır. Dolayısıyla da bu birimin genel kolluğa bağlılığı fazladır. Bu durumda piyasa koşullarında kendiliğinden şekillenen güvenlik hizmetleri ihtiyaçlarının kişi ve kurumlarca istedikleri şekilde karşılanabilmesi bu konuda hizmet üretmek isteyen kişi ve kuruluşların teşebbüs hürriyetine sahip olarak kendilerini geliştirebilmeleri mümkün değildir.”¹³⁴

Ayrıca özel güvenlik hizmetlerinin gelişmesiyle çeşitli alanlarda ihtiyaç duyulan işgücünü hizmete almak olanağı da gerçekleştirilecektir. “Ülkemizde özel güvenlik sistemine, amaç dışında kullanabileceği, insan haklarına ve hukuk devleti ilkelerine aykırı uygulamalar görülebileceği endişesi ile karşı çıkanlar olabilir. Bu endişe, söz konusu sistemin yasalarla iyi bir şekilde düzenlendiği ve resmi organlarca denetlendiği durumlarda geçerli olmaz. Kaldı ki resmi güvenlik kuvvetlerinin de

¹³³ www.aksiyon.com.tr/detay.php.id.23156, (Çevrimiçi): 01.07.2008.

¹³⁴ www.gusod.com.tr.(Çevrimiçi): 01.07.2007.

kanunlarda belirtilen esas ve usullere uymamaları durumunda benzer sorunlarla karşılaşması mümkündür.”¹³⁵

Bunun yanında özel güvenlikten verim alınabilmesinin temel şartlarından birisi yeterli altyapı, eğitim ve denetiminin olmasıdır. Elbetti ki yeterli eğitim almamış kişilerin güvenlik hizmetini verebilmesi mümkün değildir. Ancak son zamanlarda bu eğitim eksikliğinin sonucu olarak özellikle bankalarda ki yaralama ve öldürme olaylarının artması bu konunun aciliyetini gözler önüne sermektedir. Bundan dolayı devletin özellikle denetim görevini yerine getirerek özel güvenlik hizmeti veren kurum ve kuruluşları denetlemesi gereklidir. Ancak ülkemizde denetimlerinde yetersizliğinin etkisiyle özel güvenlik teşkilatlarının eğitimleri yeterli ölçüde yapılamamaktadır.

3.5.6.Özel Güvenlik Sektöründe Rekabet

Kıyasıya rekabetin getirdiği fiyat karmaşası, ÖGŞ endişelendiren bir başka nokta olmaktadır. Çoğunluğu asgari ücretle çalışan güvenlik şirketleri ihaleleri neredeyse sıfır kârla almaktadır.” Güvenlik Sistemleri ve Gözetim Organizasyon Derneği (GÜSOD) ve MED Güvenlik’in tespitlerine göre, kişi başına bir YTL kârla alınmış ihaleler var.” “Birkaç yıl öncesine kadar sektörde kâr marjı daha yüksekti. Dolayısıyla para kazanılabiliyordu. Bu yüzden birçok istihbaratçı, asker ve polis hızla sektöre girdi. Pastadan pay kapmak için fiyat aşağıya çekildi. Bu ilk etapta hizmet alanın lehine bir durumdur fakat hizmetin kalitesi düşeceğinden aslında onun da aleyhine bir durum olduğu gibi hizmeti sunanı da sıkıntıya sokacaktır. Çünkü bu yüzden birçok ÖG şirketi kapanmak zorunda kalacaktır. Bazı kamu ihaleleri arasında maliyetinin altına alınmışlar bile var. Ya bu şirket kapanacak ya da gayri nizami işler yapacaktır. Nitekim henüz ortada denetim ve yaptırımlar olmamasına rağmen 17 şirket kapanmıştır.”¹³⁶

Sektörün en eskilerinden Pegasus Güvenlik’e göre¹³⁷,” sektörde eskiyle mukayese edildiği zaman ciddi gelişmeler yaşandığını fakat henüz yapılması gereken

¹³⁵ www.aksiyon.com.tr/detay.php.id.23156, (Çevrimiçi): 01.07.2008.

¹³⁶ www.gusod.com.tr.(Çevrimiçi): 01.07.2007.

¹³⁷ www.aksiyon.com.tr/detay.php.id.23156, (Çevrimiçi): 08.08.2008.

çok şey olduğunu söylüyor. Öncelikle güvenlik ihtiyacının ve bilincinin oluşması gerektiğine işaret ediyor. Kaliteli hizmet üretebilen 20-25 şirket sektörde barınacak, diğerleri sektörden çekilecektir. 2006'da denetimler bitmeyeceği için bu eliminasyon önümüzdeki yıllara sarkar ama mutlaka sektörün yüzde 90'ı piyasadan çekilmek zorunda kalacaktır.”

“Özel Güvenlik Kanunu'nun 5. maddesini teşkil eden mütakabiliyet esasının uygulanmasında sorunların olduğu tespit edilmiştir.”¹³⁸ Ülkemizde özel güvenlik sektöründe hızla yabancı sermayenin ve şirketlerin girdiği görülmektedir. Bu konuda yerli bir özel güvenlik şirketi yurtdışında faaliyet sürdürmekte zorlanmaktadır ve hatta çalışmamız esnasında yurt dışında faaliyet gösteren yerli bir firma tespit edilememiştir ÖGHK 'nun 5.maddesi mutlak suretle takip edilmelidir. Hangi ülke bize bu sektörde hangi hakları tanıyor, Türkiye'de aynı hakları tanımalı ve karşılığını almalıdır.

Sektörde çalışmalarını sürdürürken bir sene önce vefat eden gazeteci-yazar Kemal Çapraz mütakabiliyet konusundaki görüşlerini internetteki köşesinde şöyle dile getirmiştir. “5188 sayılı Özel Güvenlik Yasası'nın 5. maddesini hatırlatmak isterim.“Yabancı kişilerin özel güvenlik şirketi kurabilmesi ve yabancı şirketlerin Türkiye'de özel güvenlik hizmeti verebilmesi mütakabiliyet esasına tâbidir” denilmektedir.”¹³⁹

“Mütakabiliyet: Bir devletin, başka bir devletin vatandaşlarına uyguladığı hukuki veya fiili bir davranış biçimine karşılık, diğer devletin de aynı şekilde davranması demektir. Hukuk sözlüğü böyle diyor.5188 Sayılı yasadaki mütakabiliyet kelimesi yetkililer tarafından nasıl anlaşılıyor bilmiyorum. Ancak ben bir Türk vatandaşının “o ülkede aynı şekilde güvenlik şirketi kurup kuramayacağı” şeklinde anlıyorum. Avrupa ülkelerinde ve hatta Amerika'da kurulmuş yabancı şirketler mütakabiliyet esasına göre değerlendirilip ülkemizde faaliyette bulunabiliyorlar. Bizim insanlarımızın vize uygulamaları nedeni ile bu ülkelere girmeleri dahi sınırlandırılmışken bu ülkelerde güvenlik şirketi nasıl kurabilirler? Merkezi Türkiye'de olan ve kurucuları Türk vatandaşı olan kaç şirket bugün Amerika'da, Belçika'da Hollanda'da İspanya'da veya diğer Avrupa ülkelerinde faaliyet gösteriyor? Ben bir tane

¹³⁸ www2.interhaber.com/aukh.article, (Çevrimiçi): 15.02.2005.

¹³⁹ www.internethaber.com/author_article_detail.php?id=6606&interstitial=true17.07.2008

dahi örneğinin olduğunu zannetmiyorum. Öyleyse yabancı özel güvenlik şirketleri ülkemizde nasıl faaliyette bulunabiliyorlar? Acaba yetkililerce diğer ülkelerin mevzuatlarında Mütakabiliyet kelimesinin geçmesi yeterli mi görülüyor? Eğer böyle ise ben doğru bulmuyorum.’’¹⁴⁰

Aslında karşılılık esasları içerside yabancıların da bu tür şirketler kurması ve faaliyet göstermesi mümkün olmakla beraber, ÖGHK Yönetmeliğinin 11.maddesine göre ‘ ‘Yabancı bir şirketin Türkiye’de özel güvenlik hizmeti vermesi, Türkiye’de kurulan bir şirkette yabancı ortak bulunması veya bir özel güvenlik eğitim kurumunda uzman eğitimi olarak yabancı uyruklu kişilerin istihdamı mütakabiliyet esaslarına göre kanunda belirtilen şartlara tabidir. Bu alanda mütakabiliyetin mevcut olup olmadığı Dışişleri Bakanlığından sorulur.’’¹⁴¹Bu düzenlemeden, yabancı bir ortağın veya yabancı uyruklu bir uzman eğiticinin ülkesinde, Türkiye Cumhuriyeti uyruklu kişilerin durumu ne ise, ülkemizde o ülke vatandaşlarına karşı aynı koşulların aranacağı sağlanacağı anlaşılmaktadır. Karşılılık ilkesi ile ülkeler arasında, özel güvenlik personelinin özlük hakları ve statüsü ile alakalı unsurlar üzerinde çıkabilecek pürüzlerin giderilmesi sağlanmaktadır. Buna uyulmadığıdaysa milli kuruluşlar anlamsızca ve yasaya aykırı olarak elimine edilmektedir. Nitekim Özel güvenlik hızlı ve plansız ve programsız gelişmeleri sektörü krize sokmuştur. Güvenlik her geçen gün daha çok önem kazanınca Türkiye genelinde 900’e yakın özel güvenlik okulu ve şirketi açıldı. Yaklaşık 200 bin kişilik yeni bir iş alanı oluşurken uygulamadaki sorunlar kafalarda soru işaretleri doğurmuştur. Denetimleri yapacak polisin yeterli personeli ve ekipmanı henüz tam faaliyete geçememiş gerekli denetimleri hızla büyüyen sektörde yetersiz kalmıştır. İş almak isteyen şirketler gayr-i kanuni yollara başvurmuştur. Personel sayısını yüksek tutup az personel çalıştırmak zorunda kalmaktadırlar. Bu şekilde yapmadıkları takdirde büyük zarara uğramakta ve iflas etmektedirler. ÖG şirketleri ÖGG maaşını asgari ücretten hesaplayıp ihaleye o şekilde girmektedirler. Fakat asgari ücretle çalışacak personel bulamamaktadırlar. ‘ ‘Piyasadaki rekabet şartları birçok merdiven altı şirketin yasadışı işler yapmasına neden olmaktadır.’’¹⁴²

¹⁴⁰ www.internethaber.com/author_article_detail.php?id=6606&interstitial=true17.07.2008

¹⁴¹ www.kanunlar.com.Çevrimici.1.7.2008

¹⁴² Özel Güvenlik Dergisi, 22 Mart 2007.

Devlet iyi niyetle yeni kanundan kaynaklanan eksiklerin tamamlanması için süre tanıdı ama bazı çevrelerce bu kısa yoldan para kazanmak için istismar edildi. Sektörün geleceği konusundaki bazı endişelerde sektörde şu şekilde dile getirilmektedir.”Büyük bir pasta var diye ilgili ilgisiz herkes güvenlik işine girdi. Bu şirketlerin birçoğu ya kapanmışlar ya da sadece tabelaları kalmıştır. Sektöre hakim diğer bir karamsar görüş ise Ciddi bir tekelleşme var. Denetimsiz, kontrolsüz, 3-5 bin personelli güvenlik şirketleri oluşmaktadır.”¹⁴³ Özel güvenlik sektöründe denetimin nasıl olacağı, kimlerin denetleyeceği kanunla açık bir şekilde tarif edilmektedir.(ÖGHK madde 22 ve ÖGHKUIY madde 43 ve 44)Sektörde denetimleri bu fiziki şartlarda tamamlanması çok zor olduğu dile getirilmektedir. Bu görüş akabinde sektörde yaptığımız araştırmalarda denetlemelerin hızlandığını ve denetleme yetkinin tüm emniyet ilçe birimlerine kadar dağıtıldığını tespit ettik. Önceden denetleme yetkisi sadece ilgili şube tarafından yapılmaktaydı.

3.4.8. Yakın Koruma

Konuya girmeden önce yakın korumanın tarifini şöyle yapabiliriz.”V.I.P. (Very Important Person) Türkçe’deki karşılığı ile Çok Önemli Kişi’lerin 24 saat esasi ile yaya ve araçlı seyir hallerinde iş ve ikamet adreslerinde korunan kişiyi yalnız bırakmadan hayatını, vücut bütünlüğünü bilinen ve muhtemel tüm tehlikelere karşı koruyan ve savunan ve bu konularda özel eğitimler alarak ihtisaslaşmış kişilere yakın koruma diyebiliriz.”¹⁴⁴

Yakın koruma hizmeti halen yasal olarak kamuda verilmektedir. Yakın korumayı, özel güvenliğin de yapa bilmesi için çalışmalar vardır. Mevcut ÖGŞ bu hizmeti vermektedir. Fakat bu konu halen yasal zeminde yoktur. Ayrıca yakın koruma ile ilgili yasal düzenleme yoktur. Kamuda görev yapmış, önemli görevler icra etmiş, Devlet güvenliği açısından önem arz eden kişilere veya korunmadığı takdirde tehlikeye girecek özel kişilere yakın koruma Devlet tarafından yapılmaktadır.

¹⁴³ www.interhaber.com/aukh.article, (Çevrimiçi): 15.02.2005.

¹⁴⁴ <http://yakinkoruma.net/tr2/index.php?.ahmet> kaya .15.8.2008

Yakın koruma konusu tam bir yasal zemine oturtulamamıştır. Henüz Yakın koruma hizmetleri GK tarafından verilmektedir. Fakat yakın koruma hizmeti almak isteyen bir kişi ÖGŞ bunu almakta veya yanındaki personele eğitim aldirmek suretiyle halli yoluna gitmektedir. Bazen emekli polis veya askerden de bu yönde faydanılmaktadır. Nitekim Özel Güvenlik sektöründe faaliyet gösterenlerin yakın koruma hizmetlerine dair şu şekilde çekinceleri vardır. Bu kanunu kullanmak isteyen bir mafya lideri ya da suç örgütü yöneticisi yakınındakilere özel güvenlik eğitimi aldirmek resmi statüde yanında çalıştırabilir, polisin kontrollerinde özel güvenlikçi kimliğini kullanarak delilleri karartabilir.¹⁴⁵Bu endişe sektörde sıklıkla dile getirilmektedir.

Halen İstanbul'da modern güvenlik teknolojisi sunan şirketlerin yanında özel güvenlik hizmeti veren 4 özel koruma şirketi bulunmaktadır. Bu şirketlerde çalışan personel ücreti mukabili büyük mağazalarda ve ticaret merkezlerinde güvenlik hizmeti vermektedir. Birçok fabrikanın giriş ve çıkışlarında araç kimlik ve üst kontrolü yaparak güvenliği sağlamaktadır. Bununla birlikte özel güvenlik sisteminin birer parçası olan özel devriye sistemleri zırhlı taşıma servisleri araştırma servisleri güvenlik danışma servisleri gibi hizmetleri sunan özel güvenlik birimleri ya da örgütleri bulunmamaktadır. Özel koruma servisleri, alarm cevap sistemleri ve güvenlik teknolojisi sunan şirketlerin faaliyetleri ise henüz kuruluş ve yerleşme aşamasındadır.

Bu yönde Yakın Koruma Kanunu çıkartılmalıdır. Kimlerin yakın koruma olacağını kesin bir şekilde belirtilmelidir. Yakın koruma hizmeti verecek kişilerin mutlak suretle güvenlik araştırmasından geçirtmeli hatta GK görevlisi için gereken şartlar onlardan da istenilmelidir. Sık sık denetimleri de GK tarafından yapılmalıdır.

---

¹⁴⁵ Köprülü; a. g. e., s. 47.

SONUÇ

Avrupa Birliğine katılmak için son düzlüğe giren ülkemizde devletin geniş bir faaliyet sahası mevcuttur. Devletin; güvenlik sağlama görevi bu zorlaşan şart altında hayli güçleşmiştir. Devlet güvenlik konusunda bir takım haklarından feragat ederek özel kurumlarla birlikte veya kendi denetiminde olmak üzere özel kurumlara bu hakları devrederek bu konuyu çözmeye çalışmaktadır. Ülkemizde genel güvenlik, mevzuatımızın gereği devlet tarafından Polis ve jandarmayla yaptırılmaktadır. Hızla gelişen ve büyüyen ülkemizde genel kolluğun güvenliğinin tam manasıyla sağlanması düşünülemez. Artan nüfus, hızlı kentleşme v.b. birçok sorun kamu güvenliğinin sağlayan birimlerin işlerini güçleştirmiştir. Diğer yönden ekonomik olarak olaya bakacak olacak olursak güvenlik maliyetinin devlet bütçesinde hayli büyük bir yer kapladığı görülmektedir. Nitekim MSB'nin 2008 yılı ödeneği 13,2 milyar YTL, Jandarma'nın ödeneği 3,1 milyar YTL, Emniyet'in ödeneği 6,5 milyar YTL olarak belirlendi. 2008 yılı bütçesi bu ödeneklere göre bağlandı. Devlet bunun azaltabilmek için özel teşebbüsten yararlanma yoluna gidilerek özel güvenlik şirketlerinin oluşmasına ve faaliyete geçirmeleri yönünde yasal düzenlemelere gitmektedir.

Polisten kendi görevi dışında farklı alanlarda bir şeyler bekleniyorsa, o ülke görevi dışında beklenen hususlar kadar geri kalmıştır. Ayrıca suçun en az seviyede işlendiği bir toplum oluşturmak polisin yalnız başına başarabileceği bir iş değildir. Bu yüzden ÖG hizmetlerine imkân tanınması gerekmektedir. Nitekim ülkemizdeki gidişat da bu yönde olmuştur. Aslında belirtmeli ki; Özel güvenlik, güvenlik sektörünün incisidir. İncideki küçük bir leke nasıl incinin değerini düşürüyorsa, özel güvenlik içinde bu geçerlidir. Kamu güvenliği ile ilgili birimler ve özel güvenlik teşkilatları birlikte yek vücud olarak çalışmalarını gerekmektedir.

Emniyet Müdürü Mustafa Gülcü, Özel Güvenlik Hukuku adlı eserinde “*Bu gün gelinen noktada özel güvenliği istisnai ve önemsiz bir uygulama olarak görmemek, özel güvenliğin olmadığı bir kamu güvenliği sisteminin düşünülemeyeceğini belirtmek*

gerekir”¹⁴⁶ demekle özel güvenliğin önemini işaret etmektedir.¹⁴⁷ Büyümekte ve gelişmekte olan ülkemizde devletin faaliyet sahası çok geniş bir alanı kapsamaktadır. Devletin kamu düzenini sağlama ve koruma açısından görevi gittikçe zorlaşmaktadır. Bu nedenle yönetimler, kolluk örgütlerini güçlendirme ve yaygınlaştırma yolunu seçmişlerdir. Ancak güvenlik kuvvetlerine gerekli gereksiz o kadar çok yük yüklenmiştir ki, bazı hallerde bu örgüt toplum çıkarları yerine özel çıkarlara hizmet eder hale gelmiştir. Bu durum güvenlik güçlerini yasalarda belirtilen asli görevlerini yapamaz duruma düşürmüştür.

Çağdaş düşünce ve gelişmeler toplumda barışın, düzenin, can ve mal güvenliğinin bozulmaması için devletin dışında bireylerin ve toplulukların da ortak sorumluluk taşıması yönündedir. Bu amaçla önleyici bazı güvenlik hizmetlerinin polise yardımcı olacak şekilde özel kuruluşlara verilmesi gerekir. Nitekim önce 2495 sy Kanun’la ve sonrasında onun yerini alan 5188 sy Kn’la bu amaçlanmıştır.

Türkiye’de özel güvenlik sistemi yeni yeni tanınmaya başlanmıştır. Son zamanlarda bazı güvenlik hizmetlerinin özelleştirilmesi bazılarının da sivilleştirilmesi açısından önemli ve olumlu gelişmeler görülmektedir. 2495 ve 5188 sayılı kanun gereği birçok kamu kurumu ve özel kuruluşlar yetersiz de olsa kendi personeliyle güvenlik birimleri oluşturmuşlardır. Ayrıca özel dedektiflik kanun teklifi meclise sunulmuştur. Ancak bu teklif özel güvenlik sisteminin bir bölümünü düzenlemeyi amaçlamaktadır.

Ülkemizde özel güvenliğin, suçları önlemede etkili olabilmesi için yasal düzenlemelerin yanında bu mesleğin profesyonelleştirilmesi, dolayısıyla eğitim yetersizliğinin giderilmesi şarttır. Aksi hal halkın ve resmi güvenlik birimlerinin özel güvenliğe kuşku ile bakması sonucunu doğurur.

Güvenlik hizmetlerinde özelleştirilmeye ve sivilleştirilmeye gidilmesinin ekonomik ve sosyal yönden çeşitli yararlar sağladığı görülmektedir. Güvenlik hizmetlerinin özelleştirilmesindeki amaç hem resmi güvenlik kuruluşlarına işlerlik kazandırmak hem de personel ve mali açıdan tasarruf sağlamaktır. Ayrıca bu

---

¹⁴⁶ Gülcü a.g.e .s.26

¹⁴⁷ <http://www.cagipolisi.com.tr/46/23-24-25-26.htm>10.10.2009 erol özdemir

Ülkemizin demokratik yolda ilerleyerek AB'ne girmesinde önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir.

Teknolojinin her gün gelişme gösterdiği göz önüne alındığında polisin özel güvenlik kuruluşları ile teknoloji konusunda da bilgi alışverişi içerisinde olması gerekmektedir. Bugün tüm batı ülkelerinde özel güvenlik kuruluşları polis ile işbirliği içerisinde. Halkla bütünleşmiş bir polis örgütünün başarı oranı daima daha yüksek olmaktadır.

Tezimizde de ifade edilen bu problemler ve uygulamaların gözler önüne serilmesiyle, gerek özel güvenlik sektöründe faaliyette bulunan şirketlerin ve gerekse de bu konularla yakından ilgili olan kuruluşların dikkati çekilmeye çalışılmış ve güvenlik sektörünün verdiği hizmetlerin en etkin ve en verimli şekilde yerine getirilmesine katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

Özel Güvenlik konusu ülkemiz açısından yeni bir organizasyondur.1981 yılında yürürlüğe giren 2495 sayılı kanun ve ilgi yönetmelikle ve 2004 yılında yürürlüğe giren 5188 sayılı kanunla yasal dayanağa kavuşmuştur.2495 sayılı kanundaki eksiklikler 5188 sayılı kanun ve akabinde çıkan yönetmelikle giderilmeye çalışılmıştır. Son olarakta 26.09.2009 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren ÖGHKUIY'te değişiklik yapılmasına dair yönetmelikle bu kısmen başarılmıştır. Bu iki kanunla kazanılan tecrübeyle ve uygulamalarda görülen olumlu ve olumsuz yönleriyle sektör çalışanları ve bu konuda faaliyet gösteren üniversitelerdeki bilim adamlarıyla birlikte yeni bir kanun hazırlanmalıdır. Bu kanun hazırlanırken yaşanan sorunlar tek tek ele alınmalı, sektörün her adımında yer alanların görüşü alınmalıdır. Ayrıca yeni hazırlanacak kanun gelişmelere uygun olmalıdır. Dedektiflik, özel koruma, vb gibi özel güvenliğin alt konusunu olan organizasyonlarda yasal çerçeveye oturtulmalıdır. Özel Güvenlik eğitimininde üniversiteler çatısı altında toplanması gerekmektedir. Eğitim tek çatı altından uzman kadrolarca verilmelidir. Üniversitelere de bu konuda uzman ve akademik kariyeri müsait öğretim görevlisi takviyesi yapılmalıdır.

5188 Sy. Kanuna Göre özel güvenlik görevlisi eğitimi, özel sektörde yapılmaktadır. Bizim önerimiz; özel güvenlik görevlisinin eğitimini tamamen üniversiteler tarafından verilmesi yönündedir. Çalışmamızın eğitim bölümünde de

bahsettiğimiz gibi halen özel güvenlik görevlisi yetiştiren üniversitelerin bünyesinde MYO içerisinde bu eğitim verilmektedir. Bu eğitimi veren üniversitelerin yaygınlaştırılması gerekir; hatta polis akademisine bağlı özel güvenlik MYO da açılabilmesi veya mevcut P.M.Y. O.'ları bünyesinde böyle bir bölüm oluşturulabileceğini düşünülmektedir.

ÖG görevlileri açısından yapılan ilginç bir tespit; ÖGG özel güvenlik mesleğini meslek olarak görmemektedir. Bu iş kolunda uzun süre çalışmayı düşünmemekte, geçici bir iş; yani geçiş iş kolu olarak değerlendirmektedir. 5188 sy Kanunla, ÖGG' ye sosyal hakları verilmesine rağmen, sektörde oluşan rekabet ortamı, ÖGG maaşlarını hayli düşük seviyede kalmasına zemin hazırlamaktadır.

5110 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu; Emniyet, MİT mensupları hariç, özel güvenlik elemanlarına fiili hizmet zammı hakkı tanımamaktadır. ÖGG elemanlarının özlük, mali ve sosyal hakları tam olarak verilmemektedir. Bundan dolayı hizmet alımı yapacak kamu, özel kurum ihaleye çıktığında, özel güvenlik şirketleri de düşük teklif vermektedir. Bunun sonucu olarak da kalitesiz ve gerçek amacına ulaşmayan hizmet vermektedirler.

5188 sayılı Kanun ÖGG ve bu sektör için başlangıç kanunu olarak değerlendirilmektedir. Bu yasa da görülen aksaklıklar da değerlendirilerek tekrar gözden geçirilmeli, yeni ve kapsamlı bir yasa yapılmalıdır. Yasada görülen aksaklıklar yönetmelik ve genelgelerle çözüm bulmaya çalışmak, bu sorunları tamamen çözmemektedir. Ancak durumu doğal olarak karşılamakla birlikte; halen süratle üzerine mutabakata varılacak düzenlemelerin, değişikliklerin ve gelişmelere uyumlu ilavelerinin yapılması gereğini düşündürmektedir.

ÖGG 'de hizmet yapacak yerlere göre branşlaşmaya gidilmesi hizmet verimliliğini artıracaktır. Bunlar, konut güvenliği, işyeri güvenliği, şahıs güvenliği ve yakın koruma ve benzeri gibi branşlar olabilir.

2495 sayılı kanununun 8. mad. ÖGG teşkilatını özel kolluk kuvveti olarak tanımlamıştır. 5188 sayılı kanunda ise buna yer verilmemiştir. En kısa sürede bu Özel Güvenlik tanımı yapılması gerekir. İleride oluşabilecek kavram kargaşasını

önleyebilmek açısından Kanunla Özel Güvenlik tanımı açık ve net bir şekilde yapılmalıdır

Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde Özel Güvenlik Teşkilatı yapılanması Şube Müdürlüğü seviyesindeydi. Asayiş Daire Başkanlığı içersinde Şube müdürlüğü olarak faaliyet göstermekteydi. Bu Daire Başkanlığı seviyesine çıkartılarak bürokrasi önlenmesi ve işlemlerin hızla yürütülmesi sağlanmıştır. Ayrıca konusunda uzman bir kadroda böylece oluşturulmuş oldu. Bu gelişme biz tezimize başladığımızda yoktu. Tezimiz yazım aşamasında Temmuz 2009 'da gerçekleşti. Bu dönüşüm aşamasında Teşkilat Mensubu olarak küçükte olsa bizimde bir katkımız olmuştur.

Özel Güvenlikçinin yetkilerine gelince; Denilebilir ki; genel kolluk, özel güvenliğe kesinlikle tüm yetkisini terk etmemelidir. Bu toplumda yanlış kanaatlerin oluşmasına sebebiyet verir. Örneğin sokaklar da ÖGG veya elemanın devriye atması gibi. Bu durum karşısında halk sokaklar kimlere bırakılmış? Devlet nerede gibi? Sorular aklına gelebilir. Bunlar kademeli bir şekilde ve Genel Kolluk gözetimi ve denetimi altında yapılmalıdır. Bu tür genel manada kamuyu ilgilendiren güvenlik görevlilerini genel kolluk yerine getirmelidir.

5188 sayılı kanun gereği, ÖGG olabilmek için gereken ruhsat harcı, kurs parası ve vb. harcamaların sektörde çalışanlar tarafından çok fazla olduğu düşünülmektedir. Bu harçların uygun seviyelere çekilmesi gerekmektedir. Böylece sektöre daha hızlı eleman temini, sağlanacak sektör tarafındansa eleman seçme oranı artacaktır.

Özel güvenlik geleceğin teşkilatıdır. Gelecekte daha çok konuşulacaktır. Bizde geleceğe hazırlıklı olmamız açısından bu çalışmayı yaptık. Genel manada ayrıntıya girmeden bu teşkilatı tanıtmaya, yasal düzenlemere, sektörde yaşanan sorunlara ve çözüm önerilerine yer verdik.

KAYNAKLAR

KİTAPLAR:

Bakkal,G.,(2005) Atatürk'ün Güvenliği ve Atatürk'e Karşı İşlenen Suikastlar,
(1.Baskı),İstanbul, Cean Ajans

Bakkal, G.,(2000); Türk Polis Teşkilatı,(1.Baskı) Malatya,

Bozkurt, A.V., 1999.Yönetim Fonksiyonları Açısından Özel Güvenlik Hizmetlerinin
Örgütlenmesi ve Türkiye'den Uygulama Örnekleri,Yayınlanmamış Yüksek
Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi,

Celasun, H. Yavuz(1977) Şirket Organizasyonu El Kitabı,(1.Baskı) İstanbul.Çağlayan
Kitabevi

Cerrah, İ.,ve Eryılmaz., M.B., Avrupa Polis Etiği Yönetmeliği ve Açıklayıcı Notlar,
(1.Baskı)Ankara.Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Enstitüsü Yayınları

Cerrah.İ ve Semiz.E.(2000) Mesleki Etiğin Polis Eğitimindeki Yeri ve Önemi",
21.Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu. Ankara: EGM Eğitim Daire Başkanlığı
Yayınları

Ceylan., A.,(1998) Örgütsel Davranış, ,(1.Baskı)İstanbul,Beta Yayınevi

Dalda,Y.V.,(2005). Özel Güvenlik Hukuku, (2.Baskı),Ankara .Seçkin Kitabevi

Dalda,Y.V ve Karagöz.A.,(1998)Suç Önleme Hizmetlerinde Özel Güvenlik Teşkilatı
Rehberi,(1.Baskı),Ankara.Ofset Yayınevi

Domaç,Ç., (1998),Özel Güvenlik Personel Eğitimi, (1.Baskı)Umut Matbaacılık,
İstanbul,

- Gözler,K.(2003),İdari Hukuku(Kolluk),(3.Baskı),Bursa.Ekin Kitabevi
- Gülcü,M.,(2004)Özel Güvenlik Hukuku, (1.Baskı),İstanbul
- Hocaoğlu,D.,(2003)Avrupa Birliği Teorisi ve Felsefi Tarihi Gelişimi Üzerine Notlar,(1.Baskı),İstanbul.Yazarın Kendi Basımı
- Hocaoğlu,D.,(2001).AB Projesi ve Bağımsızlık Bilinci.Türkiye-AB İlişkiler Sempozyumu 16-17 Mart 2001 Ankara
- Karal.E.Z.,(1954)Osmanlı Tarihi, (1.Baskı),Ankara.Türk Tarih Kurumu Yayınevi
- Karataş.H. ve Sevindik.A,(2003), Polis Terimleri Sözlüğü, (1.Baskı),İstanbul .Nüans Yayınevi
- Köprülü,O.F.(2002).Özel Güvenlik Hizmetlerinin Örgütlenmesi ve Güvenlik Sistemleri.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi
- Metin.İ ve Eraslan.F.(1992). Türkiye’de Polis ve Kişi Hakları, (1.Baskı),İstanbul.
- Naima,M.E,(1968).NaimaTarihi, (1.Baskı),(Çev.Danışman.Z.)İstanbul.
ZuhurıDanışman Yayınevi
- Özay.İ.(1999).Günlükte Yönetim, (1.Baskı),İstanbul .Alfa Yayınevi
- Özbek.N.(2006),Nadir,Cumhuriyet Türkiye’sinde Sosyal Güvenlik ve Sosyal Politikalar, (1.Baskı),İstanbul,Birikim Yayınları
- Akademi Özel Güvenlik Eğitim Merkezi, Akademi ÖGEM (2005)Özel Güvenlik Temel Eğitimi Ders Notları, (1.Baskı),Yayın No: 15, İstanbul,
- Özer,B.(2004) Özel Güvenlik Hukuku ve Kişi Hakları Ders Notları, (1.Baskı),Ankara, Seçkin Kitabevi

Pelit.K.(1998), Özel Güvenlik Teşkilatları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi .

Marmara Üniversitesi.

Serin.İ.(2007), İş Kanunu ve Yönetmelikleri(1.Baskı).İstanbul.Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları

Sevindik.A.(2005)Kalabalık Yönetimi, İstanbul, 2005.Nüans Yayınevi

Solak.M.Z.(2006).Özel Güvenlik Şirketleri ve AB Uygulamaları, (1.Baskı),İzmir.İzmir Ticaret Odası Yayınları

Şafak,A.,(1994) Güvenlik Kuvvetleri ve Polis Mevzuatı –Polisin el Kitabı- (1.baskı)).Ankara .Yazarın Kendi Yayını

Şafak,A.,(2005) Özel Güvenlik Hukuku ve Kişi Hakları. -(1.baskı)).Ankara. Yazarın Kendi Yayını

Şahin.A.(2001).Polisin İletişim Sırları.İstanbul.Dolunay Yayınları

Şirin,Ş.(1992) Şirketler ve Özel Statülü Kurumlar, (1.Baskı),İstanbul.Alfa Yayınları

Taneri.A.(1987).Hükümdarlık, Hükümdarlık Kurumunun Gelişmesi ve Saray Teşkilatı. (1.Baskı).Ankara TDCF Yayınları

Tongur .H.(1946). Türkiye’de Genel Kolluk Teşkil ve Görevlerinin Gelişimi, (1.Baskı). Ankara.Kanaat Matbuası

Tosun.B.(2004) Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri, (1.Baskı). İstanbul.Marmara Üniversitesi Yayınları

Toynbee.A.(1991). Medeniyet Yargılanıyor, (1.Baskı). Çeviren Uyan.U. İstanbul.Yeryüzü Yayınevi

Uçar.T. ve Uçar.Ş.(2005). Şenay; Özel Güvenlik Metodolojisi, (1.Baskı).İstanbul.Papatya Yayınevi

Uçkun.G.(2006).Özel Güvenlik ve Koruma, Kocaeli MYO, (1.Baskı).Kocaeli

Yenisey.F.(2006)Soruşturma Evresi, (1.Baskı).İstanbul,Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları.

Yenisey.F.(2007)Alman Ceza Hukuku(1.Baskı).İstanbul,Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları.

MAKALELER ve DİĞER KAYNAKLAR:

Akyiğit,E.(2000).Özel Güvenlik Görevlilerinin Hukuki Durumu,TUHİS Dergisi,7-31

Akademi Özel Güvenlik Eğitim Merkezi, (2005) Kişi Koruma.,1,7-9

D,Y.V,(2004)Özel Güvenlik Sektörü İçin Etik ve Davranış Kuralları,Polis Dergisi,39.Sayı,37-41

Dalda .Y.V.,(2006)Türkiye Polis Dergisi, Ağustos 2006 sayısı.

Dalda .Y.V.,(2006),5188 Sayılı Yasadan Beklenenler,Özel Güvenlik Dergisi,(12.Baskı) İstanbul,

T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü.(2005). Türkiye’de Bireylerin Avrupa Birliği Üyeliğine Bakışı. Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınevi.Ankara.

DPT,9. Kalkınma Planı(2007-2013),(2007)Adalet Hizmetleri ve Güvenlik,Ankara,

Hocaoğlu,D.(2001),AB Hakkında Çeşitli Makaleler,Eğitim ve Bilim Dergisi 45,17-11

Yenisey.F.(8.Şubat.2008).Özel Güvenliğin Avrupa Birliğindeki Yeri ve Hukuku.TÖGF Özel Güvenliğin Ülke Güvenliğindeki Yeri Semineri

- Kubuş,N.(2007)“T.Ö.G.F. Dünü, Bugünü”, Türkiye Özel Güvenlik Dernekleri Federasyonu Dergisi, 3,3-7
- Mutlu, Ali.(2008),Özel Güvenlik Tarihçes, Özel Güvenlik Meslek Dergisi, 1,12-15
- OGSİAD , OGSİAD Haber Bülteni, (2006)Özel Güvenlik ve Sorunları,1.Baskı;Broşür
- Özer,H.G.(2007),TOBB Özel Güvenliğe Etkisi”, Özel Güvenlik Dergisi, 1,34
- Ayaz.Ş.,(1995). “Polis Halk İlişkilerinde Çözümler”, Polis Akademisi Seminer Konferans Sempozyum Bildiriler Dizisi 1, (Ankara: Polis Akademisi Yayınları),
- Uçkun, G.(2006) Özel Güvenlik ve Koruma, Kocaeli MYO, 2006 Özel Sayısı,46-47
- Ulaş, F., 25.03.2007., Özel Güvenlik,Sabah Gazetesi,

İNTERNET KAYNAKLARI:

- 5188 sayılı Kanun ve Yönetmelik. 01.07.2008.www.alomaliye.com. (Çevrimiçi)
- 2495 sayılı Kanun ve Yönetmelik. 01.07.2008.www.alomaliye.com. (Çevrimiçi)
- İntruduction To CoESS 03.07.2008.www.coess.org. (Çevrimiçi):
- Özel Güvenlik.01.11.2007. <http://spntr.net.content>, (Çevrimiçi):
- Akp Seçim Bildirgesi ve Akp Hükümet Programı . 11.06.2007..www.akp.org.tr,
(Çevrimiçi)
- Arslan.A:Y.09.01.2006.ÖzelGüvenlikKrizde.06.11.2007<http://www.aksiyon.com.tr/news-12873-ozel-guvenlik-krizde.html#>
- Seçim Bildirgesi Ve Parti Programı.10.10.2007.www.bbp.org.tr

EGM.19.04.2005.5188 sy Kn ve Uygulama Esaslar Hakkında

Genelge.24.05.2008.www.egm.gov.tr

Dalda.Y.V.01.10.2009.Özel güvenlik Hizmetleri Kanunu Üzerine

Düşünceler.10.10.2009 www.cagmpolisi.com.tr. (Çevrimiçi)

Seçim Bildirgesi Ve Parti Programı.10.10.2007.www.dtp.org.tr

John Andrede (1985),World Police and Paramilitary Forces. 24.05.2008.

www.cagmpolisi.com.tr/45/19.(Çevrimiçi).

Chp Parti Seçim Bildirgesi 06.06.2007.Chp Pusula'07.10.10.2009.www.chp.org.tr,

(Çevrimiçi)

Yakın Koruma ve Dedektiflik. 01.11.2007.www.dedektif.org, (Çevrimiçi):

Seçim Bildirgesi Ve Parti Programı.10.10.2007.www.dsp.org.tr

Dedektiflik Yasa Taslağı.01.11.2007.www.dedektif.org.içerik/asp.id, (Çevrimiçi):

Hocaoğlu,D.,AB Kurumları . 24.07.2008.www.durmushocaoğlu.com. (Çevrimiçi):

Hukuki Konular ve Kanunlar. 01.07.2008.www.hukuki.net . (Çevrimiçi):

5188 sayılı Kanun .01.07.2008.www.kanunlar.com. . (Çevrimiçi):

Seçim Bildirgesi Ve Parti Programı.10.10.2007.www.Ödp.org.tr

Özel Güvenlik Sorunları. 10.09.2007.www.gazeteoku.com.tr, (Çevrimiçi):

Seçim Beyannamesi.22.07.2007. Milli Duruş ve Kararlılık Belgesi. 06.06.2008.

www.mhp.org.tr, (Çevrimiçi):

www.milliyet.com.tr, (Çevrimiçi): 20.11.2005.

Uzungüngör.A.18.04.2008.ÖzelGüvenlikMaliSorumlulukSigortası.28.09.2009.

Kanunlar . 01.07.2008.www.tbmm.gov.tr.. (Çevrimiçi):

Kubuş.N.10.12.2007.TÖGF'nun Dünü,Bugünü,Hedefleri. 18.04.2008.

www.togf.org.tr. (Çevrimiçi):

900 işçi Sendikası ve 20 milyon işçi. 03.07.2008. www.uniglobalunion.org. (Çevrimiçi):

İsmet.D.17.07.2008.Özel Güvenlik.17.07.2008. www.kutuphane.uludag.edu.tr

Güvenlik. 06.11.2007. www.usakgundem.com./printer_friendly, (Çevrimiçi):

ÖZGEÇMİŞ

Araştırmacı 25 Nisan 1971 Eskişehir doğumlu olup; ilk orta öğrenimini Eskişehir de lise öğrenimini ise İstanbul Polis Kolejinde tamamladı.

Lisans eğitimimi Polis Akademisi'nde 1993 yılında bitirdi.

İlk Yüksek Lisans Eğitimimi İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Bölümünde yaptı. Yüksek Lisans bitirme projemin konusu “ Atatürk'ün Güvenliği ve Atatürk'e Karşı İşlenen Suikastlar” idi. Yüksek Lisans tezimi 2005 yılında tamamladı. Söz konusu bitirme projesi, İstanbul da kitap olarak basılmıştır.

İkinci Yüksek Lisans eğitimini, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde devam etmektedir.

Özel ilgi alanları; güvenlik, suikastlar, organizasyonlar ve yakın tarihtir.

Yabancı dili İngilizce olup, evli ve 3 çocuk babasıdır.